

๑๐ ปี

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

ศป 006

8/537

จ.4

ที่ระลึก

ครบรอบ ๒๐ ปี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗

เลขทะเบียน ... ๔๘ |
เลขที่ กย ๐๐๖ ๘/๕๓๗ น ๔
วันเดือนปี ๑๑ ก.ย. ๒๕๔๕

นวนิพนธ์มหาราช-มหาราชินีสดุดี

วสันตดิถีฉัตร ๑๔

● จักรีบรมวราภักษัตริย์
ครองราชย์พิทักษ์พระณิน
● กอปรราชธรรมะทศพิธ
เค็กเสียนมิกล้าเพราะพระพิชัย
● เกียรติก้องพระยศจรัสจรัส
ชาวไทยประสบสุขพิบูลย์
● เยือนคามนิคมสกลเขต
เดือนชนประกอบกุศลการ
● คือ ชันติ สัจจะ สุจริต
ชมจิตและเสียสละประจำ
● พึ่งตน ประหยัด พริยภาพ
นำชาติพระศาสนาพิไล
● นาครวโรจน์สุขสวัสดิ์
เมตตาพาลุพระกระมล
● ขออ้างพระไตรรัตนธัช
ฉัตรป้อง “นรินทรบิดร”
● สบอัญมณีสริสวัสดิ์
ชีพชนม์เกษมจระพิชัย

อธิปัตย์สยามินทร์
พระบิดนกรไทย
วรฤทธิ ธ เกรียงไกร
อริพ่ายริปูญ
อภิวณณ์ทิวคุณ
เพราะพระบารมีทาน
นฤเบศหทัยหาญ
ปฏิบัติพระสัทธรรม
พระบพิตร ธ ชี้นำ
คุณธรรม ณ จิตใจ
มละบาปนิราศไกล
ลูอดมสมุงคล
เพราะภษัตริย์ ธ นำผล
ดุจดั่งพระสาคร
ศุภรัตน์ประทานพร
และ “พระแม่” ประเทศไทย
พระภษัตริย์นิราศภย
สุมนัสพิพัฒน์เทอญฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า

คณะข้าราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
(นางสาวดุขฎิ หัสลิละเมียร ประพันธ์)

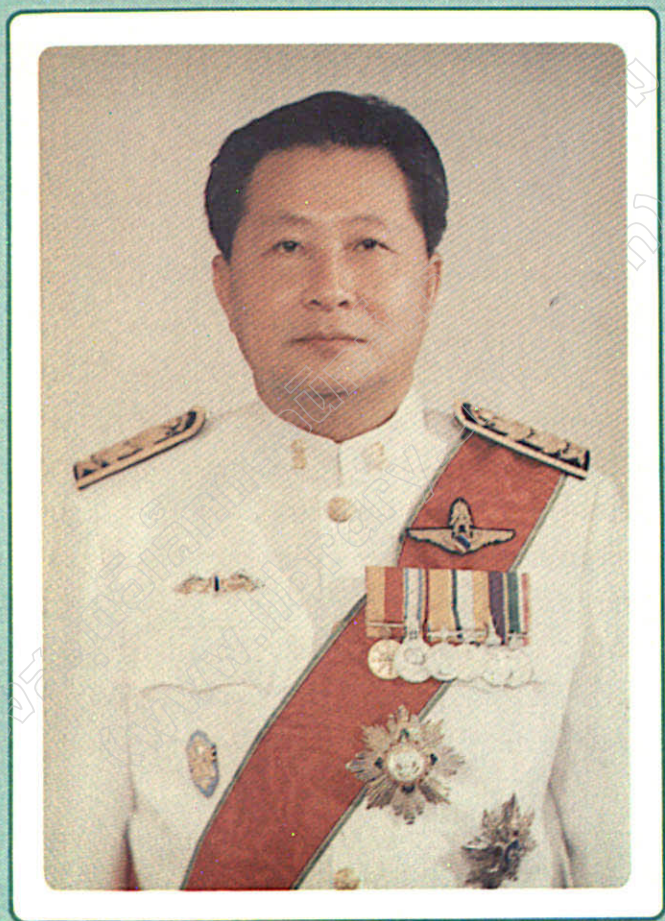
สาส์นจากประธานศาลฎีกา

สถาบันตุลาการเป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี สถาบันนี้มีประวัติการต่อสู้เพื่อ ความยุติธรรมต่อเนื่องมาช้านาน จนเป็นที่ยอมรับนับถือจากประชาชนโดยทั่วไปว่า เป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนได้ชื่อเสียงและเกียรติคุณดังกล่าวนอกจากจะเกิดจาก การปฏิบัติงานด้วยวิญญานของความเป็นตุลาการที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษแล้ว สิ่งสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ประกอบกันก็คือ การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างดียิ่ง จากสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งได้ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ในการพัฒนางานด้านตุลาการให้เจริญก้าวหน้าจนเป็นที่ประจักษ์ ตลอดจนพยายาม สร้างสรรและต่อสู้เพื่อดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของตุลาการให้คงอยู่อย่างสมเกียรติ สมฐานะ ด้วยดีตลอดมา ซึ่งนับเป็นผลงานที่โดดเด่นและสมควรยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง

ในโอกาสที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะครบรอบ ๒๐ ปี ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ ผมจึงขอวยพรให้การดำเนินงานของสถาบันนี้ จงสัมฤทธิ์ผลสมดังวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมาย และขอให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน นี้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุขความเจริญในสิ่งที่หวังทุกประการ

(นายประมาน ชันเชื้อ)

ประธานศาลฎีกา

นายประมาน ชันชื้อ
ประธานศาลฎีกา

สาสน์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

จากกองการคดี ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ สำนักวิชาการและการต่างประเทศ ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๕ และยกฐานะเป็นสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ นั้น คือ ตำนานการวิวัฒนาการของการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งเมื่อนับรวมตั้งแต่ยกฐานะเป็นสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ มาจนถึงปัจจุบันก็มีอายุครบ ๒๐ ปีพอดี และหากเปรียบเทียบกับช่วงอายุการพัฒนาการของมนุษย์ก็นับได้ว่าสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้บรรลุวิวัฒนาการตามกฎหมายแล้ว จากประสบการณ์ผ่านร้อนผ่านหนาวที่ผ่านมาในอดีต จึงทำให้สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการกลายเป็นฟันเฟืองที่สำคัญของงานศาลและกระทรวงยุติธรรมทั้งในเชิงวิชาการ และปฏิบัติการ จนผลงานออกมาเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งแก่บุคคลทั่วไป

นับตั้งแต่ผมเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้มีส่วนสำคัญในการยกร่างและพิจารณากลับกรองกฎหมายที่สำคัญ ๆ ของประเทศตามที่ผมมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้กฎหมายดังกล่าวมีคุณประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ นอกจากนี้ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการยังมีการปฏิบัติงานสำคัญในการสร้างและพัฒนาบุคลากรของศาลและกระทรวงยุติธรรม ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ เพื่อให้บุคลากรของศาลและกระทรวงยุติธรรมดำรงตนอยู่ภายใต้ความซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละสมดังคำกล่าวที่ว่า “สถาบันศาลและกระทรวงยุติธรรม คือ ที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน”

ในวาระครบรอบ ๒๐ ปี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการนี้ ผมขออำนาจพรให้ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ จงมีกำลังกายกำลังใจ และพลานามัยที่สมบูรณ์ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการสืบไป

(นายไขว่ พัฒน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายไสว พัฒโน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สาส์นจากปลัดกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๗ โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการปรับปรุงและส่งเสริมราชการของศาลยุติธรรมโดยเฉพาะ และให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการตุลาการ ซึ่งเป็นองค์กรบริหารงานบุคคลอันสำคัญยิ่งสำหรับผู้พิพากษา

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้ปฏิบัติราชการที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อศาลและกระทรวงยุติธรรม ได้ปฏิบัติงานธุรการให้แก่คณะกรรมการตุลาการอย่างเข้มแข็ง พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลข้าราชการตุลาการให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ เพื่อให้สนองตอบต่อความเป็นธรรมในสังคม พัฒนางานตุลาการให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานอารยประเทศ จัดการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือ นอกเหนือจากนี้ ยังเป็นแหล่งที่ริเริ่มและพัฒนาระบบงานใหม่ ๆ ของกระทรวงยุติธรรม เช่น ระบบงานคอมพิวเตอร์ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และระบบอนุญาตตุลาการ

ในวาระครบรอบ ๒๐ ปี ของการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีอย่างจริงใจ ขออวยพรให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ มีความสุข ความเจริญก้าวหน้า และมีพลานามัยที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยสรรค์สร้างงานศาลและกระทรวงยุติธรรมให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นที่พึงของประชาชนสืบไป

(นายภูเกียติ สุนทรบุระ)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายกู้เกียรติ สุทธนบุระ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

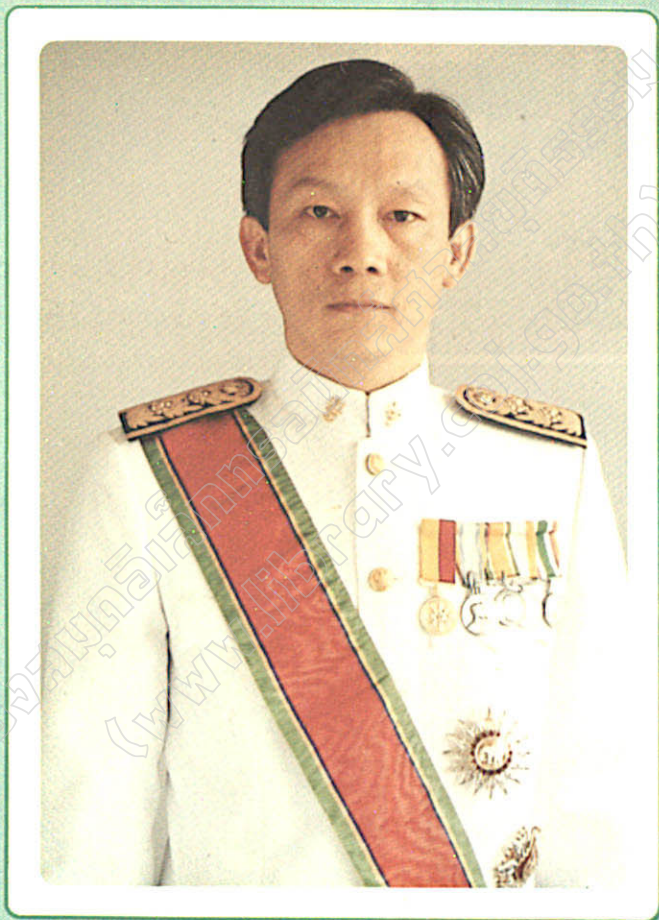
สาส์นจากเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

การพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้องเป็นธรรม นับเป็นเจตนารมณ์สูงสุดในการบริหารงานศาลยุติธรรม อันจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติสุขและความมั่นคงภายในประเทศ ที่ผู้พิพากษาผู้ปฏิบัติงานภายใต้พระปรมาภิไธยแห่งองค์พระมหากษัตริย์เทิดทูนไว้เป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ จึงนับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ในการมีส่วนร่วม “ส่งเสริม” และ “เกื้อกูล” ให้งานในหน้าที่ของศาลยุติธรรมดั่งกล่าวข้างต้นสามารถดำเนินไปได้โดยเรียบร้อย สมบูรณ์ สมดังเจตนารมณ์สูงสุดดังกล่าว

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เชื่อมั่นว่าความเป็นธรรมทั้งหมดที่สืบเนื่องมาจากการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรม จะเป็นประโยชน์อันถาวรแก่ชาติและประชาชนโดยรวมตลอดไป

(นายจัญญ์ รักษิตานกุล)

เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายจรัญ ภักดีธนากุล

เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา
รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ
(๓ พฤษภาคม ๒๕๓๖ – ๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๗)

นายวิชัย อริษะนันทกะ
รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายรังสรรค์ วิจิตรไกรสร
รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

(๑ กรกฎาคม ๒๕๓๖ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๓๗)

นายชัยชัย สุวดี
รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายป๋อพัฒน์ ปินวงศ์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายวุฒิพงษ์ เวชยานนท์

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นางสาวคูนกฤษี กุลละเมียร

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายกำจักษ์ พ่วงสวัสดิ์

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

สำนักงานเลขานุการกรม

นางสุภารัตน์ หานสมบัติ
เลขานุการกรม

คณะกรรมการสำนักงานเลขานุการกรม

กองวิชาการ

นายชาญณรงค์ ปราณีจิตต์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นางปลื้มจิต ทวีพัฒน์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายธีรวัฒน์ ไตรวรวิ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายวัฒนาวีวัฒน์ อ๋อมแจ้ง

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นางสาวอรุณี สุวรรณตารณ์
ผู้อำนวยการกองวิชาการ

คณะข้าราชการกองวิชาการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

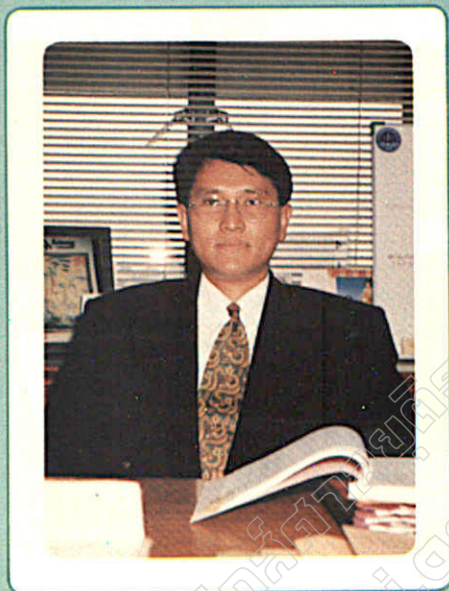
นางมัทรี สมบัติสดาพรกุล
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายทรงพล เทวศักดิ์
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายชัยวัฒน์ เตชะวิจิตรชัย
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง
ทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายจักรกฤษณ์ เจนเจษฎา
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

คณะข้าราชการสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

สำนักงานอนุญาตโตตุลาการ

นายบวรศักดิ์ ทวีพัฒน์
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานอนุญาตโตตุลาการ

นายวรวุฒิ ทวาทสิน
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานอนุญาตโตตุลาการ

คณะกรรมการสำนักงานอนุญาตโตตุลาการ

กองงานคณะกรรมการตุลาการ

นางนุชนาด พุ่มเกตุแก้ว

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการตุลาการ

คณะข้าราชการกองงานคณะกรรมการตุลาการ

ทำเนียบเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

นายจำรัส เขมะจารุ	พ.ศ. ๒๕๑๙ - ศ.ศ. ๒๕๒๐
นายอนุวัตร บุณนาค	ต.ค. ๒๕๒๐ - พ.ค. ๒๕๒๔
นายเถียร เจริญวัฒนา	ต.ค. ๒๕๒๔ - มี.ย. ๒๕๒๕
นายวิศิษฐ์ ลิขานนท์	มี.ย. ๒๕๒๕ - ต.ค. ๒๕๓๐
นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ	ต.ค. ๒๕๓๐ - ก.พ. ๒๕๓๔
นายสุประดิษฐ์ หุตะสิงห์	มี.ค. ๒๕๓๔ - ธ.ค. ๒๕๓๔
นายประสพสุข บุญเดช	ธ.ค. ๒๕๓๔ - พ.ค. ๒๕๓๕
นายสุประดิษฐ์ หุตะสิงห์	พ.ค. ๒๕๓๕ - พ.ย. ๒๕๓๕
นายจรัญ ภัคดีธนากุล	ธ.ค. ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

สาส์นจากอดีตเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	(1)
ประวัติความเป็นมาของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	1
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการกับการพัฒนาไปสู่อนาคต	17
ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขานุการกรม	27
กองงานคณะกรรมการตุลาการ : การพัฒนาเพื่อก้าวไปข้างหน้า	31
กองวิชาการกับการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้งทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	35
งานพัฒนาของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ	45
สำนักงานอนุญาตตุลาการกับการบริหารงานยุติธรรม	55
บทความพิเศษ : ความเป็นมาของการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย	61
A Brief Introduction to the Ministry of Justice	77
Office of the Judicial Affairs	79
Judicial Assistance	91
Repatriation of Convicted Persons	93
ภาคผนวก : ศาลและหน่วยราชการของกระทรวงยุติธรรม (ฉบับภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ)	103

สาสน์จากอดีตเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

เมื่อ ๒-๓ วันมานี้ คุณชัชชัย สุวดี รองเลขาธิการฯ กับคณะได้ไปพบข้าพเจ้า และแจ้งให้ทราบว่าสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะมีอายุครบ ๒๐ ปี ขอให้ข้าพเจ้าช่วยเขียนบทความเกี่ยวกับสำนักงานฯ ให้

ความจริงในตอนที่ย้ายเข้าไปเกี่ยวข้องกับสำนักงานฯ ก็ดูไม่กี่ปีมานี้เอง แต่ถ้าจะนับกันจริง ๆ ก็ถึง ๒๐ ปีแล้ว ซึ่งข้าพเจ้ายังจำได้ดี ขณะนั้นท่านอาจารย์กิตติ สีหนนท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (สมัยท่านศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี) กระทรวงยุติธรรมมีศาลต่าง ๆ สังกัดอยู่ ๑๐๐ กว่าศาล แต่มีหน่วยงานทางธุรการเพียงหน่วยเดียว คือ สำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งมีกองในสังกัด ๕ กอง คือ กองกลาง กองคลัง กองการคดี กองหมาย (หรือกองบังคับคดีแพ่ง) และกองบังคับคดีล้มละลาย ท่านอาจารย์กิตติได้ดำรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีออกเป็นกรมต่างหาก คือ “กรมบังคับคดี” โดยรวมเอางานของกองบังคับคดีแพ่งและกองบังคับคดีล้มละลายไปอยู่ด้วยกัน พร้อมกันกับการจัดตั้งหน่วยงานทางวิชาการและงานในส่วนที่เกี่ยวกับตัวผู้พิพากษากับงานของคณะกรรมการตุลาการ จึงได้จัดตั้ง “สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ” ขึ้น โดยรวมเอางานในกองการคดีเดิมกับงานในส่วนที่เกี่ยวกับผู้พิพากษาที่ฝากไว้กับกองกลางมาอยู่ด้วยกัน ดังนั้น ในขั้นแรกที่ตั้งสำนักงานส่งเสริมฯ ขึ้น จึงได้แบ่งแยกงานออกเป็น ๔ กอง คือสำนักงานเลขานุการกรม กองงานคณะกรรมการตุลาการ กองวิชาการกับกองฝึกอบรม โดยกระทรวงฯ ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้าซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา มาช่วยทำหน้าที่เลขาธิการฯ คนแรก

ระหว่างที่ข้าพเจ้ารับราชการในสำนักงานส่งเสริมฯ ระยะเวลาแรก บุคลากรในสำนักงานก็ยังมี สถานที่ก็ไม่มี ต้องอาศัยห้องอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาในบริเวณกองการคดีเดิมเป็นที่ทำงานชั่วคราวและต้องขอยืมตัวข้าราชการที่มีฝีมือมาช่วยทำงาน พอเริ่มเข้าที่เข้าทาง งานอันดับแรกของสำนักงานฯ คือ การวางหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการตุลาการในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้ช่วยผู้พิพากษาขึ้นไป และเริ่มการพิมพ์คำพิพากษาศาลฎีกาย่อของกฎหมายลักษณะต่าง ๆ เป็นเล่ม เพื่อแจกจ่ายผู้พิพากษาศาลต่าง ๆ ไว้เป็นคู่มือในการทำงานและงานอื่น ๆ อีกหลายอย่างเท่าที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

โดยเฉพาะเมื่อข้าพเจ้าเป็นประธานศาลฎีกาก็ได้ร่วมมือกับคุณวิศิษฐ์ ลิมานันทน์ อดีตเลขาธิการฯ จัดให้มีการพิมพ์หนังสือ “คำพิพากษาศาลฎีกา” ขึ้นมา อีกชุดหนึ่งคู่กันกับฉบับของเนติบัณฑิตยสภา ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้การเผยแพร่ คำพิพากษาศาลฎีกาได้เป็นไปโดยรวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งจักได้เปิดโอกาสให้มีการจัดทำบันทึกท้ายฎีกาเป็นการเสริมความรู้ให้แก่ผู้พิพากษาโดยทั่ว ๆ ไปด้วย ซึ่งทราบว่าในปัจจุบันหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับของสำนักงานส่งเสริมฯ ด้วยความร่วมมือของกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาได้รับการยอมรับจากสังคมนักกฎหมายเป็นอย่างดียิ่ง

บัดนี้ เวลาผ่านมา ๒๐ ปี ทราบว่าสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ได้เจริญก้าวหน้าและอำนวยความสะดวกให้แก่การทำงานของผู้พิพากษาในศาลต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้เคยมีส่วนร่วมงานในหน่วยงานนี้มาแต่แรก ก็อดที่จะแสดงความยินดีต่อท่านเลขาธิการฯ คนต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจน ท่านรองเลขาธิการฯ ทุก ๆ ท่าน และข้าราชการในสำนักงานส่งเสริมฯ เป็นอย่างมาก (ดูเหมือนว่าขณะนี้ก็ยังมิมีข้าราชการที่ได้ร่วมงานกับสำนักงานส่งเสริมฯ มาแต่แรกยังอยู่ปฏิบัติราชการในสำนักงานฯ อีกหลายคน) ที่ได้มีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานในสำนักงานฯ นี้ได้ดำเนินมาด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสำนักงานฯ นี้จะมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปอีก อันจะเป็นประโยชน์ต่อราชการศาลยุติธรรมเป็นส่วนรวมและเป็นการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่การงานให้แก่ผู้พิพากษาทุกท่านเป็นรายบุคคลต่อไป

เนื่องในโอกาสที่สำนักงานส่งเสริมฯ จะมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอธิษฐานอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดอำนวยพรให้ท่าน เลขาธิการฯ ท่านรองเลขาธิการฯ และข้าราชการทุกคนในสำนักงานฯ ได้ประสบแต่ความสุขกายสบายใจ และมีความก้าวหน้าทั้งในทางส่วนตัวและหน้าที่การงาน ยิ่ง ๆ ขึ้นไปทุกคน

ด้วยความรักและปรารถนาดีเสมอ

จำรัส เหมะจารุ*

* อดีตประธานศาลฎีกา ปัจจุบันมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี

ประวัติความเป็นมาของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ*

เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การเขียนประวัติจะขึ้นปีก่อนตามลำดับลงมาแล้วจึงเล่าเหตุการณ์ประกอบอย่างย่อ ๆ โดยเริ่มจาก กองวิชาการ ซึ่งเป็นกองหนึ่งของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการในปัจจุบัน เดิมทีเดียว กองวิชาการ มิได้ใช้ชื่อว่า “กองวิชาการ” แต่เรียกกันว่า “กองการคดี”

ขอเริ่มเรื่องโดยเท้าความตั้งแต่

พ.ศ. 2512 ผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองการคดี เห็นว่าชื่อ “กองการคดี” ไม่เหมาะสม เพราะใช้มานานหลายปีตั้งแต่เริ่มตั้งกระทรวงยุติธรรม อีกประการหนึ่งงานก็เพิ่มมากขึ้น จึงเห็นควรปรับปรุงหน่วยงานและอัตรากำลังของกองการคดีเสียใหม่ โดยยกฐานะให้สูงขึ้นเป็นสำนักงานวิชาการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยแบ่งเป็น 5 แผนก คือ

- แผนกค้นคว้าและทำวิจัย
- แผนกฝึกและอบรม
- แผนกสถิติและเก็บสำนวน
- แผนกการต่างประเทศ
- แผนกห้องสมุดและนิตยสาร

แต่เนื่องจากขณะนั้น พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2511 เพิ่งมีผลบังคับใช้ ทำให้มีการจัดอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมใหม่ไม่นาน คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร (ขณะนั้น) เห็นว่า การจัดอัตรากำลังใหม่ของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมยังไม่ครบ 3 ปี จึงให้รอเรื่องการปรับปรุง “กองการคดี” ไว้ก่อนจนกว่าจะครบ 3 ปี

พ.ศ. 2515 กองการคดีได้เสนอร่างคำชี้แจงประกอบการขอปรับปรุงส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ โดยขอปรับปรุง กองการคดี เป็น สำนักวิชาการและต่างประเทศ ที่ต้องเติม “และต่างประเทศ” ต่อท้าย สำนักวิชาการ เพราะได้จัดแบ่งส่วนราชการแผนกการต่างประเทศเข้ามาด้วย กล่าวคือ สำนักวิชาการและต่างประเทศแบ่งเป็น 5 แผนก คือ

- แผนกกฎหมายและวิชาการ
- แผนกอบรมและเผยแพร่
- แผนกห้องสมุด
- แผนกการต่างประเทศ
- แผนกสถิติและสำนวน

* ย่อและเรียบเรียงจาก เอกสารของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เรื่อง ที่มาของการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ และการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของกองต่าง ๆ ในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

พ.ศ. 2516 คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องปรับปรุงกองการคดีต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม จึงส่งคนมาศึกษางานที่กระทรวงยุติธรรม

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2517 กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายที่จะปรับปรุงส่วนราชการใหม่ และกำลังพิจารณาดำเนินการอยู่ ดังนั้น จึงขอระงับเรื่องปรับปรุงกองการคดีไว้ก่อน ภายหลังต่อมาได้มีการพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการกระทรวงยุติธรรมใหม่ ดังนั้น โครงการขอปรับปรุงกองการคดีเป็นสำนักงานวิชาการและการต่างประเทศ ในพ.ศ. 2515 จึงถูกยุบโดยปริยาย และได้ตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ให้มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงยุติธรรมชั้นแทน การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการตามแนวความคิดครั้งแรกแบ่งออกเป็น 4 กอง คือ

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองงานตุลาการ
- กองสัมมนาและอบรมข้าราชการ
- กองวิชาการ

ต่อมาภายหลังได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2517 โดยให้กระทรวงยุติธรรมมีส่วนราชการ คือ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมบังคับคดี และสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ และมีประกาศใช้พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารบางส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2517 โดยให้โอนอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกองการคดีไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม หรือของเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. 2518 ได้มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม โดยแบ่งเป็น 4 กอง เหมือนแนวคิดครั้งแรก ต่างกันที่การเรียกชื่อกองเล็กน้อย คือ

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองงานคณะกรรมการตุลาการ
- กองวิชาการ
- กองฝึกอบรมและสัมมนา

พ.ศ. 2519 กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทยได้รับมติจากคณะรัฐมนตรีให้ทั้งสองกระทรวงร่วมกันพิจารณาว่า ประเทศไทยควรนำเอาวิธีการคุมประพฤติมาใช้เพียงใด ซึ่งทั้งสองกระทรวงต่างได้มีการประชุมแล้วก็นึกพ้องต้องกันว่าสมควรรับหลักการที่จะรอกการลงโทษโดยวิธีคุมประพฤติ ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการพิจารณาระบบคุมประพฤติผู้ใหญ่มากขึ้น และขอให้จัดตั้งสำนักงานคุมประพฤติขึ้นเพื่อรองรับงาน

คุมประพฤติผู้ใหญ่

พ.ศ. 2521 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2521 โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 กอง คือ

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองงานคณะกรรมการตุลาการ
- กองฝึกอบรมและสัมมนา
- กองวิชาการ
- สำนักงานคุมประพฤติกลาง

พ.ศ. 2525 กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2529) ได้มีการขยายงานคุมประพฤติ โดยกระทรวงยุติธรรมได้จัดตั้งสำนักงานคุมประพฤติอีก 36 แห่งในส่วนภูมิภาค

พ.ศ. 2529 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2529 โดยเปลี่ยนชื่อ “กองฝึกอบรมและสัมมนา” เป็น “สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ” เพื่อยกฐานะกองฝึกอบรมและสัมมนาให้สูงขึ้นและเพื่อจัดโครงสร้างของหน่วยงานให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

พ.ศ. 2533 เมื่อสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการมีขอบข่ายงานกว้างขึ้น กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นว่าเป็นการสมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการระบอบข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการให้เป็นวิธีระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ควบคู่ไปกับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลยุติธรรม ในการนี้จึงได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2533 โดยมีหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก 1 กอง คือ สำนักงานอนุญาโตตุลาการ ดังรายละเอียดการแบ่งกอง ดังนี้

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองงานคณะกรรมการตุลาการ
- กองวิชาการ
- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- สำนักงานคุมประพฤติกลาง
- สำนักงานอนุญาโตตุลาการ

พ.ศ. 2535 เนื่องจากสำนักงานคุมประพฤติกลางมีการขยายงานคุมประพฤติเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมเป็น 58 แห่ง กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรให้สำนักงานคุมประพฤติกลางแยกตัวเองออกมาเพื่อยกฐานะใหม่ให้สูงขึ้นเป็นระดับกรม สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจึงเหลือเพียง 5 กองตามเดิม โดยได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2535 โดยภายในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้อนุญาตอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ และระบุนำอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของงาน ดังนี้

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
2. พัฒนากฎหมายและดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมและศาล
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการและลูกจ้างของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนทั่วไป
4. ส่งเสริมและประสานการดำเนินการเกี่ยวกับการประណอมข้อพิพาทและการดำเนินวิธีอนุญาโตตุลาการในทางแพ่งและพาณิชย์ ตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ
5. ปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ได้แบ่งหน่วยงานออกเป็น

5 กอง ดังนี้

- สำนักงานเลขาธิการกรม
- กองงานคณะกรรมการตุลาการ
- กองวิชาการ
- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- สำนักงานอนุญาโตตุลาการ

สำนักงานเลขาธิการกรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ และข้าราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

1. ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
2. ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ งานเลขานุการ งานประชาสัมพันธ์ รวมทั้งจัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงานของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
3. จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เว้นแต่การฝึกอบรม
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองงานคณะกรรมการตุลาการ มีอำนาจหน้าที่

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เว้นแต่การฝึกอบรม

2. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองวิชาการ มีอำนาจหน้าที่

1. พัฒนากฎหมายและดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมและศาล รวมทั้งงานนิติกรรมสัญญาและงานคดีของกระทรวงยุติธรรม

2. ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศ ด้านความช่วยเหลือความร่วมมือทางการคดี รวมทั้งการจัดประชุมและเจรจาตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ปฏิบัติงานห้องสมุดกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งให้คำปรึกษาและสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุดแก่ศาลทั่วราชอาณาจักร

4. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ มีอำนาจหน้าที่

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการและลูกจ้างของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนทั่วไป

2. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานอนุญาตตุลาการ มีอำนาจหน้าที่

1. ส่งเสริมและประสานการดำเนินการเกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาทและการดำเนินวิธีอนุญาตตุลาการในทางแพ่งและพาณิชย์ ตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ

2. พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการ การประนอมข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ และการอนุญาตตุลาการ

3. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและอัตรากำลัง

รายละเอียดปรากฏตาม แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและอัตรากำลัง ดังนี้

สำนักงานส่งเสริมงานบุคลากร	166
เลขานุการส่งเสริมงานบุคลากร (นักบริหาร 10)	

- รองเลขาธิการ (นักบริหาร 9) = 2
- ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (นักบริหาร 9 (ซท)) = 1
- ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (จ.วิเคราะห์งานบุคคล 9 (ซท)) = 1
- ผู้ตรวจสอบสวนภายใน 6 = 1

สำนักงานเลขานุการกรม	30
จ.บริหารงานทั่วไป	8 21

กองงานคณะกรรมการการตุลาการ	21
บุคลากร	8

กองวิชาการ	26
นักบริหาร	8

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ	55
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม	9 12

สำนักงานอำนวยการตุลาการ	28
นักบริหาร	8

งานสารบรรณ (6)

จ.บริหารงานทั่วไป 5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 2

ลูกจ้างประจำ (พิมพ์ดีด) = 2

ฝ่ายช่วยอำนวยความสะดวก (6)

จ.บริหารงานทั่วไป 6 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 = 5

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ (6)

บุคลากร 7 = 1

บุคลากร 6 = 1

บุคลากร 3-5 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 = 1

งานธุรการ (5)

จ.บริหารงานทั่วไป 5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 2

ฝ่ายวินัยและข้อมูลบุคคล (5)

บุคลากร 7 = 1

บุคลากร 6 = 1

บุคลากร 3-5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 = 1

ฝ่ายสอบสวนและข้อมูลบุคคล

และอัตรากำลัง (10)

บุคลากร 7 = 1

บุคลากร 6 = 2

บุคลากร 3-5 = 4

งานธุรการ (9)

จ.บริหารงานทั่วไป 5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 4

ฝ่ายห้องสมุด (4)

บรรณารักษ์ 6 = 1

บรรณารักษ์ 3-5 = 1

จ.ห้องสมุด 4 = 1

จ.ห้องสมุด 1-3 = 1

ฝ่ายนิติการ (6)

นักบริหาร 8 (2) = 1

นักบริหาร 7 (2) = 5

ฝ่ายพัฒนากฎหมาย (6)

นักบริหาร 8 (2) = 1

นักบริหาร 7 (2) = 5

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป (15)

จ.บริหารงานทั่วไป 6 = 1

งานธุรการ

จ.บริหารงานทั่วไป 5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 4 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 4

ลูกจ้างประจำ (นักบริหารโรง) = 2

ลูกจ้างประจำ (พนักงานรับรถยนต์) = 2

ลูกจ้างประจำ (คนงาน) = 8

งานกิจการหอพักและอาคารสถานที่

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 2-4 = 3

ฝ่ายวิชาการ (14)

จ.บริหารงานทั่วไป 8 (2) = 1

งานธุรการ (7)

จ.บริหารงานทั่วไป 5 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 4 = 1

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 = 2

จ.บริหารงานทั่วไป 1-3 หรือ 4 = 3

ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ (6)

นักวิชาการเผยแพร่ 7 = 1

นักวิชาการเผยแพร่ 6 = 1

นักวิชาการเผยแพร่ 3-5 = 1

จ.ฝึกอบรม 6 (2) = 1

นายช่างศิลป์ 2-4 หรือ 5 = 1

จ.พัฒนาศึกษา

2-4 หรือ 5 = 1

ฝ่ายดำเนินการข้อพิพาท (9)

นักบริหาร 8 (2) = 1

นักบริหาร 7 (2) = 4

ฝ่ายการคลัง (11)

จ.งบการเงินและบัญชี 6 = 1

จ.ธุรการ 1-3 = 2

งานการเงิน

จ.งบการเงินและบัญชี 5 = 1

จ.งบการเงินและบัญชี 2-4 = 2

จ.การเงินและบัญชี 1-3 = 1

งานบัญชีและงบประมาณ

นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 = 2

งานพัสดุ

จ.งบพัสดุ 5 = 1

จ.พัสดุ 2-4 = 2

จ.พัสดุ 1-3 = 1

นักการภารโรง = 10

พนักงานขับรถยนต์ = 9

จ.งบการเงินและแผน

จ.มีกรอบ 7 (ง) = 1

จ.มีกรอบ 6 (ง) = 1

งานพัฒนามูลฐาน

จ.มีกรอบ 7 (ง) = 1

จ.มีกรอบ 6 (ง) = 1

งานวิเทศสัมพันธ์

จ.วิเทศสัมพันธ์ 7 (ง) = 1

จ.วิเทศสัมพันธ์ 6 (ง) = 2

งานเอกสารวิชาการ

นักวิชาการ 7 (ง) = 1

นักวิชาการ 6 (ง) = 5

ฝ่ายเทคโนโลยีมีกรอบ (10)

จ.มีกรอบ 6 = 1

งานผลิตสื่อและบริการ

นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 3-5 = 1

จ.โสตทัศนศึกษา 2-4 หรือ 5 = 1

นายช่างศิลป์ 2-4 หรือ 5 = 1

จ.โสตทัศนศึกษา 1-3 หรือ 4 = 1

จ.ห้องสมุด 1-3 = 1

งานผลิตเอกสาร

จ.งบธุรการ 4 = 1

จ.ธุรการ 1-3 = 1

จ.บันทึกข้อมูล 1-3 หรือ 4 = 2

วิทยาลัยข้าราชการธุรการ (8)

จ.มีกรอบ 8 (ง) (ปี 38) = 1

จ.มีกรอบ 7 (ง) = 2

จ.มีกรอบ 6 (ง) = 5

วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ (7)

จ.มีกรอบ 8 (ง) = 1

จ.มีกรอบ 7 (ง) = 2

จ.มีกรอบ 6 (ง) = 4

หมายเหตุ • นักวิชาการ 7 (ง) หมายถึง นักวิชาการ 3-5 หรือ 6 (ง) หรือ 7 (ง)

ลูกจ้างประจำ รวม 33 อัตรา แบ่งเป็น

สำนักงานเลขานุการกรม 21 อัตรา

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ 12 อัตรา (มีเงิน 10 อัตรา ไม่มีเงิน 2 อัตรา)

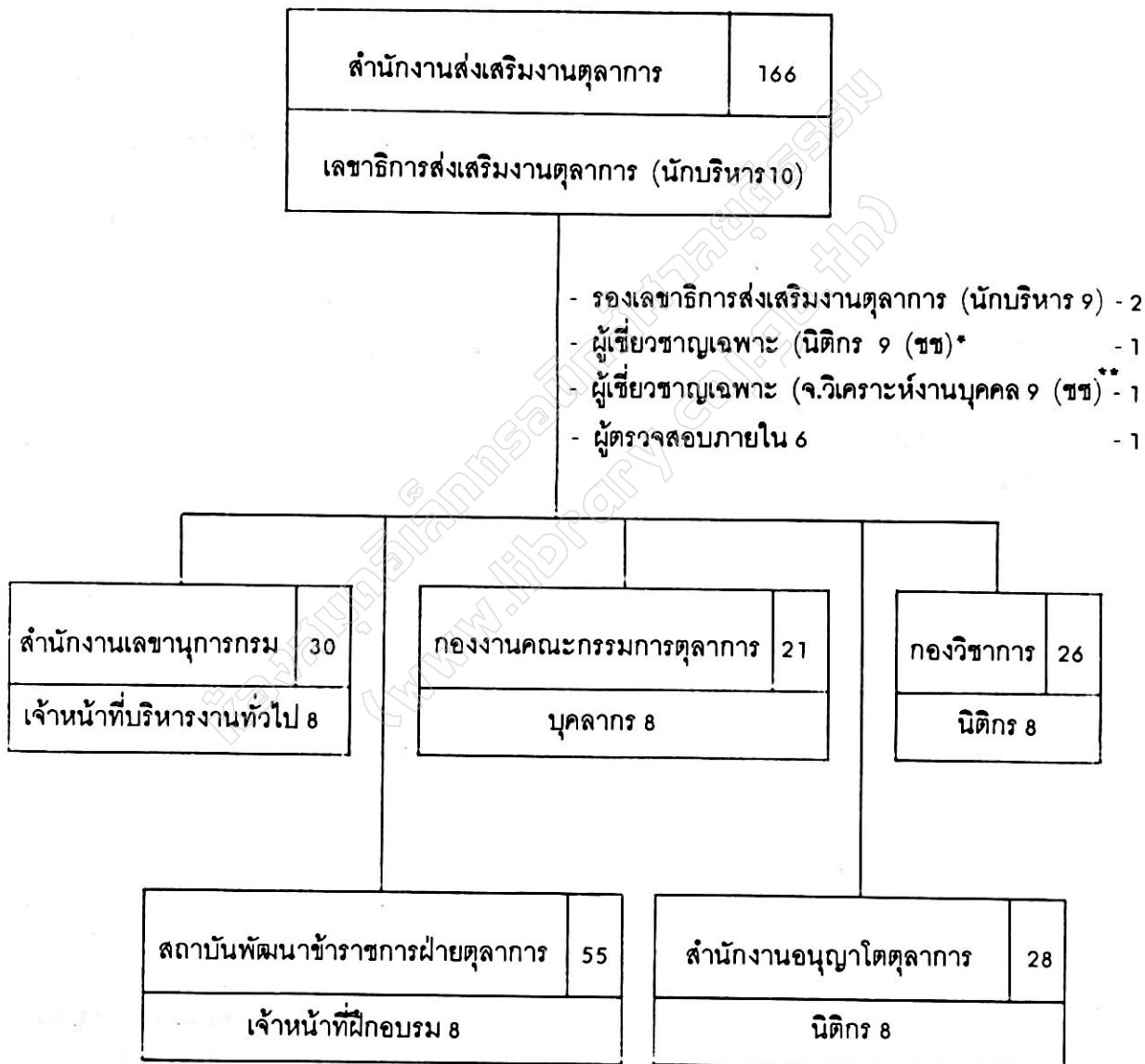
นโยบายและทิศทางของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้กำหนดนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานสำหรับปีงบประมาณ 2538-2539 เพื่อรองรับกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนแม่บทศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 พ.ศ.2538-2544 ไว้ ดังนี้

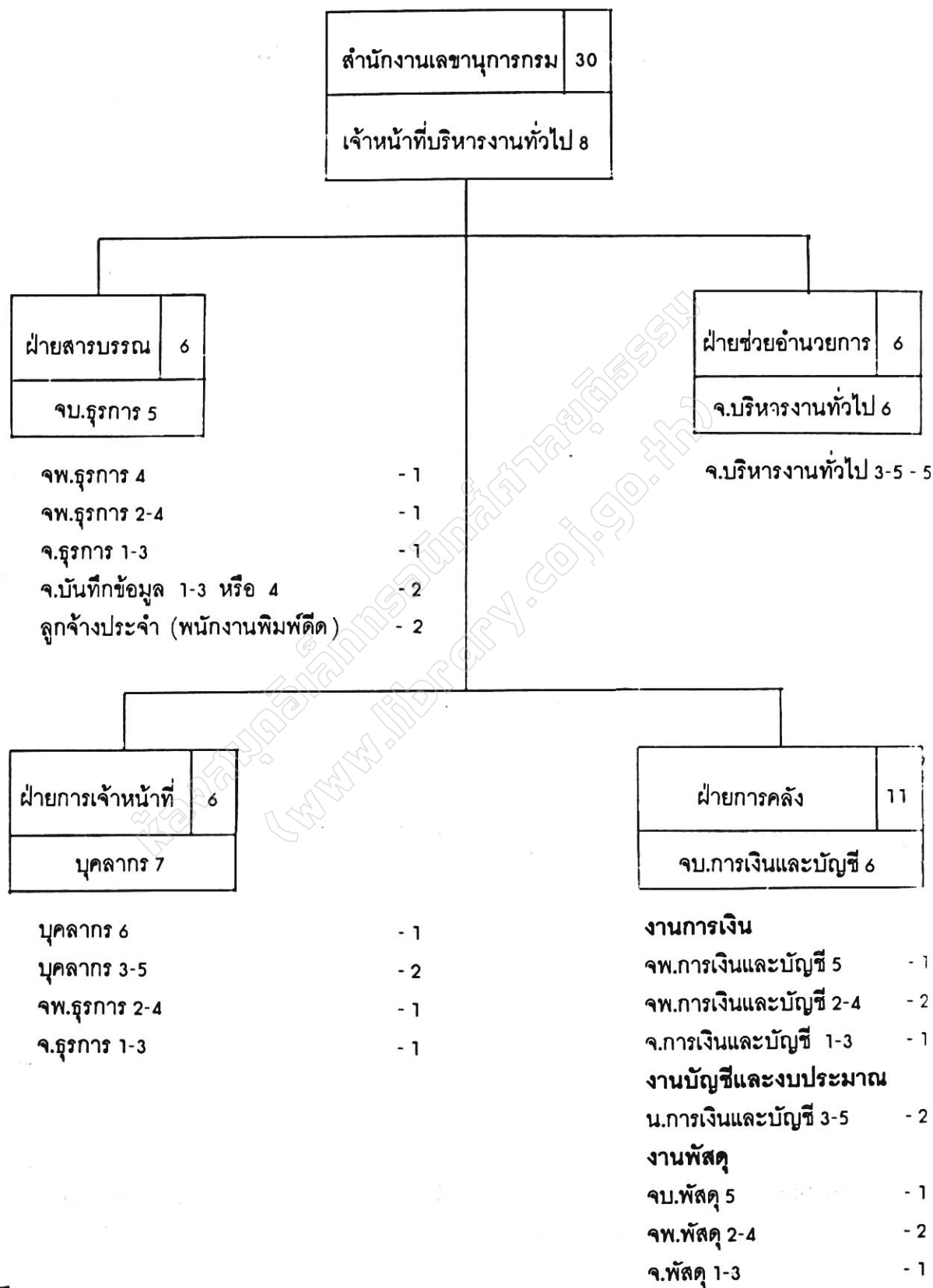
1. ปรับปรุงโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการภายใน และระบบงานต่าง ๆ ให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพสามารถรองรับภารกิจของส่วนราชการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม
2. ให้องค์กรงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการ คือ กองงานคณะกรรมการตุลาการ ปรับปรุงระบบและวิธีการในการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับมาตรฐานระบบบริหารงานบุคคลสากล รวมถึงพัฒนาระบบข้อมูลบุคคลต่าง ๆ ให้ทันสมัย รวดเร็ว
3. ปรับปรุงระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงยุติธรรม รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมอย่างทั่วถึง
4. แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เป็นธรรมที่อยู่ในความดูแลหรือรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม เพื่อที่ศาลจะสามารถพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการประนีประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการอย่างกว้างขวาง เพื่อรับมือกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการจัดเตรียมกรุงเทพให้เป็นศูนย์อนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียอีกด้วย
6. เพิ่มประสิทธิภาพในด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงทัศนคติและจริยธรรมให้แก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาวะการณ์
7. ปรับปรุงบทบาทของสำนักงานเลขาธิการกรมจากหน่วยงานที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาทรัพยากรทางการบริหาร การช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการ จัดทำแผนงานและการประชาสัมพันธ์ให้สามารถสนองตอบตามความต้องการของหน่วยงานหลักได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

แผนภูมิการแบ่งงานภายในและอัตรากำลังตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี
ปีงบประมาณ 2538

หมายเหตุ - * นิติกร 9 (ชช) - 1 (ตำแหน่งที่ขอกำหนดเพิ่มใหม่โดยใช้ตำแหน่งที่มีอยู่เดิม)
 ** จ.วิเคราะห์งานบุคคล 9 (ชช) - 1

กองงานคณะกรรมการตุลาการ	21
บุคลากร 8	

--	--

งานธุรการ	5
ธุรการ 5	

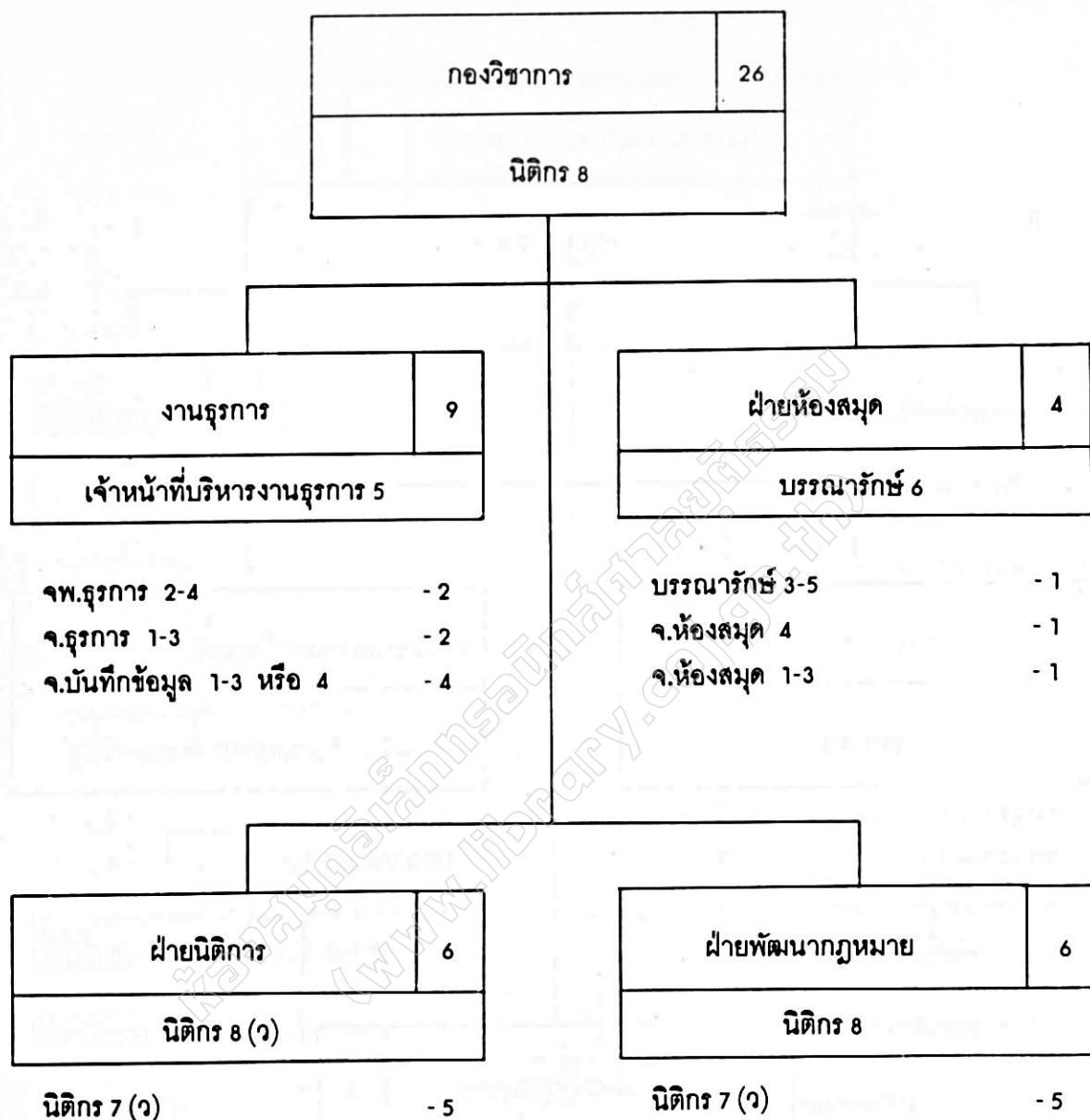
จป.ธุรการ 4 - 1
จพ.ธุรการ 2-4 - 1
จ.บันทึกข้อมูล 1-3 หรือ 4 - 2

ฝ่ายสอบบรรจุแต่งตั้งและอัตรากำลัง	10
บุคลากร 7	

บุคลากร 6 - 2
บุคลากร 3-5 - 4
จพ.ธุรการ 2-4 - 1
จ.ธุรการ 1-3 - 2

ฝ่ายวินัยและข้อมูลบุคคล	5
บุคลากร 7	

บุคลากร 6 - 1
บุคลากร 3-5 - 1
จพ.ธุรการ 2-4 - 1
จ.ธุรการ 1-3 - 1

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ	55
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 9	

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	15	ฝ่ายวิชาการ	14	ฝ่ายเทคโนโลยีฝึกอบรม	10
จ.บริหารงานทั่วไป 6		จ.ฝึกอบรม 8 (ว)		จ.ฝึกอบรม 6	

งานธุรการ

จ.บ.ธุรการ 5	- 1
จ.บ.ธุรการ 4	- 2
จ.พ.ธุรการ 2-4	- 1
จ.ธุรการ 1-3	- 2
จ.บันทึกข้อมูล 1-3 หรือ 4	- 4
ลูกจ้างประจำ	- 12
งานกิจการหอพักและอาคารสถานที่	
จ.บริหารงานทั่วไป 3-5	- 1
จ.พ.ธุรการ 2-4	- 3

งานนโยบายและแผน

จ.ฝึกอบรม 7 (ว)	- 1
จ.ฝึกอบรม 6 (ว)	- 1
งานพัฒนาหลักสูตร	
จ.ฝึกอบรม 7 (ว)	- 1
จ.ฝึกอบรม 6 (ว)	- 1
งานวิเทศสัมพันธ์	
จ.วิเทศสัมพันธ์ 7 (ว)	- 1
จ.วิเทศสัมพันธ์ 6 (ว)	- 2
งานเอกสารวิชาการ	
นิติกร 7 (ว)	- 1
นิติกร 6 (ว)	- 5

งานผลิตสื่อและบริการ

นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 3-5	- 1
จ.พ.โสตทัศนศึกษา 2-4 หรือ 5	- 1
นายช่างศิลป์ 2-4 หรือ 5	- 1
จ.โสตทัศนศึกษา 1-3 หรือ 4	- 1
จ.ห้องสมุด 1-3	- 1
งานผลิตเอกสาร	
จ.บ.ธุรการ 4	- 1
จ.ธุรการ 1-3	- 1
จ.บันทึกข้อมูล 1-3 หรือ 4	- 2

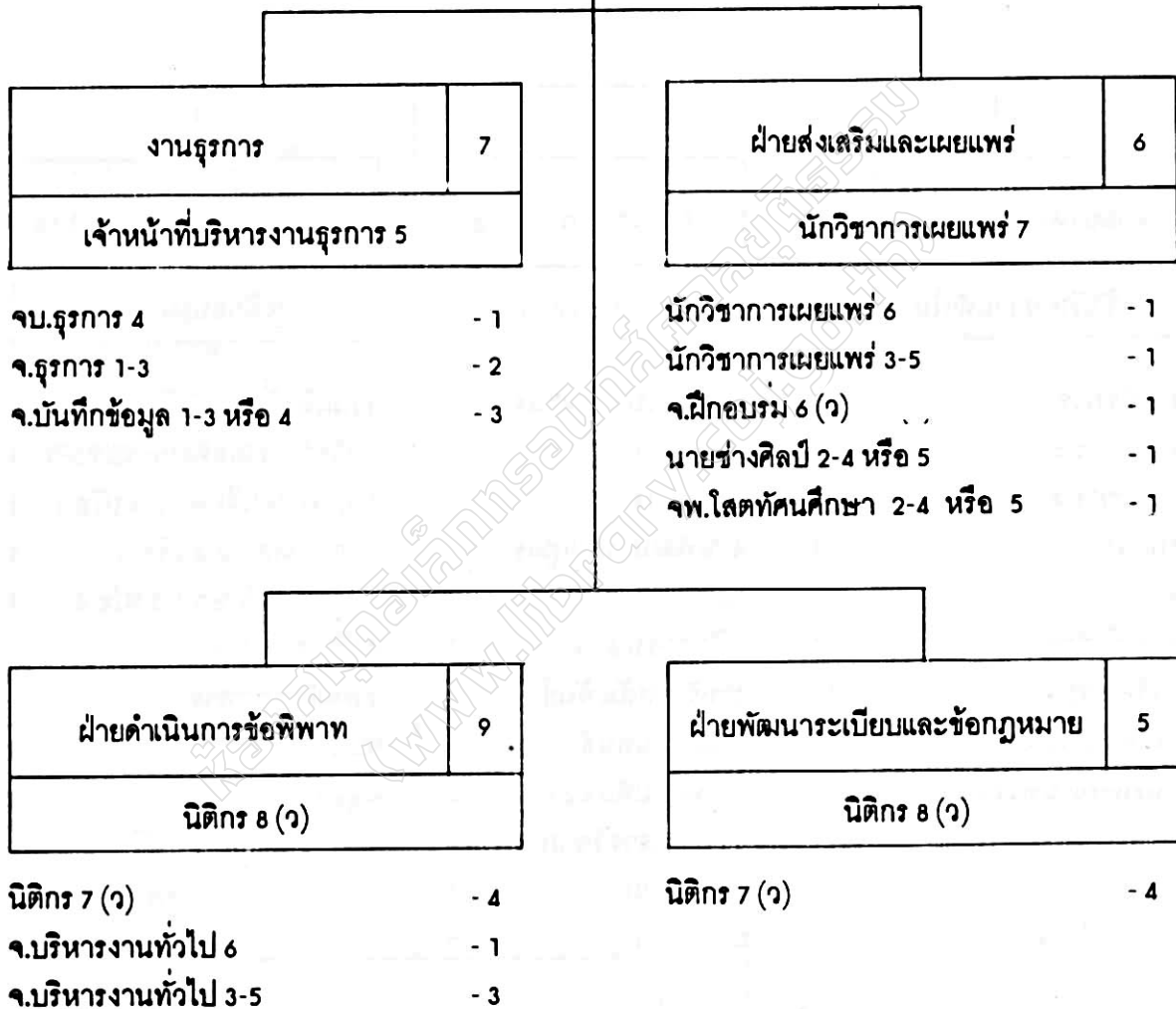
วิทยาลัยข้าราชการธุรการ	8	วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ	7
จ.ฝึกอบรม 8 (ว) (ปี 38)		จ.ฝึกอบรม 8 (ว)	

จ.ฝึกอบรม 7 (ว)	- 2
จ.ฝึกอบรม 6 (ว)	- 5

จ.ฝึกอบรม 7 (ว)	- 2
จ.ฝึกอบรม 6 (ว)	- 4

สำนักงานอนุญาโตตุลาการ	28
นิติกร 8	

อัตรากำลังของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
(ปีงบประมาณ 2538)

ไม่สังกัดกอง

สำนักงานเลขานุการกรม

กองงานคณะกรรมการตุลาการ

กองวิชาการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

สำนักงานอนุญาตตุลาการ

รวม

ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม
6	-	8	14
30	21	12	59
21	-	7	29
26	-	10	38
55	12	36	103
28	-	3	32
166	33	76	275

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการกับการพัฒนาไปสู่อนาคต

1. การปฏิบัติงานในภาพรวม

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านกฎหมายในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการยกร่างกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับศาลและกระทรวงยุติธรรม ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับระบบงานของ กระทรวงยุติธรรมและกระบวนการพิจารณาของศาลเพื่อปรับปรุงการพิจารณาคดีให้รวดเร็วยิ่งขึ้น การดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาของศาลไทยในต่างประเทศและของศาลต่างประเทศในประเทศไทย ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหากฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศที่มีมาสู่กระทรวงยุติธรรม

โดยที่ความรับผิดชอบทางกฎหมายดังกล่าวมีความกว้างขวาง มีความยากและ ลึกซึ้ง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสังคมแต่ละด้านต่างกัน ลักษณะของความรับผิดชอบดังกล่าว จะเป็นไปในรูปแบบที่เกิดจากความริเริ่มของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ในขอบเขตนโยบายของ กระทรวงยุติธรรม เพื่อตอบสนองงานศาล เพื่อช่วยให้การบริหารงานศาล ตลอดจนงานพิจารณา คดีในศาลเป็นไปโดยราบรื่น รวดเร็ว มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังมี งานด้านกฎหมายที่กระทรวงยุติธรรมได้รับการร้องขอให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพื่อให้ความเห็นทางกฎหมายแก่ส่วนราชการอื่น ซึ่งส่วนมากจะมาจากสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายส่วนใหญ่ที่ใช้บังคับจะได้รับการบังคับใช้ในคดีโดยศาล ดังนั้น โดยที่ กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ประสานงานใกล้ชิดกับศาล ดูแลการบริหารงานศาล บุคลากร ที่มาช่วยราชการมาจากผู้พิพากษา สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจึงสามารถให้ความเห็นในนาม กระทรวงยุติธรรมในฐานะผู้เคยผ่านงานพิจารณาพิพากษาคดีได้เป็นอย่างดี ซึ่งเกินกว่าครึ่งของ ปริมาณความรับผิดชอบด้านกฎหมายของกระทรวงยุติธรรมภายใต้การบริหารงานของสำนักงาน ส่งเสริมงานตุลาการ เป็นงานที่มาจากการร้องขอจากหน่วยงานอื่นดังกล่าว

อย่างไรก็ดี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการก็ได้เตรียมการสำหรับอนาคตในการ พิจารณาแก้ไขกฎหมาย เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต โดยได้ เตรียมแผนเพื่อรองรับโครงการตามแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรมในแต่ละช่วง 5 ปีข้างหน้า โดยพิจารณาฐานข้อมูลอันเกิดจากแนวโน้มการเพิ่มของปริมาณคดี ความจำเป็นของการจัดตั้งศาล ในส่วนภูมิภาค ประเภทของศาลพิเศษที่จำเป็นต้องจัดตั้งเพื่อใช้กับประเภทคดีเฉพาะต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การบริการทางด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศเป็นไปอย่างเท่าทันต่อเหตุการณ์ และ สนองตอบต่อปวงชนได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ในกระบวนการจัดให้มีกฎหมายแต่ละฉบับ องค์ประกอบสำคัญที่

ทำให้กฎหมายมีความสมบูรณ์ ได้แก่ การวิจัยกฎหมาย วิจัยปัญหาต่าง ๆ อันเป็นที่มาแห่งการแก้ไขกฎหมาย วิจัยข้อมูลสำคัญอันเป็นปัจจัยแห่งการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งหากทำได้จะทำให้สามารถรอบรู้ถึงภูมิหลัง ตลอดจนสาเหตุและความเป็นมาจนบังเกิดผลพวงแห่งปัญหาอันเป็นที่มาของการแก้ไขกฎหมายนั้น ๆ การวิจัยกฎหมายจะบอกสมมุติฐานแห่งปัญหา ที่มา สาเหตุ แนวทางแก้ไข แนวทางลดปัญหา ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างที่มีการดำเนินการเป็นรูปธรรมแล้วในแต่ละประเทศซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการปรับใช้ในแต่ละประเด็นปัญหา เป็นต้น ดังนั้น การวิจัยกฎหมายจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลา แต่ได้ผลคุ้มค่า สามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง อันโยงใยไปถึงการแก้ไขกฎหมายอื่นได้ การวิจัยกฎหมายจึงนับเป็นฐานข้อมูลสำคัญของนักวิชาการเป็นอย่างดี และนับเป็นการเรียนรู้ขั้นตอนแห่งวิวัฒนาการของกฎหมายในประเทศตามความเป็นจริงด้วย

ดังนั้น การบริหารความรับผิดชอบทางด้านกฎหมายของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ จึงอาจแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. การดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่ใช้อยู่แล้ว เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการยกร่างกฎหมายอันเป็นความจำเป็นเฉพาะหน้า เพื่อสนองตอบงานราชการของศาลและกระทรวงยุติธรรม โดยเฉพาะ ซึ่งส่วนใหญ่ความรับผิดชอบด้านกฎหมายดังกล่าวจะมีความจำเป็นที่ค่อนข้างเร่งด่วน ต้องใช้ความเอาใจใส่ความรวดเร็วในการปฏิบัติ คุณสมบัติเฉพาะตัวของปฏิบัติซึ่งต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์อย่างยิ่งยวดในการปฏิบัติ เพื่อสามารถกลั่นกรองงานในหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์และทันการ

2. การดำเนินการด้านกฎหมายซึ่งเป็นไปเพื่อการพัฒนากฎหมาย ในการ

- 2.1 สนองตอบคำร้องขอของหน่วยงานอื่น หรือสนองตอบต่อการร้องขอของคณะรัฐมนตรีในการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ ที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อการผ่านไปสู่การพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

- 2.2 การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เพื่อสนองตอบงานศาลและกระทรวงยุติธรรมตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม 5 ปี เพื่อรองรับปัญหา ตลอดจนความจำเป็นที่จะมีขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยอาศัยเหตุการณ์รอบด้านมาอนุมานเพื่อการแก้ไขปัญหามาในอนาคต

- 2.3 การกลั่นกรองสำหรับการวิจัยกฎหมายแต่ละเรื่อง เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของการแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับ

กระทรวงยุติธรรม เป็นกระทรวงเดียวของประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลการบริหารงานศาลโดยตรง และเนื่องจากการมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศาลและการบริหารงาน

ศาล โดยที่ศาลเป็นที่ซึ่งรองรับปัญหากฎหมายและข้อพิพาททุกระดับที่ไม่อาจตกลงกันได้ บ่อยครั้งที่กระทรวงยุติธรรมได้รับหน้าที่ในการวินิจฉัยให้ความเห็นกฎหมายในระดับประเทศ ดังนั้น การวินิจฉัยกฎหมายหรือข้อกฎหมายส่วนใหญ่ของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม จึงนับเป็นการวินิจฉัยกฎหมายในระดับประเทศก็ว่าได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารงานศาลและการพิจารณาคดีในศาลเป็นคนละส่วนกัน ศาลมีอำนาจอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี ความเห็นของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งผ่านตามขั้นตอนจากสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการและปรากฏต่อสาธารณชนในรูปความเห็นของกระทรวงยุติธรรม ไม่ผูกพันศาลก็ตาม แต่โดยที่บุคลากรส่วนหนึ่งที่มาช่วยงานบริหารและงานวิชาการของกระทรวงยุติธรรม เป็นบุคลากรที่มาจากผู้พิพากษาระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่ปลัดกระทรวงยุติธรรมลงมา ซึ่งจะหมุนเวียนกันมาในสายงานบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม อันรวมถึงสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ผลสมผสานกับอัตรากำลังข้าราชการตุลาการที่มีอยู่ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาข้อกฎหมายทุกระดับได้รับการวินิจฉัยโดยผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยคดี เพียงแต่ขณะมาช่วยราชการที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม ได้มีกฎหมายห้ามมิให้ผู้พิพากษาดังกล่าวทำการพิจารณาคดีในขณะนั้นเท่านั้น

โดยที่การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายใด ๆ เป็นการดำเนินการที่มีลักษณะพิเศษดังกล่าว ทั้งปัญหาข้อกฎหมายหลาย ๆ ข้อเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่มีความสำคัญต่อนโยบายของประเทศ การวินิจฉัยจึงต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ แน่นนอน และเป็นบรรทัดฐานได้ ดังนั้น คุณสมบัติของผู้ดำเนินการจึงเป็นบุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นอย่างดี ทั้งจากข้าราชการตุลาการและข้าราชการตุลาการผู้มีความพร้อมทั้งภูมิปัญญา ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ทั้งระดับการดำเนินการวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการพิจารณาในระดับสูงในระดับกรม ก่อนที่จะผ่านเข้าสู่การพิจารณาของปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ปัญหาข้อกฎหมายหรือการดำเนินการด้านกฎหมายดังกล่าวมีไม่น้อยที่จะมีผลกระทบในระดับนโยบายของประเทศดังกล่าวมา การกลั่นกรองเพื่อให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด และเป็นผลดีที่สุด จึงนับเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัญหาข้อกฎหมายหลาย ๆ ปัญหาเป็นปัญหาที่มีความยาก มีความลึกซึ้งในการปฏิบัติและการตีความ การได้รับการกลั่นกรองหลาย ๆ ชั้นจึงย่อมจะส่งผลดีต่อความถูกต้อง ความแน่นอน และความเป็นธรรมแก่ประชาชนโดยส่วนรวม

กฎหมายทุกฉบับซึ่งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้ดูแลตั้งแต่ยกร่างจนประกาศใช้บังคับ เป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อมวลชนอย่างกว้างขวาง อาทิ กฎหมายวิธีสบัญญัติ และกฎหมายสารบัญญัติ ซึ่งกินความครอบคลุมกฎหมายในวงกว้าง การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว นับเป็นความสำนึกแห่งผู้ใช้กฎหมาย ซึ่งทราบถึงผลกระทบแห่งกฎหมายทั้ง

ทางบวกและทางลบ ทั้งสามารถคาดคะเนถึงผลเสียหายอันจะเกิดจากความผิดพลาดได้ในฐานะผู้เคยใช้กฎหมายนั้น ๆ มาก่อน ดังนั้น จึงเป็นความระมัดระวังอย่างยิ่งยวดตั้งแต่การปฏิบัติในชั้นประชุม ชั้นยกข้ออ้าง ชั้นชี้แจงกฎหมาย ในการตรวจสอบข้อมูล ค้นคว้าข้อมูลประกอบ ตลอดจนการดำเนินการเพื่อให้กฎหมายมีเนื้อหาที่ทันสมัย ให้ความเป็นธรรมแก่มวลชนอย่างแท้จริง นับเป็นความปรารถนาสูงสุดแห่งการรับใช้สังคมโดยใช้กฎหมายเป็นสื่อ ดังนั้น ผู้ที่อยู่ในวงการกฎหมายด้วยกันย่อมรู้ดีและตระหนักเป็นอย่างยิ่งถึงผลของการใช้กฎหมายที่ผ่านการพิจารณาโดยไม่รอบคอบ มีช่องโหว่ หรือไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งการแก้ไขกฎหมายของประเทศและประชาชน

ศาลในฐานะผู้ใช้กฎหมาย ไม่อาจวินิจฉัยกฎหมายให้เป็นอื่นนอกเหนือจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ หากเจตนารมณ์ของกฎหมายไม่กระจ่างแจ้ง หรือบัญญัติไว้คับแคบหรือมีช่องโหว่อยู่มาก แม้จะมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาช่วยอยู่แล้วก็ตาม แต่โดยที่ขณะนี้เทคโนโลยีของโลกได้ก้าวไปไกล บทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่จำเป็นต้องประยุกต์ให้ทันตามความเป็นไปของโลก กฎหมายใด ๆ ที่บัญญัติไว้ครบถ้วนไป หรือไม่อาจสนองตอบเจตนารมณ์แห่งการใช้ได้ ย่อมส่งผลร้ายสู่ประชาชนผู้ต้องรับบังคับใช้ผลแห่งกฎหมายโดยตรง ทั้งการบรรเทาผลร้ายแห่งกฎหมายดังกล่าว โดยการแก้ไขกฎหมายอีกครั้งหนึ่งเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ต้องผ่านกระบวนการเป็นอันมาก กว่ากฎหมายจะบรรลุถึงการแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพราะต้องผ่านการกลั่นกรองเป็นทอด ๆ ตามขั้นตอน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการแก้ไขกฎหมาย การยกร่างกฎหมายแต่ละครั้งมีความจำเป็นในการใช้ภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความละเอียดรอบคอบเพียงใด

2. การดำเนินการเพื่ออนาคต

ด้วยเจตนารมณ์อันสูงสุดแห่งการสนองตอบในการส่งเสริม “งานตุลาการ” ในการแก้ไขกฎหมาย ตีความกฎหมายดังกล่าวข้างต้น สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ได้มีแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานโดยการปรับปรุงสถานะของหน่วยงานในสำนักงาน ดังนี้

1. การจัดให้มีกองกฎหมายมหาชนและกองกฎหมายเศรษฐกิจ

ด้วยความละเอียดอ่อนของการปฏิบัติด้านกฎหมายดังกล่าวมาข้างต้น ประกอบกับโลกได้พัฒนาไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้มีบทบาทสำคัญอันส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศตื่นตัวในระดับสูง ซึ่งเชื่อแน่ว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ปัญหาทางเศรษฐกิจจะมีส่วนในการกำหนดทิศทางก้าวไปข้างหน้าของประเทศด้วย ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดการขยายตัวของกฎหมายมหาชนต่าง ๆ ไปด้วย

จึงเป็นไปได้ที่สูงมากกว่า มีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรองรับการพัฒนากฎหมายเศรษฐกิจและกฎหมายมหาชน ดังนั้น การจัดตั้ง กองกฎหมายเศรษฐกิจ และ

กองกฎหมายมหาชน ขึ้นใน สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ จึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในขณะนี้ ทั้งกองกฎหมายเศรษฐกิจและกองกฎหมายมหาชนจะเป็นกำลังสำคัญในการกลั่นกรองตรวจสอบข้อกฎหมาย ความเห็นทางกฎหมาย ข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายของศาลและกระทรวงยุติธรรม อันไปสู่การพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการใช้กฎหมายทั้งสองทางดังกล่าว เพื่อการพัฒนาของกฎหมายไปสู่ความเป็นสากล การมีคำพิพากษาศาลฎีกาเฉพาะทาง เพื่อการยอมรับของนานาชาติต่อไป

2. การแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้แยกการใช้อำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ทาง คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยมีการดุลและคานอำนาจซึ่งกันและกัน

ในปัจจุบัน ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารได้แยกจากกันโดยชัดเจน ทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ คงมีเพียงฝ่ายตุลาการเท่านั้นที่ถูกกำหนดให้ศาลยุติธรรม อันเป็นองค์กรของฝ่ายตุลาการขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายบริหาร มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ควบคุมดูแล ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดว่า ฝ่ายตุลาการเป็นเพียงส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร ประกอบกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุให้ฝ่ายตุลาการมีความเป็นอิสระโดยชัดเจน คงบัญญัติแต่เพียงว่าให้ผู้พิพากษามีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น โดยไม่ได้ให้หลักประกันที่แน่นอนว่าฝ่ายตุลาการจะไม่ถูกก้าวก่ายซึ่งเท่ากับว่าฝ่ายบริหารได้ครอบงำฝ่ายตุลาการทางอ้อมในการควบคุมด้านงบประมาณ อันส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางการพัฒนางานศาล นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารยังควบคุมโดยตรงต่อบัญชีอัตราเงินเดือนของตุลาการไว้อย่างสิ้นเชิง ซึ่งย่อมเป็นการกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพและความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการอยู่แน่นอน

ดังนั้น การแยกระบบบริหารงานตุลาการออกเป็นสถาบันอิสระจากการควบคุมดูแลของกระทรวงยุติธรรมดังเช่นนานาชาติอย่างสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน เป็นต้น จึงน่าจะส่งผลให้ภาพรวมของประเทศมีความชัดเจนและเพิ่มพูนกำลังแห่งศรัทธาและความเชื่อถือในสถาบันตุลาการมากยิ่งขึ้น

ในอดีตจวบจนปัจจุบัน การควบคุมศาลทางอ้อมด้วยระบบงบประมาณ ตลอดจนบัญชีอัตราเงินเดือนของตุลาการ ได้ส่งผลให้ดูเหมือนหนึ่งว่าศาลเป็นหน่วยงานหนึ่งของฝ่ายบริหาร อันมีผลทางจิตวิทยาต่อความเชื่อมั่นในความเป็นอิสระของศาลเป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับสภาวะของประเทศที่ประสบมรสุมแห่งความผันแปรทางการเมืองมาค่อนข้างมาก จึงเป็นเหตุให้แนวคิดในการแยกศาลเป็นอิสระมีความชะงักงันตลอดมา อย่างไรก็ดี แนวคิดในการแยกศาลจากกระทรวงยุติธรรมจะมีคุณค่าและน้ำหนักในภาวะที่ประเทศมีการปกครองในระบบรัฐธรรมนูญ ประกอบกับ

การมีผู้นำฝ่ายบริหารที่เห็นการณ์ไกลถึงคุณค่าแห่งการได้รับการยอมรับจากชุมชนของโลกในความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงของประเทศ

3. การแยกสำนักงานอนุญาโตตุลาการเป็นสถาบันอิสระ

ในภาวะที่แต่ละศาลมีคดีความคั่งค้างสูง เป็นเหตุให้การพิจารณาพิพากษาคดีในศาลในแต่ละคดีต้องใช้เวลานาน ประกอบกับการพิจารณาพิพากษาคดีได้ถูกจำกัดโดยสภาพเนื้อหาของคดีที่ต้องเป็นไปอย่างละเอียดและรอบคอบ เป็นเหตุให้แม้จะมีเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดีเพียงใดก็ตาม คดีก็ยังไม่อาจรวดเร็วไปได้เท่าที่ควร และโดยที่ปัจจุบันการพัฒนาของโลกในด้านต่าง ๆ เป็นไปโดยรวดเร็วยิ่ง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าเป็นการพัฒนาที่เป็นไปอย่างไม่หยุดยั้ง การพิจารณาพิพากษาคดีทางเศรษฐกิจ การค้าต่าง ๆ จึงสวนทางกับภาวะความผันผวนทางการค้าและการลงทุนต่าง ๆ ดังนั้น การพิจารณาคดีทางเศรษฐกิจในศาลจึงอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วงว่า กว่าคดีจะได้รับการตัดสิน ผลของคดีก็ไม่ว่าจะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้ และยิ่งอาจเป็นตัวถ่วงความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศให้ไม่อาจก้าวไปข้างหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น การชี้ขาดข้อพิพาทโดยระบบอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ และอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ จึงเป็นหนทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับเพื่อการแก้ไขข้อพิพาทข้อพิพาททางการค้าและทางเศรษฐกิจ ปัจจุบัน สัญญาทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมจึงมักกำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัญญาทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ หรือสัญญาซึ่งหน่วยงานของรัฐเป็นคู่สัญญากับต่างประเทศ จะมีข้อกำหนดในสัญญาเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Clause) อยู่ด้วยเสมอ จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องพัฒนาระบบการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการขึ้น ทั้งระบบอนุญาโตตุลาการภายในประเทศและอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือ และการใช้บังคับชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ก ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2501 (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, New York, June 10, 1958) โดยมีกฎหมายภายใน คือ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 กำหนดกลไกวิธีการ และรับรองมาตรการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดตั้งสำนักงานอนุญาโตตุลาการขึ้น เมื่อเดือนกรกฎาคม 2533 ทำหน้าที่องค์กรกลางที่รับผิดชอบในการพัฒนา ส่งเสริม เผยแพร่ และจัดการเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ สำนักงานอนุญาโตตุลาการ มีสถานะเป็นหน่วยงานในระดับกองสังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม และโดยที่ภาวะการค้าระหว่างประเทศมีการเจริญเติบโตแพร่หลายยิ่ง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสำนักงานอนุญาโตตุลาการให้มีความพร้อม

ในการเป็นสำนักงานอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ มีความเป็นสากล สามารถรองรับการชี้ขาดคดีการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบของศูนย์กลางอนุญาโตตุลาการของภูมิภาค การพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลดังกล่าวย่อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและจับใจ การแยกสำนักงานอนุญาโตตุลาการเป็นสถาบันอิสระ จึงนับเป็นวิถีทางหนึ่งที่สอดคล้องกับการพัฒนาความเป็นสากลของสำนักงานแห่งนี้

4. การจัดตั้งกองห้องสมุด

โดยที่กระบวนการในการพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวงจำเป็นต้องยึดถือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การติดตามให้กฎหมายแต่ละฉบับมีความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความทันสมัยอยู่เสมอ จึงมีความสำคัญต่อการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอย่างยิ่ง และโดยที่หอสมุดกลางกระทรวงยุติธรรม นับเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการกฎหมาย อันมีตัวบทกฎหมายต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญ เอกสารอันใช้เป็นตำราในการค้นคว้าก็มีความสำคัญไม่น้อย ปัจจุบันโลกได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วในรูปของโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร การจัดระบบห้องสมุดให้มีความพร้อมในการบริการด้านตัวบทกฎหมาย ข้อมูลกฎหมาย เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ตลอดจนการให้ความเห็นทางกฎหมายต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นยิ่ง และเพื่อให้การพัฒนาดังกล่าวมีความกว้างขวางและคุ้มค่า การกำหนดเครือข่ายของงานห้องสมุดให้มีความครอบคลุมไปยังห้องสมุดศาลทั่วประเทศ เพื่อการถ่ายทอดข้อมูลซึ่งกันและกันโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสื่อ จึงเป็นสิ่งอันควรได้รับการพิจารณาและดำเนินการโดยเร่งด่วน รูปแบบของพัฒนาการในเรื่องนี้ จึงน่าจะเป็นการพัฒนางานห้องสมุดซึ่งปัจจุบันเป็นหน่วยงานระดับฝ่ายในกองวิชาการให้เติบโตเป็นกอง มีสถานะของหน่วยงานที่มีการยกระดับ มีการเสริมฐานด้านอัตรากำลัง ศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเพิ่มอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้ทันสมัยรับกับปริมาณงาน จึงเชื่อแน่ว่าห้องสมุดที่ได้รับการยกฐานะเป็น “กองห้องสมุด” ในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการนี้ จะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถเป็นฐานข้อมูลแก่ห้องสมุดประจำศาลทั่วประเทศ และเป็นศูนย์ในการบริการข้อมูลกฎหมายแก่ศาลทั่วประเทศด้วย

5. การจัดตั้งกองวิเทศสัมพันธ์

ปัจจุบันการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการส่งผู้แทนไปแลกเปลี่ยนการเยือนซึ่งกันและกัน การติดต่อประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ นับเป็นแนวทางหนึ่งแห่งการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า การติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศเป็นสิ่งอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนับวันจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นตามลำดับ และส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ซึ่งแต่เดิมหน่วยงานซึ่งรองรับการปฏิบัติงานอันเกี่ยวข้องกับต่างประเทศได้แยกกระจัดกระจายสังกัดตามหน่วยงานต่าง ๆ

ของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้รับกับสภาวะแห่งการพัฒนาของการประสานงานระหว่างประเทศข้างต้น การมีหน่วยงานระดับกองเพื่อรองรับงานด้านต่างประเทศนี้จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น กองวิเทศสัมพันธ์ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่จะมีส่วนช่วยรองรับงานด้านต่างประเทศของกระทรวงยุติธรรม อาทิ การประสานงานคดีระหว่างประเทศในการส่งคำคู่ความหรือสืบพยาน การโอนนักโทษ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การประชุมสัมมนาในต่างประเทศ การดำเนินการในด้านทุนจากต่างประเทศ โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

การจัดหมวดหมู่ของงานให้รวมไว้ในกองเดียวกันเป็นกองใหม่ คือ กองวิเทศสัมพันธ์ ในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ย่อมช่วยส่งเสริมศักยภาพในการทำงานด้านระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพและความฉับไวเพิ่มขึ้น มีทิศทางในการพัฒนาเฉพาะด้านที่แจ่มชัด สามารถเป็นศูนย์รองรับงานด้านต่างประเทศของกระทรวงยุติธรรมได้โดยตรงและเต็มประสิทธิภาพ

6. การจัดตั้งวิทยาลัยนักบริหารยุติธรรม

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เป้าหมายของการพัฒนาทั้งปวงอยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรด้านบุคคล หน่วยงานทั้งหลายจึงเห็นความสำคัญของการจัดตั้งองค์กรเพื่อการพัฒนาบุคลากรของตนให้มีความรู้ความสามารถ มีความเท่าทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ หน่วยงานตัวอย่างทำนองนี้ อาทิ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยการปกครอง เป็นต้น

ในฝ่ายตุลาการ ผู้พิพากษานับเป็นบุคลากรที่มีค่าสูงสุดที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการส่งเสริมความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ตลอดจนทักษะอันเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายเฉพาะด้าน และกฎหมายพิเศษใหม่ ๆ อยู่เสมอ ปัจจุบันการฝึกอบรมและสัมมนาผู้พิพากษาเป็นหน้าที่ของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีความรับกันกับการขยายตัวของแขนงวิชาการกฎหมายใหม่ ๆ สามารถรองรับการขยายฐานของการเติบโตของคดีความเฉพาะด้านต่าง ๆ จึงก่อให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการขึ้นเป็น วิทยาลัยนักบริหารยุติธรรม ซึ่งนอกจากจะสามารถฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ข้าราชการตุลาการแล้ว ยังเป็นแหล่งฝึกอบรม สัมมนา แก่ข้าราชการตุลาการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้มีความรู้ในการปฏิบัติงานในศาล ตลอดจนในกระทรวงยุติธรรม สามารถประสานงานรับผิดชอบซึ่งกันและกันในงานศาล และกระทรวงยุติธรรมมีความสอดคล้องกับปริมาณคดีของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์หลักในการส่งเสริม “งานตุลาการ” ให้มีประสิทธิภาพ รับกับการเจริญเติบโตของงานด้านกระบวนการยุติธรรมของ

ประเทศ ส่งเสริมให้ศาลสามารถใช้อำนาจตุลาการได้อย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งย่อมส่งผลต่อความมั่นคงและร่มเย็นภายในประเทศโดยตรง สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจึงมีความภาคภูมิใจยิ่งในหน้าที่อันทรงเกียรตินี้ ซึ่งตลอดระยะเวลา 20 ปี นับแต่เริ่มก่อตั้ง สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้พยายามในทุกวิถีทางเพื่อเจตนารมณ์สูงสุดแห่งการส่งเสริมงานตุลาการอย่างเต็มประสิทธิภาพมาโดยตลอด ทั้งได้ตั้งเป้าหมายแห่งการพัฒนาเพื่อการส่งเสริมงานตุลาการอย่างไม่หยุดยั้งดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ระบบศาลของประเทศจะมีความวัฒนาสถาพรคู่กับประเทศและประชาชนตลอดไป

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการกรม

สำนักงานเลขาธิการกรม เป็นหน่วยงานสนับสนุนที่มีการจัดตั้งขึ้นทุกส่วนราชการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของส่วนราชการ การปฏิบัติงานสารบรรณ การดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการ การประชาสัมพันธ์ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารเงิน และพัสดุ นอกจากนี้ในบางสำนักงานเลขาธิการกรมก็จะต้องรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเปิดศูนย์รวมของข้อมูล เป็นต้น ทั้งนี้ การที่จะมีหน้าที่รับผิดชอบมากนักน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับบทบาทภารกิจของส่วนราชการนั้น ๆ เป็นสำคัญ

สำหรับสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการในฐานะเป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมราชการของศาลและกระทรวงยุติธรรม ในด้านเกี่ยวกับการพัฒนาและดำเนินการด้านกฎหมาย การบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายตุลาการ การพัฒนาข้าราชการและลูกจ้าง รวมถึงการวางระบบหรือกลไกเพื่อเร่งรัดหรือลดภาระการดำเนินการของศาลให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หน้าที่เหล่านี้มีเนื้อหาวิธีการดำเนินการคนละรูปแบบ มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนในด้านข้อมูลพอสมควร การที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะปฏิบัติภารกิจดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. เป้าหมายของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เนื่องจากสำนักงานฯ มีบทบาทหน้าที่ภารกิจหลากหลาย ดังนั้น หากสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการไว้ชัดเจนและสอดคล้องกับแผนต่าง ๆ ที่ใช้ในระดับชาติและระดับกระทรวง รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลแล้ว จะทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการวางแผนปฏิบัติงานได้ตรงทิศทางและตรงกับเป้าหมายวัตถุประสงค์

2. โครงสร้าง เนื่องจากเป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนให้แก่กระทรวงยุติธรรมและศาล ซึ่งภารกิจของหน่วยงานสนับสนุนนั้นมักจะเน้นทางด้านวิชาการ กฎหมาย เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานหลักปฏิบัติงานได้รวดเร็วและคล่องตัวยิ่งขึ้น ฉะนั้น รูปแบบที่เหมาะสมสมควรจะสามารถรองรับภารกิจหลัก ๆ ของส่วนราชการได้ ร่วมกับควรเปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องโครงสร้างให้มาก เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปรับโครงสร้างให้รับกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การได้อย่างทันท่วงที

3. คนที่จะปฏิบัติงานในองค์การนี้ควรจะเป็นกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถในระดับที่จะเป็นนักวิชาการ ขณะเดียวกันจะต้องมีการเตรียมช่องทางก้าวหน้าในสายงานให้พอเพียงที่จะรองรับ และการที่มีอัตรากำลังที่พอเหมาะสมก็สามารถป้องกันการเกิดสมองไหลหรือเกิดการหยุดชะงักงานของงานชั่วคราว นอกจากนี้ ในการที่จะสร้างบุคลากรให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญ

ทางด้านวิชาการกฎหมาย และด้านอื่น ๆ ให้สามารถรองรับภารกิจของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการนั้น จะต้องอาศัยเวลาในการที่จะให้บุคคลนั้นมีการสั่งสมประสบการณ์สักระยะหนึ่ง การเกิดสมองไหลบ่อย ๆ มีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการอยู่เสมอ ดังนั้น หนทางที่จะบรรเทาข้อขัดข้องดังกล่าว คือ การกำหนดอัตรากำลังเพิ่มขึ้น รวมถึงการกำหนดทางก้าวหน้าของแต่ละสายงานเพื่อเป็นสิ่งจูงใจ

4. เทคนิคในการบริหาร การที่จะบริหารงานตามหน้าที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะต้องมีความเข้าใจต่อทั้งในเรื่องระบบงานศาลและกระทรวงยุติธรรม และจะต้องมีประสบการณ์ ตลอดจนสามารถนำเทคนิควิธีการในการบริหารสมัยใหม่ ๆ เช่น การวางแผน การบริหารโครงการ การประสานแผนงาน เงิน คน รวมถึงเทคนิคในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ให้เหมาะสม

5. ข้อมูลข่าวสาร เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับส่วนราชการที่มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับวิชาการทางกฎหมาย เพราะข้อมูลที่เป็นจริงถูกต้องย่อมเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการขั้นต่อไป ตัวอย่างเช่น การจัดทำสรุปข่าวที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสำนักงานฯ เพื่อเป็นข้อมูลนำเสนอสู่ผู้บริหารประกอบการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การยกร่างกฎหมาย การจัดสรรอัตรากำลัง การพัฒนาข้าราชการ การรับผิดชอบประสานกับนักบริหาร และข้าราชการตุลาการระดับสูง เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาทำความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานบุคคลข้าราชการตุลาการ การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการตุลาการ เป็นต้น

ดังนั้น การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้น สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง คือ

1. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้
2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรม เพื่อ

ขอข้อมูล

3. ออกไปเก็บข้อมูลยังแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง

ทั้งนี้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การดูแลรักษา รวมถึงการนำเสนอข้อมูล

จากองค์ประกอบที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการมีงานหลักในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ความซับซ้อนยุ่งยากก็เป็นคนละด้านของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับก็เป็นคนละส่วนกัน ดังนั้น สำหรับหน่วยงานที่จะต้องมีความรับผิดชอบในการจัดหาทรัพยากรทางด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และรวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลข่าวสาร การติดต่อประสานงาน เช่น สำนักงานเลขานุการกรม นั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถเข้าใจใน

ระบบงานของแต่ละหน่วยงานในสังกัดอย่างชัดเจน จึงจะสามารถจัดหาทรัพยากรและให้บริการ รวมถึงการประสานงานในด้านแผนงาน เงิน และคนได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถผสมผสาน ประโยชน์ให้เป็นภาพรวมตามภารกิจหลักของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ดังนั้น หากก้าวต่อไปของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะเป็นเชิงรุก แน่นอนทีเดียวที่สำนักงานเลขาธิการกรม ก็จะต้องรุดตามไปด้วย โดยจะต้องวางแผน ศึกษา วิเคราะห์ หาแนวทางและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดหาทรัพยากรทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อความต้องการของการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานหลัก สำนักงานเลขาธิการกรมควรจะปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. เปลี่ยนบทบาทจากการปฏิบัติงานในเชิงตั้งรับเป็นเชิงรุก โดยปฏิบัติตามหลัก วิชาการ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาของสำนักงาน ส่งเสริมงานตุลาการอย่างจริงจัง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้อย่าง ตรงประเด็น

2. เน้นบทบาทในฐานะเป็นศูนย์กลางข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในด้านบุคคล แผนงาน งบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของ ผู้บริหาร โดยจัดให้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างกว้างขวาง และสามารถติดต่อเชื่อมโยง ข้อมูลระหว่างกองและผู้บริหารได้อย่างทั่วถึง

3. เพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการทำหน้าที่ของหน่วยงานกลางในการ ประสานแผนงาน แผนเงิน และแผนคน เข้าด้วยกันอย่างสมเหตุผล เพื่อใช้เป็นกลไกในการจัดหา ทรัพยากรทางการบริหารให้แก่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้อย่างชัดเจน

4. สร้างจิตสำนึกในฐานะเป็นหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก และความรวดเร็วคล่องตัวให้แก่หน่วยงานหลัก เพื่อให้หน่วยงานหลักสามารถปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและจัดระบบงานให้ง่าย กะทัดรัด รวดเร็ว รวม ตลอดถึงการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยมาอำนวยความสะดวกได้ทันกับความต้องการของ หน่วยงาน

5. จัดโครงสร้างเพื่อให้สามารถรองรับงานในเชิงรุกได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง ดังนั้นจึงสมควรปรับโครงสร้างภายในเสียใหม่ โดยแบ่งงานภายในออกเป็น 5 ฝ่าย ดังนี้

- ฝ่ายสารบรรณ
- ฝ่ายช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการ
- ฝ่ายแผนงาน
- ฝ่ายการเจ้าหน้าที่
- ฝ่ายการคลัง

การจัดโครงสร้างใหม่นี้มีการแยก งานการจัดทำแผนและการติดตามประเมินผล
ออกจาก ฝ่ายช่วยอำนวยการ เนื่องจากมีลักษณะงานที่แตกต่างกัน การแยกงานการจัดทำแผน
และการติดตามประเมินผลออกมาเป็นเอกเทศจะทำให้เกิดความต่อเนื่องและคล่องตัวในการศึกษา
วิเคราะห์ ประกอบกับลักษณะงานการทำแผนนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการและติดตาม
อย่างต่อเนื่อง ทั้งในการศึกษา วิเคราะห์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การติดตามประเมินผลที่มี
เนื้อหา มากที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดปี

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj-90.th)

กองงานคณะกรรมการตุลาการ : การพัฒนาเพื่อก้าวไปข้างหน้า

ในโอกาสที่สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการได้จัดตั้งขึ้นมาครบ 20 ปี ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2537 นับเป็นวาระโอกาสอันเหมาะสมที่กองงานคณะกรรมการตุลาการในฐานะหน่วยงานระดับกอง ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ จะได้สำรวจดูตนเองว่าบทบาทและรูปแบบการทำงานในอดีตและปัจจุบัน สามารถเป็นเครื่องมือหรือหน่วยงานสนับสนุน (staff) ที่ดีของข้าราชการตุลาการหรือฝ่ายปฏิบัติการ (line) หรือไม่ อย่างไร แนวโน้มในอนาคตควรจะมีการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ไปในทิศทางใด เพื่อให้สามารถก้าวไปให้ทันกับสถานการณ์โลก และของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

กองงานคณะกรรมการตุลาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ ตั้งแต่การคัดเลือก การเลือกสรร การโอนย้าย การเลื่อนขั้นและขั้นเงินเดือน การเสริมสร้างและรักษาวินัย การรักษาทะเบียนประวัติ การพ้นจากราชการและการกำหนดกรอบอัตราค่าจ้าง ตลอดจนการจัดระบบงาน การควบคุมดูแลข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการให้ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เป็นหน่วยงานในการกลั่นกรอง วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้าราชการตุลาการ ดำเนินการและร่วมมือในการวางแผนทุกระดับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผน ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการของคณะกรรมการตุลาการ และอนุกรรมการที่คณะกรรมการตุลาการแต่งตั้ง และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่คณะกรรมการตุลาการมอบหมาย แบ่งงานภายในออกเป็น 1 งาน กับ 2 ฝ่าย ดังนี้

1. งานธุรการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในงานเลขานุการ งานธุรการของคณะกรรมการตุลาการ การจัดเตรียมระเบียบวาระการประชุม ประสานงานประชุมและเชิญประชุม จัดทำรายงานการประชุม รวบรวมมติคณะกรรมการตุลาการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมติไปดำเนินการ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมติ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนงานธุรการทั่วไปของกองงานคณะกรรมการตุลาการ

2. ฝ่ายวินัยและข้อมูลบุคคล มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเสริมสร้างการรักษาวินัยและดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ การขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศและการลาประเภทต่าง ๆ การลาออกจากราชการ การจัดทำและตรวจสอบทะเบียนประวัติ การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ

3. ฝ่ายสอบบรรจุ แต่งตั้งและอัตราค่าจ้าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ

การสอบคัดเลือก การทดสอบความรู้ในวิชากฎหมายของผู้สมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ
ตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา การคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณะตุลาการ
ผู้พิพากษาสมทบ ดำเนินการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตุลาการ การอบรมภาคการ
พิจารณาพิพากษาคดีของผู้ช่วยผู้พิพากษา การแต่งตั้งโยกย้าย การเลื่อนชั้น การสั่งให้ข้าราชการ
ตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว การสั่งให้ข้าราชการตุลาการไปทำงานธุรการหรือตำแหน่งทาง
การเมือง การโอนข้าราชการตุลาการไปเป็นข้าราชการธุรการและโอนข้าราชการธุรการมาเป็น
ข้าราชการตุลาการ การบรรจุบุคคลที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตุลาการ ดำเนินการใน
กรณีข้าราชการตุลาการขอพักการเดินทาง ดำเนินการเรื่องการแสดงบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินของ
ข้าราชการตุลาการ จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนประจำปีของข้าราชการตุลาการ วางกรอบอัตรา
กำลังข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการ จัดระบบงาน ดำเนินการวางแผนอัตรากำลัง 3 ปี
ศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมและพัฒนาข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์

บทบาทและรูปแบบการทำงานของกองงานคณะกรรมการตุลาการจากอดีตจนถึง
ปัจจุบัน ในฐานะเครื่องมือของคณะกรรมการตุลาการในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ
ตุลาการ อาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์โดยทั่วไปยังติดยึดกับระบบราชการแบบดั้งเดิม ซึ่งเมื่อเปรียบ
เทียบกับระดับความเจริญก้าวหน้าขององค์กรเอกชน ก็เห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กอง
งานคณะกรรมการตุลาการจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในยุคของการ
แข่งขันด้วยสติปัญญาและเทคโนโลยี ต้องปรับตัวให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับสถานการณ์รอบตัว
เพื่อให้สามารถเสริมสร้างสมรรถนะ มีความเป็นพลวัตร พร้อมทั้งจะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง
กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติในบทบาทและหน้าที่ของตน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ต้องตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่ว่าในสภาวะการแปรเปลี่ยนของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
การปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเพื่อก้าวไปข้างหน้า
ของกองงานคณะกรรมการตุลาการ

ท่ามกลางกระแสอันไหลเชี่ยวของกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ปัจจัย
สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนากองงานคณะกรรมการตุลาการมีความเป็นไปได้ก็คือ

1. คุณภาพ ความรู้และความชำนาญการอย่างแท้จริง ซึ่งหมายความว่า จะต้อง
มีความรู้รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและ
ภายนอกประเทศ มิฉะนั้น จะตามโลกไม่ทันและจะกลายเป็นคนตกยุค จะต้องมีการฝึกอบรม
เพิ่มความรู้ให้แก่ตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรักการอ่านหนังสือ ติดตามข่าวสาร
ข้อมูลเพื่อทราบความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับภารกิจของตน
เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหน่วยงานล้าหลังในแง่ความรู้และ

ข่าวสารข้อมูล ก็จะไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะกลายเป็นตัวถ่วงความเจริญของสังคม และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของภาคเอกชน

2. สร้างสำนึกในการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ มีทัศนคติแบบอนุรักษนิยมน้อยลง ส่งเสริมให้มีการทำงานในลักษณะขึ้นจากระดับล่างสู่ระดับบน (bottom-up) โดยมีการแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระบบบริหารขึ้นไปสู่ระดับบังคับบัญชาชั้นสูง หรืออย่างน้อยก็ให้ความร่วมมือกับระดับบนในการปรับปรุงแก้ไขระบบบริหาร โดยพยายามยกระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการในส่วนหรือระดับของตน และไม่ทำการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่ระดับบนเสนอลงมา

3. จะต้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างแข็งขันและรวดเร็ว ขั้นตอนและกระบวนการทำงานต้องโปร่งใส สามารถตอบปัญหาข้อข้องใจแก่ผู้มาติดต่อได้ มีอุดมการณ์รับใช้ชาติและบ้านเมืองและประชาชนเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักการและระเบียบปฏิบัติ วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณาข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. จะต้องมีงบประมาณสำหรับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยการทำงาน อุปกรณ์ในการสื่อสาร การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรสาร ฯลฯ เพื่อให้บทบาทและหน้าที่ในการให้บริการในด้านข้อมูลบุคคลของข้าราชการตุลาการและคณะตุลาการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องสมบูรณ์

นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ความคิดริเริ่มของกระทรวงยุติธรรมในการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2538-2544 เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ไม่อาจละเลยในการที่จะกล่าวถึง เนื่องจากแผนแม่บทดังกล่าวเปรียบเสมือนเวทีเปิดสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่จะระดมความคิดสติปัญญา มาช่วยในการแก้ไขปัญห อุปสรรค และพัฒนาระบบงานให้ก้าวไปข้างหน้าได้พร้อม ๆ กัน และในทิศทางเดียวกัน โดยกระทำในรูปของแผนงานและโครงการของหน่วยงาน ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่มีจุดเริ่มต้นมาจากระดับล่างสู่ระดับบน

อย่างไรก็ตาม โอกาสของการพัฒนาองคมนตรีคณะกรรมการตุลาการให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด จะต้องมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าด้วยความมุ่งมั่นหวังที่ว่า "Where there is the will, there is the way."

กองวิชาการกับการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้งทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

(1) บทนำ

กองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เดิมมีฐานะเป็นหน่วยงานระดับกอง ชื่อ “กองการคดี” ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 กองวิชาการได้มาอยู่ในสังกัดของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการโดยเป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งสำนักงานนี้ จากนั้นได้มีบทบาทที่เด่นชัดเพื่อการ “ส่งเสริมงานตุลาการ” ในการพิจารณาแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศาลและกระทรวงยุติธรรมตลอดมา

(2) หน้าที่ความรับผิดชอบ

กองวิชาการมีหน้าที่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการยกร่างกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับกระทรวงยุติธรรมและศาล คำนคว้า วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับระบบงานของกระทรวงยุติธรรมและกระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อเสนอปรับปรุงการพิจารณาคดีให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลไทยในต่างประเทศ และของศาลต่างประเทศในประเทศไทย ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหากฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศที่มีมาสู่กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการในเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดน ดำเนินการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้เชี่ยวชาญของศาลและเก็บรักษาทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ ประสานงานกับกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีของศาล และทางวิชาการ จัดทำสารบัญกฎหมายและรวบรวมระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่จะต้องถือปฏิบัติให้สมบูรณ์ ดำเนินการ “หอสมุดกลาง” ของกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการในด้านล่าม และแปลเอกสารในราชการศาลและกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนตรวจสอบพิจารณานิติกรรมสัญญา ซึ่งกระทรวงยุติธรรมหรือหน่วยราชการในสังกัดเป็นคู่สัญญา

(3) การแบ่งงานภายใน

แบ่งงานภายในออกเป็น 1 งาน กับ 3 ฝ่าย ดังนี้

- 3.1 งานธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านสารบรรณ วัสดุ ครุภัณฑ์ บุคคล รวมทั้งงานพิมพ์หนังสือราชการของกอง ฯ
- 3.2 ฝ่ายห้องสมุด มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับห้องสมุดกระทรวงยุติธรรม

จัดทำสารบัญกฎหมายให้ทันสมัยครบถ้วน รวบรวม ติดตาม การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ กำกับดูแลเพื่อให้การรวบรวมติดตามแก้ไขตัวบทกฎหมายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ให้ความรู้และคำปรึกษาด้านวิชาและการปฏิบัติงานห้องสมุดแก่ห้องสมุดประจำศาลทั่วราชอาณาจักร

3.3 ฝ่ายนิติการ มีหน้าที่ทำความเข้าใจในปัญหากฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติของ กระทรวงยุติธรรมที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมต่าง ๆ เช่น ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการรายงานคดีโทษประหารชีวิต บุคคลบางประเภทถูกฟ้อง การขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญของศาล ฯลฯ พิจารณาเสนอความเห็นในกรณีร้องเรียนขอความเป็นธรรม (ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ร้องเรียน) ตรวจสอบพิจารณานิติกรรมสัญญา ซึ่งกระทรวงยุติธรรม หรือหน่วยราชการในสังกัดเป็นคู่สัญญาดำเนินการรวบรวมและจัดส่งสำเนากฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้อง กับงานของศาลและกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนแจ้งการประกาศในราชกิจจานุเบกษาของกฎหมาย ไปให้ศาลและหน่วยราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมทั่วราชอาณาจักรทราบ ดำเนินการและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหากฎหมายต่างประเทศที่มีมาสู่กระทรวงยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับ งานคดีและความร่วมมือทางการศาลระหว่างประเทศ เช่น ส่งผู้ร้ายข้ามแดน การแลกเปลี่ยนนักโทษ หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาระหว่างประเทศและเอกสิทธิ์ทางการทูต ตลอดจนดำเนินการ ในด้านล่ามและแปลเอกสารในราชการศาลและกระทรวงยุติธรรม

3.4 ฝ่ายพัฒนากฎหมาย มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับพิจารณาและดำเนินการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี ระบบงานศาลและการบริหารงานยุติธรรม พัฒนาและปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่จะต้องถือปฏิบัติให้สมบูรณ์ ค้นคว้าทาง วิชาการกฎหมายและจัดเตรียมข้อมูลให้คณะกรรมการทางวิชาการชุดต่าง ๆ ค้นคว้าและเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและการปฏิบัติงานของศาลและกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการ จัดทำ ปรับปรุง แก้ไข รวบรวมเนื้อหาของระเบียบปฏิบัติและหนังสือเอกสารกฎหมายด้านต่าง ๆ

(4) บุคลากร

กระทรวงยุติธรรมเป็นกระทรวงที่รับผิดชอบในการบริหารงานศาลยุติธรรมภายใต้ กฎหมาย 2 ฉบับ อันได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับหลังสุดได้แก่ ฉบับปี พ.ศ. 2521) และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับหลังสุดได้แก่ ฉบับปี พ.ศ. 2535) บุคลากรในกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีบทบาทในการเป็นกลไกบริหารงานของกระทรวงนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. ข้าราชการตุลาการ มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธย แห่งองค์พระมหากษัตริย์ เพื่อบรรลุถึงความเป็นธรรมแก่สังคมอันเป็นเจตนารมณ์สูงสุด

2. **ข้าราชการตุลาการ** มีหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตุลาการของกระทรวงเพื่อให้การบริหารงานของกระทรวงในการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานศาลยุติธรรมให้เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ

โดยที่ข้าราชการตุลาการ อันได้แก่ ผู้พิพากษาดังกล่าวข้างต้น เป็นผู้ปฏิบัติงานคดีของศาลในการปรับใช้กฎหมายของประเทศในงานพิจารณาพิพากษาคดีให้บังเกิดความยุติธรรมสูงสุด ดังนั้น ผู้พิพากษาจึงเป็นผู้ที่รู้ปัญหาอันเป็นสมมุติฐานอันจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ยิ่งกว่าผู้อื่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการจึงบัญญัติเชื่อมโยงในการนำผู้พิพากษามาช่วยปฏิบัติงานด้านตุลาการของกระทรวงยุติธรรม โดยพิจารณาเห็นว่าผู้พิพากษาผู้ปฏิบัติงานในการใช้กฎหมายเป็นผู้รู้ปัญหาอย่างลึกซึ้งและแท้จริงและย่อมสามารถเสนอความคิดเห็นอันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างกว้างขวางแจ่มชัด อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่จับใจและเป็นระบบ

กล่าวได้ว่า กลไกการบริหารงานของกระทรวงยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานศาลดังกล่าว จะสัมฤทธิ์ผลและเต็มประสิทธิภาพก็ด้วยการประสานการปฏิบัติงานโดยเต็มความสามารถของผู้พิพากษาที่มาช่วยงานตุลาการในฐานะผู้รู้ปัญหาของวงการศาลและข้าราชการตุลาการของกระทรวงนั่นเอง

(5) การปฏิบัติงานของกองวิชาการ

ปัจจุบันโลกได้มีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลในการปรับใช้กฎหมายกับคดีพิพาททั้งปวงจำเป็นต้องประยุกต์และพัฒนาไปให้เท่าทันกับการพัฒนาของโลกดังกล่าว อันนำมาซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่จำเป็น ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายเฉพาะด้านเพื่อให้รับกับคดีความพิเศษบางประเภท และรวมถึงการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างรอบคอบ

ในอีกโลกตะวันตก ความเจริญทางเทคโนโลยีที่สูงมาก ตลอดจนการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจได้ส่งผลไปถึงการติดต่อระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ด้วย

นอกจากเหตุภายนอกอันกระทบเนื่องจากความเป็นไปของโลกดังที่กล่าวมาแล้ว ปัจจุบันนานาประเทศอันรวมถึงประเทศไทยยังประสบปัญหาภายในต่าง ๆ ที่มีความรุนแรงและจำเป็นต้องหาทางแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัญหาเกี่ยวกับ

เศรษฐกิจ ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงและต้องการความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาย่างยิ่ง ถึงแม้จะมีกฎหมายซึ่งศาลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการระงับข้อพิพาทอันสืบเนื่องมาจากปัญหาดังกล่าวก็ตาม แต่โดยที่ในบางสถานการณ์ปัญหาแต่ละปัญหามีความเร่งด่วนและความรุนแรงที่แตกต่างกัน การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ศาลสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่จึงมีส่วนช่วยให้การแก้ไขปัญหานั้นไปโดยถูกจุดหมายและสมประโยชน์แก่สังคมยิ่งขึ้น

การแก้ไขปัญหาลดสอดคล้องกับสถานการณ์อาจดำเนินการได้ ดังนี้

1. โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั่ว ๆ ไปที่มีอยู่ ตลอดจนการจัดให้มีบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะด้านเฉพาะทาง

2. โดยการให้ข้อมูลประกอบดุลพินิจเพื่อให้การพิจารณาพิพากษารวดคดีของศาลเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

การศึกษาข้อเท็จจริงประกอบการแก้ไขเพิ่มเติมหรือบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะด้านหรือเพื่อเป็นข้อมูลประกอบดุลพินิจของศาลดังกล่าว ซึ่งในบางกรณีการวิจัยอาจมีความจำเป็นเป็นหน้าที่ของกองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างจริงจังของบุคลากรอันได้แก่ ผู้พิพากษาที่มาช่วยงานธุรการ และข้าราชการธุรการ โดยข้าราชการธุรการจะได้ดำเนินการค้นคว้าตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ส่วนผู้พิพากษามารช่วยงานธุรการจะนำข้อมูลที่ค้นคว้าและตรวจสอบได้มาใช้ในการยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมหรือบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่เฉพาะด้าน ซึ่งเมื่อมีการยกร่างกฎหมายและนำเสนอตามขั้นตอนแล้ว ผู้พิพากษาและข้าราชการธุรการที่เกี่ยวข้องย่อมมีหน้าที่ต่อเนื่องในการชี้แจงกฎหมายในคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือรัฐสภาต่อไปด้วย

(6) ผลงานในรอบปี พ.ศ. 2535-2537

กล่าวได้ว่า เหตุที่ผลการปฏิบัติงานของกองวิชาการมีความสำคัญในระดับแนวหน้าสืบเนื่องมาจากตลอดระยะเวลา นับแต่เริ่มก่อตั้งผลงานของกองอันเกี่ยวเนื่องกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายมากมายหลายฉบับ ได้มีส่วนสนับสนุนและเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานของศาลทั่วราชอาณาจักรเสมอมา อาทิ การจัดตั้งศาลชำนานาพิศษต่าง ๆ เช่น ศาลแรงงานกลาง ศาลภาษีอากรกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวต่าง ๆ การจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาค การปรับปรุงกฎหมายสำคัญ ๆ เช่น กฎหมายวิธีสบัญญัติ กฎหมายสารบัญญัติ ตลอดจนกฎหมายพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

สำหรับตัวอย่างผลงานในรอบปี พ.ศ. 2535-2537 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับแล้วรวม 19 ฉบับ และร่างกฎหมายที่อยู่ในระหว่างดำเนินการรวม 28 ฉบับ ดังจะยก

ได้พอสังเขปดังนี้

(1) กฎหมายที่ประกาศใช้บังคับแล้ว จำนวน 19 ฉบับ ได้แก่

1. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตุลาการ บัญชี ง. และบัญชีอัตราเงินเดือนคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ บัญชี ง. ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 พ.ศ. 2535

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 109 ตอน 84 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2535)

2. พระราชกฤษฎีกากำหนดที่ตั้งและวันเปิดทำการศาลแห่งกรุงเทพใต้ และศาลอาญากกรุงเทพใต้ พ.ศ. 2536

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 110 ตอน 52 ลงวันที่ 27 เมษายน 2536)

3. พระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน ที่ตั้ง เขตศาล และวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์ภาค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 110 ตอน 101 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2536)

4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2536 (เงินเดือนตุลาการ)

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 110 ตอน 128 ลงวันที่ 6 กันยายน 2536)

5. การกำหนดคชกลุ่มข้าราชการตุลาการ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ

คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2536 เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

6. โครงการย้ายศาลอุทธรณ์ภาค

ย้ายศาลอุทธรณ์ภาค 1 ภาค 2 และภาค 3 ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครออกไปสู่ภูมิภาค

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2536 เห็นชอบในหลักการ

7. พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2537 เปิดทำการศาลจังหวัดปทุมธานีตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 6 ก ลงวันที่ 2 มีนาคม 2537)

8. พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดพล พ.ศ. 2537 เปิดทำการศาลจังหวัดพลตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 6 ก ลงวันที่ 2 มีนาคม 2537)

9. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. 2520 บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2537 (ให้ศาลจังหวัดพลซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น และศาลจังหวัดบึงกาฬซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดหนองคาย นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัดดังกล่าวสำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงเกิดขึ้นที่อำเภอชนบท อำเภอบ้านไผ่ นอกจากตำบลโคกสำราญ ตำบลโนนสมบูรณ์ ตำบลบ้านแฮด และตำบลหนองแซง อำเภอเวียงใหญ่ และกิ่งอำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และท้องที่อำเภอบึงกาฬ อำเภอพรเจริญ กิ่งอำเภอนุ่งคล้าและกิ่งอำเภอศรีวิไล อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคายด้วย) (ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 6 ก ลงวันที่ 2 มีนาคม 2537)

10. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น พ.ศ. 2537 (สืบเนื่องจากได้มีการจัดตั้งศาลจังหวัดพลขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2535)

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 6 ก ลงวันที่ 2 มีนาคม 2537)

11. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2537 (เพิ่มบทบัญญัติมาตรา 310 ทวิ และมาตรา 312 ทวิ)

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 22 ก ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2537)

12. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2537

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 26 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537)

13. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2537

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 26 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537)

14. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2537

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 26 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537)

15. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2537

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 26 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537)

16. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2537

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 26 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537)

17. พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดสว่างแดนดิน พ.ศ. 2537 เปิดทำการศาลจังหวัดสว่างแดนดินตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป

(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 28 ก ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2537)

18. พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดบัวใหญ่ พ.ศ. 2537
เปิดทำการศาลจังหวัดบัวใหญ่ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป
(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 28 ก ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2537)

19. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. 2520 บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2537 (ให้ศาลจังหวัดบัวใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา และศาลจังหวัดสว่างแดนดินซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดสกลนคร นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัดดังกล่าว สำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงซึ่งเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอคง อำเภอโนนแดง และอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา และในท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดสกลนคร)
(ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอน 28 ก ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2537)

(2) ร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน 28 ฉบับ

1. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ. (ชี้สองสถาน)
2. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี พ.ศ.
5. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พ.ศ.
6. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดสระแก้ว พ.ศ.
7. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ.
8. ร่างพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ศาลจังหวัดอุบลราชธานี และศาลจังหวัดอำเภอเจริญ พ.ศ.
9. ร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงอุบลราชธานี พ.ศ.
10. ร่างพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. 2520 บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่..) พ.ศ.
11. ร่างพระราชกฤษฎีกาตั้งอธิบดีผู้พิพากษามาตรากฎหมาย พ.ศ.
12. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่..) พ.ศ. (จัดהלם การควบคุมตัวผู้ถูกจับ การตั้งทนายความ ให้จำเลย)

13. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่..) พ.ศ. (การส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้อง)
14. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ. (ค่าตอบแทนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลที่ปฏิบัติงานที่ในวันหยุดราชการ หรือนอกเวลาปกติ)
15. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา พ.ศ.
16. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.
17. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลจังหวัดพิษณุโลก และศาลจังหวัด นครศรีธรรมราช พ.ศ.
18. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ.
19. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.
20. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.
21. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.
22. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลพบุรี พ.ศ.
23. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.
24. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนก คดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.
25. ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่..) พ.ศ.
26. ร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงพระนครใต้กับกำหนด เขตอำนาจและวันเปิดทำการศาลแขวงปทุมวันในกรุงเทพมหานคร พ.ศ.
27. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัดชลบุรี ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัดนครปฐม ศาลจังหวัด

นราธิวาส ศาลจังหวัดปทุมธานี ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด และศาลจังหวัดอุดรธานี
พ.ศ

28. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนก
คดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดชลบุรี ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัด
นครปฐม ศาลจังหวัดนราธิวาส ศาลจังหวัดปทุมธานี ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด
และศาลจังหวัดอุดรธานี พ.ศ

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
มีบทบาทสำคัญ ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนระเบียบที่เกี่ยวข้องกับศาลและกระทรวง
ยุติธรรมมาโดยตลอด เพื่อจุดหมายอันสูงสุดในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ
ศาลยุติธรรม ในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ปวงชนภายใต้พระปรมาภิไธยแห่งองค์
พระมหากษัตริย์อย่างเต็มภาคภูมิ ตลอดจนระยะเวลาที่ผ่านมาแล้วกล่าวได้ว่า การดำเนินการของ
กองวิชาการมีส่วนช่วยผลักดันกฎหมายสำคัญ ๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่าง ๆ ให้
สอดคล้องกับเหตุการณ์และความเป็นไปของประเทศ ซึ่งเชื่อแน่ว่าความพยายาม ตลอดจนผล
สำเร็จทั้งมวลจะเป็นฐานแห่งภูมิปัญญาและความรอบรู้ในการปฏิบัติงานของกองวิชาการในอนาคต
ที่จะช่วยให้กองวิชาการเติบโตในฐานะศูนย์ข้อมูลทางวิชาการและกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม
ที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกข้อมูล กระจายข้อมูล สื่อสารข้อมูล
ระหว่างศาลและกระทรวงยุติธรรม เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานศาลและกระทรวงยุติธรรม
อย่างเต็มประสิทธิภาพที่จะก้าวไปข้างหน้าด้วยความตั้งใจอันมั่นคงในการส่งเสริมงานตุลาการ
ของประเทศให้ดำเนินไปด้วยความราบรื่น ยังประโยชน์อันสูงสุดแก่ประชาชนตลอดไป

งานพัฒนาของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ความนำ

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังอยู่ในจุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์เช่นนานาอารยประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ “ข้าราชการ” ถือได้ว่าเป็นตัวจักรหรือกลไกสำคัญในการบริหารและพัฒนาประเทศ การพัฒนาข้าราชการจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงและมีความเชื่อมโยงกันกับการที่รัฐบาลจะนำประเทศชาติไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

กระทรวงยุติธรรม ตระหนักถึงความสำคัญนี้ จึงได้เน้นการพัฒนาข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาระบบงานศาลยุติธรรมของไทยได้อย่างรวดเร็ว และสามารถอำนวยความสะดวกด้านความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงต่อไป

ความเป็นมาของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

พ.ศ.2512 ผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองการคดี เสนอให้ปรับปรุงหน่วยงานและอัตรากำลังของกองการคดี โดยยกฐานะขึ้นเป็นสำนักงานวิชาการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และกำหนดให้มีแผนกฝึกอบรมอยู่ด้วย แต่ ก.พ.ให้รอเรื่องไว้ก่อน

พ.ศ.2515 กระทรวงยุติธรรม ได้เสนอคำชี้แจงต่อคณะปฏิวัติ เพื่อขอปรับปรุงกองการคดี เป็น สำนักงานวิชาการและต่างประเทศ โดยกำหนดให้มี แผนกอบรมและเผยแพร่ อยู่ด้วย แต่ได้ระงับเรื่องดังกล่าวไว้ก่อน

พ.ศ.2518 มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรมจัดตั้ง กองฝึกอบรมและสัมมนา เพื่อดำเนินการฝึกอบรมและสัมมนาข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 งาน คือ งานสำรวจความต้องการและประเมินผล งานบริหารงานฝึกอบรมและงานเอกสารฝึกอบรม และงานวิทยาการ

พ.ศ.2529 มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ทำให้ กองฝึกอบรมและสัมมนา ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายวิชาการฝึกอบรมและพัฒนา และฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนา และได้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2530

พ.ศ.2537 แผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบ 2 ปีงบประมาณ 2537-2539 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ได้แบ่งส่วนราชการภายในใหม่ออกเป็น 3 ฝ่าย กับ 2 วิทยาลัย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายเทคโนโลยีฝึกอบรม วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ และ วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะนโยบาย และกำหนดแผนในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และประชาชน ดำเนินการผลิตและบริการสื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม เป็นศูนย์กลางและประสานงานการฝึกอบรมและพัฒนา เป็นศูนย์กลางและประสานงานด้านการวิจัยวิทยาการ อาทิ ด้านกฎหมายด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา เป็นต้น ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการหาและจัดสรรทุนการศึกษา ฝึกอบรม ทุนและปฏิบัติงานวิจัยในต่างประเทศให้กับข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ ยังจัดทำเอกสาร หนังสือทางวิชาการ เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมอีกด้วย

องค์กรและการบริหารงาน

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นหน่วยงาน สูงกว่ากอง สังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

แบ่งการบริหารงานภายในออกเป็น 3 ฝ่าย กับ 2 วิทยาลัย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ รับ-ส่ง ได้ตอบ เก็บรักษาเอกสารและหนังสือราชการ งานพิมพ์ งานธุรการทั่วไป งานธุรการ โครงการฝึกอบรม งานด้านบุคคลของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน งานด้านพัสดุครุภัณฑ์ การจัดทำทำเนียบวิทยากร ประเวณีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จัดทำสถิติผู้เข้ารับการฝึกอบรม การเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลทั่วไป ดำเนินการผลิตและเก็บรักษาเอกสาร คำบรรยาย หนังสือและตำราที่ใช้ในการฝึกอบรม การให้บริการห้องพักรับสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อและการใช้อาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งรับผิดชอบควบคุมดูแลและรักษาความสะอาด ตลอดจนความปลอดภัยของอาคารสถานที่ของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ โดยแบ่งงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

1.1 งานธุรการ

1.2 งานกิจการหอพักและอาคารสถานที่

2. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและแผนงานพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ การติดตามประเมินผลการดำเนินการของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ การศึกษาวิเคราะห์และวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับระบบการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ การเสนอแนะวิทยาการใหม่ ๆ ด้านการ

พัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ การพัฒนาระบบและมาตรฐานในการพัฒนาและฝึกอบรม ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางและประสานงานด้านการวิจัยวิทยาการทางด้านกฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม การจัดหาและจัดสรรทุนศึกษาฝึกอบรม ดูงาน และปฏิบัติการวิจัยในต่างประเทศให้กับข้าราชการกระทรวงยุติธรรม การรวบรวมและผลิตหนังสือตำราและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งภายในออกเป็น 4 งาน คือ

2.1 งานนโยบายและแผน

2.2 งานพัฒนาหลักสูตร

2.3 งานวิเทศสัมพันธ์

2.4 งานเอกสารวิชาการ

3. ฝ่ายเทคโนโลยีฝึกอบรม มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีการฝึกอบรม ผลิตและบริการสื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม เป็นศูนย์วิชาการและข้อมูลด้านเทคโนโลยีการฝึกอบรม ตลอดจนติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม โดยแบ่งงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

3.1 งานผลิตสื่อและบริการ

3.2 งานผลิตเอกสาร

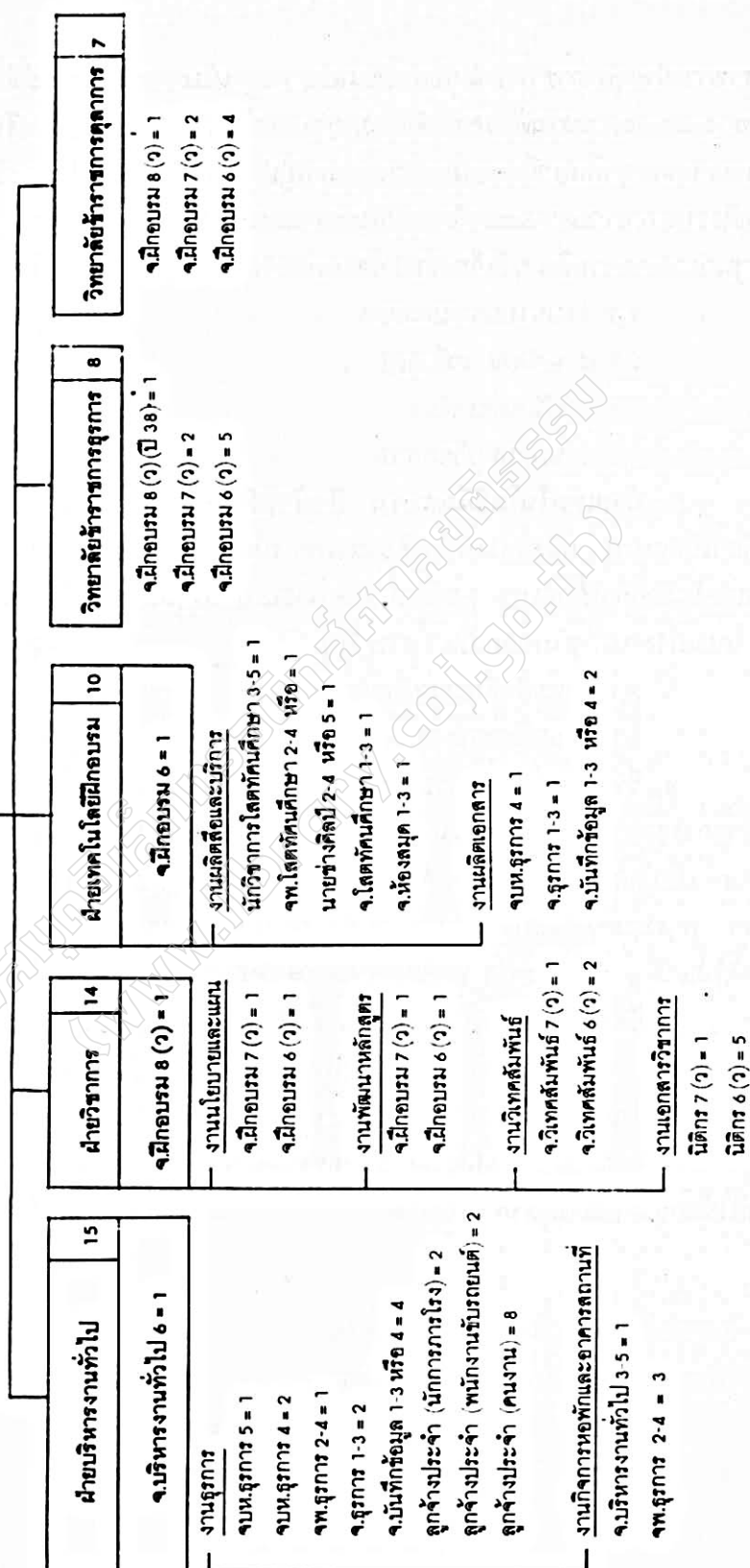
4. วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานแผนการพัฒนาข้าราชการตุลาการ การจัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและสัมมนา การศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมและสัมมนา การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการจัดฝึกอบรมและสัมมนา การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมและสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้แก่ข้าราชการตุลาการ ลูกจ้าง บุคลากร ในกระบวนการยุติธรรมและประชาชน

5. วิทยาลัยข้าราชการตุลาการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานแผนการพัฒนาข้าราชการตุลาการ การจัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและสัมมนา การศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมและสัมมนา การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดฝึกอบรมและสัมมนา การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมและสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้แก่ข้าราชการตุลาการทั้งหมด

การแบ่งส่วนราชการสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ	55
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 9	12

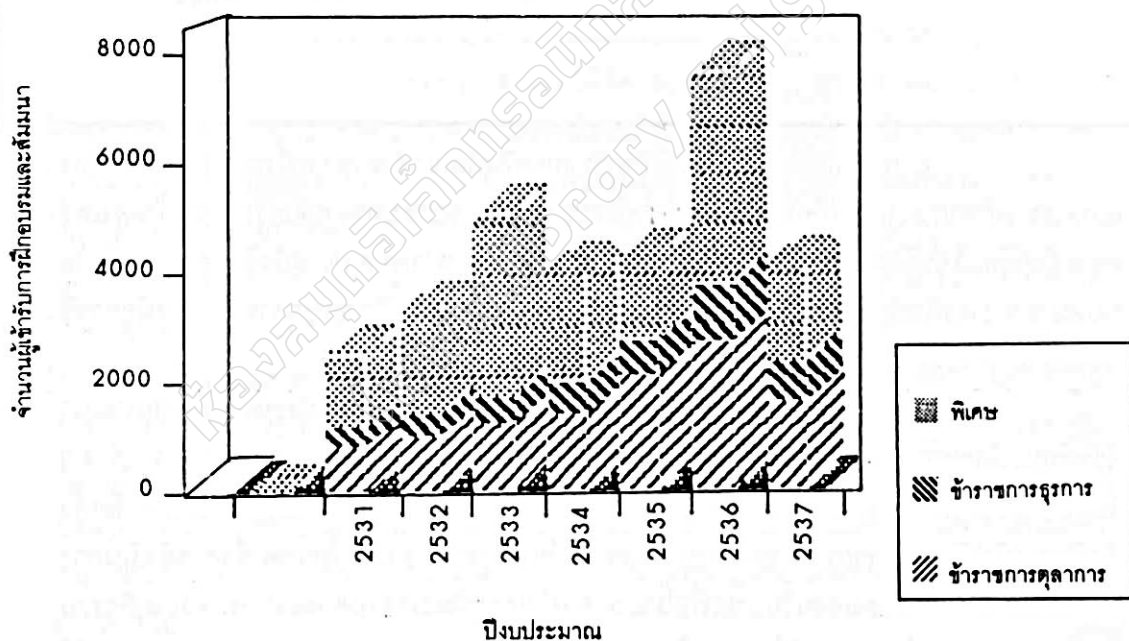

สรุปผลการดำเนินงาน (ปีงบประมาณ 2531-2537)

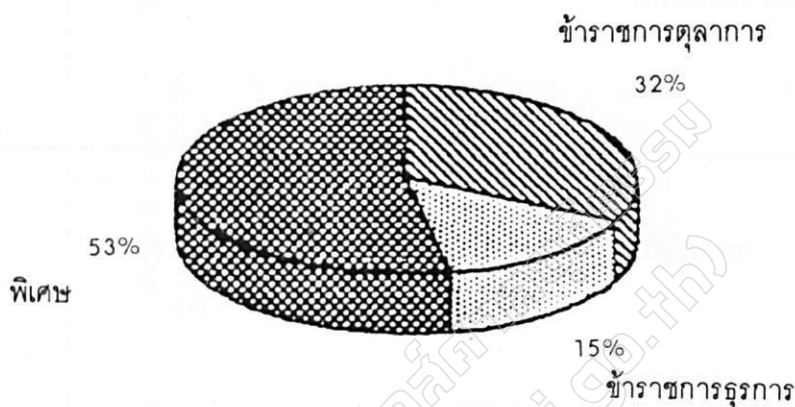
1. การฝึกอบรมและสัมมนา สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ได้จัดโครงการฝึกอบรมและสัมมนาข้าราชการตุลาการ ข้าราชการตุลาการ ลูกจ้าง บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และประชาชน รวมทั้งสิ้น 326 โครงการ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสัมมนา รวมทั้งสิ้นประมาณ 29,700 คน

แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสัมมนา
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531-2537

แผนภูมิที่ 2 แสดงจำนวนโครงการฝึกอบรมและสัมมนา
ปีงบประมาณ 2531-2537

2. การจัดทำเอกสารทางวิชาการ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการ และคู่มือปฏิบัติงานของข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจหรือผู้มีวิชาชีพทางด้านกฎหมาย เช่น นิตยสารตุลาการ หนังสือสารบัญญัตินิติบัญญัติจากคำพิพากษาศาลฎีกา หนังสือย่อข้อกฎหมายจากคำพิพากษาศาลฎีกา คู่มือการชี้สองสถาน คำสั่งคำร้องศาลฎีกา คู่มือตุลาการ เป็นต้น

3. การดำเนินการเกี่ยวกับทุนและการศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ได้ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับทุนที่ได้รับการจัดสรรมาจากแหล่งทุนต่าง ๆ ให้กับข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม เพื่อไปศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ อีกทั้งดำเนินการในเรื่องผู้พิพากษาศาลต่าง ๆ เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้สามารถตอบสนองนโยบายเพื่อหาแนวทางในการพัฒนางานศาลและกระทรวงยุติธรรมในเรื่องการพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่การปฏิบัติราชการ และได้เพิ่มพูนความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่

4. การศึกษาวิจัย สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ได้เริ่มปฏิบัติงานวิจัยเมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยได้ศึกษาวิจัยในหัวข้อที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลหน่วยงาน และการบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม ดังเช่นหัวข้อต่อไปนี้

- การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามโครงการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการตุลาการ ของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ปี 2530-2532

- การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพอใจในการปฏิบัติงาน : ศึกษากรณีข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัดกรมบังคับคดี
- การวิเคราะห์หาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมาเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมของผู้พิพากษาตามโครงการฝึกอบรมผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ภาควิทยาการ พ.ศ. 2535
- ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของข้าราชการตุลาการ

การฝึกอบรมและสัมมนาในทศวรรษหน้า

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ มีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการพัฒนาข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม ให้เป็นระบบ ต่อเนื่อง และทั่วถึง รวมทั้งให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยการนำแนวคิดและรูปแบบของการพัฒนาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตลอดมา งานที่อยู่ระหว่างดำเนินการและงานที่มุ่งหวังจะดำเนินการไปในอนาคตอันใกล้นี้ คือ

1. การพัฒนาองค์การ

1.1 การขยายงานฝึกอบรมและพัฒนาออกสู่ส่วนภูมิภาค

โดยที่กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเห็นว่า การจัดให้มีหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมเฉพาะในส่วนกลางเพียงหน่วยงานเดียวนั้นจะทำให้ไม่สามารถจัดการฝึกอบรมและสัมมนาให้แก่ข้าราชการ และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง ทันต่อเหตุการณ์ และความจำเป็นต่าง ๆ ประกอบกับคติความต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักร หรือปัญหาในการปฏิบัติงานต่าง ๆ บางครั้งจะมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นในแต่ละภาคด้วย ดังนั้น หากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดฝึกอบรมประจำอยู่ในภาคต่าง ๆ ก็จะเข้าใจปัญหาและสามารถจัดการฝึกอบรมและสัมมนา หรือเผยแพร่ความรู้ได้ตรงตามความต้องการและความจำเป็นอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ กระทรวงยุติธรรม ยังสามารถเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำเป็นแก่ชีวิตประจำวันให้แก่ประชาชนในภูมิภาคเหล่านั้นได้อีกด้วย ดังนั้น สถาบันฯ จึงมีนโยบายจะจัดสร้างศูนย์ฝึกอบรมในส่วนภูมิภาคขึ้นในภาคเหนือและภาคตะวันออก คือ ที่จังหวัดเชียงราย และจังหวัดระยอง ก่อน ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการของงบประมาณ ส่วนภาคอื่นจะจัดสร้างตามความจำเป็นในโอกาสต่อไป

อนึ่ง ในระหว่างที่การขยายงานฝึกอบรมและพัฒนาไปสู่ส่วนภูมิภาคนี้ยังไม่แล้วเสร็จ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการก็จะดำเนินการในส่วนนี้ไปพลางก่อน ในรูปแบบของโครงการฝึกอบรมสัญจร โดยจะออกไปจัดการฝึกอบรมในหลักสูตรที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการในต่างจังหวัด

1.2 การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายในแถบภูมิภาคเอเชีย

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขยายขีดความสามารถในเรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการค้า กระทรวงยุติธรรมจึงมีแนวทางที่จะสนองตอบนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ โดยการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในระบบกฎหมายและการศาลของประเทศ รวมถึงการพัฒนาการในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศด้วย ส่วนหนึ่ง เพื่อที่จะเสริมสร้างความมั่นใจในระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศสู่ประเทศอื่น และอีกส่วนหนึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลสาระทางกฎหมายเพื่อการพัฒนาการ จากระยะเวลาที่ผ่านมามีประเทศเพื่อนบ้านในแถบภูมิภาคเอเชียได้ส่งตัวแทนมาศึกษาดูงาน รวมทั้งขอข้อมูลทางด้านกฎหมายที่เป็นที่สนใจจากสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการเป็นจำนวนมาก และล่าสุดสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการได้จัดการสัมมนากระบวนการศาลของประเทศไทยให้กับคณะผู้พิพากษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายของประเทศเวียดนาม ซึ่งในการจัดการสัมมนาในครั้งนี้ถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง เนื่องจากการประเมินผลปรากฏว่าคณะผู้แทนจากประเทศเวียดนามได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบกฎหมายและการศาลของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องที่สำคัญบางเรื่องก็ได้มีการแลกเปลี่ยนแนวความคิดต่อกัน ทำให้ได้ประโยชน์ในการที่จะนำมาพัฒนาและปรับปรุงระบบกฎหมายและการศาลซึ่งกันและกันต่อไปในอนาคต สำหรับในปี 2538 นี้ก็จะมีการจัดสัมมนาระดับนานาชาติอีกครั้งหนึ่ง โดยจะมีผู้แทนจากประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียเข้าร่วมสัมมนา ทั้งนี้ ได้รับความอุปถัมภ์จากหน่วยที่ปรึกษาทางทหารสหรัฐประจำประเทศไทยที่จะเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ ในอนาคตต่อไปงานเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายก็จะมีการพัฒนารูปแบบเข้าสู่ระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้รับความสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงาน และเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายในแถบภูมิภาคเอเชีย

2. การพัฒนาบริการทางวิชาการ

2.1 การจัดสื่อในการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ มีนโยบายที่จะขยายงานด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม โดยพยายามทุกวิถีทางที่จะสรรหาวิธีการที่จะให้ข้าราชการของกระทรวงยุติธรรมมีความรู้ความสามารถที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการจัดฝึกอบรมและสัมมนาแล้ว การอัดเทปวิชาในหลักสูตรการฝึกอบรมและสัมมนาต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำวิดีโอเทปวิชาที่สำคัญส่งไปให้ศาลต่างจังหวัด หรือในอนาคตอันใกล้นี้ เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมได้รับอนุญาตให้ใช้ช่องสัญญาณดาวเทียมได้ 1 ช่อง หากกระทรวงยุติธรรมมีเครื่องมือเพียงพอ ก็อาจทำรายการทางวิชาการ หรือนำเทปวิดีโอเทปจากการฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการออกเผยแพร่

ผ่านดาวเทียมได้ ซึ่งในเรื่องนี้ถือว่าเป็นการพัฒนาข้าราชการอีกทางหนึ่ง นอกจากนั้น สถาบันฯ จะมีการติดตามและประเมินผล เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุง แก้ไข และจัดทำให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของข้าราชการให้ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเบื้องต้นในเรื่องข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่และอัตรากำลัง และโครงการนี้จะ เป็นพื้นฐานที่จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางไกลต่อไป

นอกจากนี้ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการจะจัดให้มีห้องสมุดเทปและวีดีโอเทปขึ้นในสถาบันฯ เพื่อให้บริการแก่ข้าราชการที่มีความสนใจมาศึกษาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถยืมออกไปศึกษาภายนอกได้ด้วย

2.2 การจัดทำห้องฝึกภาษา

การฝึกอบรมผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและหลักสูตรการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาได้กำหนดการฝึกสนทนาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรด้วย ดังนั้น สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ จึงมีนโยบายที่จะจัดทำห้องฝึกภาษา (Sound Lab) ขึ้นเพื่อใช้ฝึกการสนทนาภาษาในหลักสูตรดังกล่าว นอกจากนี้ ข้าราชการอื่นก็สามารถเข้าไปฝึกภาษาเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านภาษาในการเตรียมตัวเข้ารับทุนการศึกษา ฝึกอบรม และดูงานในต่างประเทศด้วย

3. การกำหนดแนวทางในการจัดฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อนักบริหาร

ในระยะที่ผ่านมากระทรวงยุติธรรมได้จัดโครงการฝึกอบรมและสัมมนาส่วนมากในลักษณะที่ตอบสนองในด้านของการปฏิบัติงานของข้าราชการ แต่ขณะนี้สถาบันฯ เห็นความจำเป็นว่าการปฏิบัติงานในศาลหรือหน่วยงานจะเป็นไปได้ดีมีประสิทธิภาพมากน้อยอย่างไร ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านการบริหารของผู้บริหารในหน่วยงานนั้น ๆ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ จึงกำหนดแนวทางจัดฝึกอบรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการนำความรู้ไปใช้หรือปรับใช้ในการบริหารงานต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาข้าราชการโดยวิธีการฝึกอบรมนี้บรรลุตามแนวคิดดังกล่าว สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการจะดำเนินการศึกษาวิธีการพัฒนานักบริหารในรูปแบบของการฝึกอบรมและสัมมนาหลักสูตรต่าง ๆ อาทิเช่น ขณะนี้กำลังศึกษาวิธีการฝึกอบรมและสัมมนาโดยการใช้วิธีการที่เรียกว่า “กรรมกร เอไอ ซี” (A.I.C. ย่อมาจาก A - Appreciation I - Influence C - Control) ซึ่งเป็นวิธีการองค์รวม (Holistic Method) คือ ระดมความคิดโดยผู้เข้าร่วมทุกกลุ่มทุกหน่วยงานจะต้องเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน มีการร่วมอุดมการณ์ หรือคุณค่าด้วยกัน เรียนรู้จากกัน ค้นพบปัจจัยร่วมจากการมีชีวิตและทำงานด้วยกัน เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีร่วมกัน บรรลุสิ่งที่ต้องการร่วมกัน และเป็นการให้สัญญาต่อสาธารณะถึงพันธสัญญาที่จะลงมือกระทำการในสิ่งที่เข้าใจและเห็นคุณค่าร่วมกัน อันจะเป็นการพัฒนาการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

สถาบันฯ ตระหนักอยู่เสมอว่า หัวใจของความสำเร็จในการดำเนินการต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นอยู่ที่ความพร้อมในทุกด้าน มิใช่แต่เพียงเจ้าหน้าที่เท่านั้น หากจะต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับและนโยบายของผู้บริหารด้วย จึงจะทำให้การพัฒนาข้าราชการของกระทรวงยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ดังมุ่งหมายต่อไป

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coi.go.th)

สำนักงานอนุญาโตตุลาการกับการบริหารงานยุติธรรม

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม ปัญหาประการหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งมุ่งส่งเสริมการพาณิชย์และอุตสาหกรรมทั้งภายในและระหว่างประเทศ คือ การให้มีวิธีระงับข้อพิพาททางแพ่ง พาณิชย์และอุตสาหกรรมที่รวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรม จึงได้มีการส่งเสริมและใช้ระบบอนุญาโตตุลาการ เพื่อเป็นมาตรการในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ควบคู่กับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลยุติธรรม ระบบอนุญาโตตุลาการจะช่วยผ่อนคลายปัญหาคดีที่ค้างคั่งในศาล และยังอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีที่พิพาทได้มากกว่าการพิจารณาพิพากษาโดยศาล ทั้งนี้ เนื่องจากการที่คู่กรณีเป็นผู้เลือกอนุญาโตตุลาการเอง จึงอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การพิจารณาก็เป็นโดยเรียบง่ายกว่าวิธีพิจารณาในศาล บรรยายภาคไม่ตึงเครียด และคู่กรณียังสามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันไว้ได้ ปัจจุบันสัญญาทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมจึงมักจะมีข้อกำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการอยู่ด้วยเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัญญาทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ หรือสัญญาที่รัฐบาลไทยเป็นคู่สัญญากับต่างประเทศ จะมีข้อกำหนดในสัญญาเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการทั้งภายในและระหว่างประเทศ

โดยที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ได้กำหนดกลไก วิธีการ และรับรองมาตรการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทั้งภายในและต่างประเทศไว้ แต่ยังไม่มีองค์กรกลางที่รับผิดชอบในการส่งเสริม เผยแพร่ และดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการให้เป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือทั้งจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป คณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 เพื่อพิจารณา มาตรการส่งเสริมวิธีระงับข้อพิพาทโดยทางอนุญาโตตุลาการ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐบาล และภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้มีมติให้จัดตั้งสำนักงานอนุญาโตตุลาการขึ้นในกระทรวงยุติธรรม เมื่อเดือนกรกฎาคม 2533¹ เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ระบบอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งดำเนินการประนอมและระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ โดยการประนอมข้อพิพาทและวิธีอนุญาโตตุลาการเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งในระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ในช่วง 3 ปีแรก คือ ระหว่างปี 2530-2532 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมีอัตราสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 11.7 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดในภูมิภาคนี้ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้มีการกำหนดเป้าหมายเศรษฐกิจส่วนรวม

¹ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 107 ตอนที่ 133 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2533.

ให้ขยายตัวไว้โดยเฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี ส่วนในภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 9.3 ต่อปี คาดว่าระบบเศรษฐกิจของไทยในอนาคตจะต้องเปิดกว้างสู่ระดับนานาชาติมากขึ้น จึงจำเป็นต้องขยายงานการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการไปยังส่วนภูมิภาคด้วย โดยให้สัมพันธ์กับความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในจังหวัดต่าง ๆ และให้สอดคล้องกับสมาคมการค้าในส่วนภูมิภาคและหอการค้าจังหวัดซึ่งแบ่งเป็น 18 เขต โดยตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีซึ่งมีสถานที่ประกอบธุรกิจในส่วนภูมิภาคได้ใช้บริการของสถาบันอนุญาโตตุลาการภูมิภาค โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังส่วนกลาง

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน

1. เพื่อลดจำนวนคดีที่มาสู่ศาล
2. เพื่อระงับข้อพิพาทหรือระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรม
3. เพื่อให้เป็นวิธีระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ควบคู่กับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลยุติธรรม
4. พัฒนา ส่งเสริมและเผยแพร่ระบบอนุญาโตตุลาการให้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายควบคู่ไปกับการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลยุติธรรม

การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงาน

1. งานธุรการ
2. ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่
3. ฝ่ายดำเนินการข้อพิพาท
4. ฝ่ายพัฒนาระเบียบและข้อกฎหมาย

สำหรับประเทศไทยนั้น ในขณะนั้นนอกจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 แล้ว ยังมีข้อบังคับกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ ข้อบังคับกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการระงับข้อพิพาท และมีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่จำเป็นค่อนข้างครบถ้วนเพียงพอที่จะทำให้การระงับข้อพิพาทดำเนินไปได้ด้วยดี ดังนั้น การส่งเสริมและเผยแพร่ระบบอนุญาโตตุลาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและควรที่จะได้รับการร่วมมือจากทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักกฎหมาย นักธุรกิจ ที่ปรึกษากฎหมาย ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศได้มีความเข้าใจถึงวิธีการอนุญาโตตุลาการอย่างถูกต้อง

การที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและเผยแพร่ระบบอนุญาโตตุลาการเนื่องจากในสังคมปัจจุบันนักธุรกิจและนักกฎหมายไทยหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการ トラบดีที่จะต้องมีการติดต่อธุรกิจการค้ากับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศ

ที่พัฒนาแล้ว เพราะประเทศเหล่านั้นต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการอนุญาตตุลาการเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ นักธุรกิจหลายประเทศมักจะพอใจที่จะทำการค้ากับนักธุรกิจจากประเทศที่มีกฎหมายอนุญาตตุลาการที่ดี และมีบรรยากาศที่สนับสนุนการอนุญาตตุลาการ ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเป็นปัญหาต่อการอนุญาตตุลาการเพื่อเป็นการดึงดูดนักธุรกิจต่างประเทศให้มาร่วมทำธุรกิจกับนักธุรกิจไทยให้มากขึ้น อันจะเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น และก็อาจจะมียุทธศาสตร์ต่างประเทศสนใจที่จะทำการอนุญาตตุลาการในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งก็จะเป็นการส่งเงินตราต่างประเทศที่คู่กรณีพิพาทฝ่ายไทยจะต้องใช้ถ้าหากไประงับข้อพิพาทในต่างประเทศ และยังได้เงินตราต่างประเทศของคู่กรณีฝ่ายต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยโดยรวม

การส่งเสริมและเผยแพร่ระบบอนุญาตตุลาการจึงมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาททางแพ่งโดยวิธีอนุญาตตุลาการ
2. เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์วิธีการระงับข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาททางแพ่งโดยการอนุญาตตุลาการแก่ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ นักธุรกิจ ทนายความ นักกฎหมาย และประชาชนทั่วไป ในรูปของการอบรมให้ความรู้แก่นักธุรกิจและประชาชน เพื่อให้ทราบถึงวิธีทำสัญญาทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมให้มีผลใช้บังคับทางอนุญาตตุลาการเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดต่าง ๆ การจัดการสัมมนาการอนุญาตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ โดยมุ่งที่หอการค้าประเทศต่าง ๆ ผู้แทนทางการค้า ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศ กลุ่มธุรกิจระหว่างประเทศ และประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิธีการระงับข้อพิพาททางแพ่งและระงับข้อพิพาททางแพ่งโดยการอนุญาตตุลาการในรูปของการจัดทำเอกสาร จุลสาร แผ่นพับ สิ่งตีพิมพ์ สไลด์ เทปโทรทัศน์ และจัดนิทรรศการ ออกเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วไปทั้งภายในและต่างประเทศ

วิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ระบบอนุญาตตุลาการ แบ่งออกได้เป็น

1. โครงการอบรมและสัมมนาเผยแพร่ระบบอนุญาตตุลาการในเขตกรุงเทพมหานคร
2. โครงการอบรมและสัมมนาเผยแพร่ระบบอนุญาตตุลาการในส่วนภูมิภาค
3. โครงการสัมมนาอนุญาตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ
4. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิธีการระงับข้อพิพาททางแพ่งและระงับ

ข้อพิพาททางแพ่งโดยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

- 4.1 จัดทำหนังสือเผยแพร่งานอนุญาโตตุลาการ ได้แก่ หนังสือ แนะนำกระบวนการดำเนินการอนุญาโตตุลาการ ทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และหนังสือรวมบทความและคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ
- 4.2 จัดทำเทปบันทึกภาพ (V.D.O.) และสไลด์เกี่ยวกับงานอนุญาโตตุลาการ
- 4.3 จัดทำบทความเผยแพร่งานอนุญาโตตุลาการลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ
- 4.4 จัดทำแผ่นพับโฆษณาเผยแพร่งานอนุญาโตตุลาการ
- 4.5 จัดทำบทวิทยุเผยแพร่งานอนุญาโตตุลาการ
- 4.6 จัดทำบทโทรทัศน์เผยแพร่ระบบอนุญาโตตุลาการ

แนวโน้มของสำนักงานอนุญาโตตุลาการในอนาคต

สำนักงานอนุญาโตตุลาการ ได้จัดตั้งมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 4 ปีเศษ ประสบปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากขาดความเป็นอิสระและไม่คล่องตัว แม้ว่าสำนักงานฯ พร้อมทั้งจะดำเนินการประนอมและระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์โดยวิธีอนุญาโตตุลาการแล้ว แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการดึงเอกชนมาใช้บริการเท่าที่ควร เพราะการไม่ยอมรับวิธีอนุญาโตตุลาการซึ่งดำเนินการโดยองค์กรของรัฐ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อแคลงใจจากวงการธุรกิจภาคเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งมักจะมีการระบุข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Clause) ไว้ในสัญญาประธานเสมอ เหตุผลก็คือ การเลี่ยงวิธีการระงับข้อพิพาทโดยศาลยุติธรรม คู่ความจึงหันมาสู่ระบบการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เมื่อระบบอนุญาโตตุลาการอยู่ภายใต้การจัดการและควบคุมดูแลโดยรัฐ (กระทรวงยุติธรรม) จึงเป็นการหนีระบบการระงับข้อพิพาทโดยรัฐในรูปของศาลยุติธรรมมาสู่การระงับข้อพิพาทโดยรัฐอีกรูปหนึ่ง คือ อนุญาโตตุลาการโดยกระทรวงยุติธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวประเทศส่วนใหญ่ในโลกจึงให้องค์กรที่บริหารงานอนุญาโตตุลาการแยกเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ แต่รัฐก็คอยสนับสนุนในรูปของงบประมาณและกำลังคนในระยะเริ่มต้นของการจัดการ เช่น สมาคมอนุญาโตตุลาการแห่งสหรัฐอเมริกา (American Arbitration Association, AAA) สถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศของลอนดอน (London Court of International Arbitration) ศูนย์อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศแห่งสิงคโปร์ (Singapore International Arbitration Centre) เป็นต้น หรือดำเนินการภายใต้หอการค้าต่าง ๆ เช่น หอการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce, ICC) เป็นต้น

กระทรวงยุติธรรมได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้มีนโยบายให้พัฒนาสำนักงาน อนุญาติตุลาการให้มีความอิสระคล่องตัวในการบริหาร เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจในการให้ บริการแก่คู่พิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับเชื่อถือจากภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในวงการธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ในชั้นปฏิบัติจึงมุ่งเน้นที่จะปรับเปลี่ยนสำนักงานฯ ให้หลุดพ้นจากระบบและระเบียบราชการ เพื่อการพัฒนาระบบอนุญาติตุลาการในประเทศไทย ดังเช่นนานาชาติอารยประเทศที่สถาบันอนุญาติตุลาการดำเนินงานโดยภาคเอกชน จึงกำหนดบทบาท ให้สำนักงานเป็นสถาบันอิสระและเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรม โดยให้รัฐจัดเงินอุดหนุนทั่วไปแก่สำนักงานฯ และให้สำนักงานฯ หารรายได้จากค่าธรรมเนียมสำนักงานฯ การจัดทำหนังสือและการจัดอบรมสัมมนา และให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนางาน อนุญาติตุลาการ

นอกจากนี้ยังกำหนดให้บุคลากรในสำนักงานฯ ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงาน ของรัฐ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์และกฎหมายรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และคณะกรรมการอนุญาติตุลาการมีอำนาจออกระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล

ความเป็นมาของการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย

1. ประวัติความเป็นมาของศาลและกระทรวงยุติธรรม

ระบบการศาลไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ก่อนที่จะมีการปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลในสมัยรัชกาลที่ 5 นั้น เป็นระบบการศาลที่แยกย้ายอยู่ตามกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ มากมาย เช่น ศาลอุทธรณ์กรมมหาดไทย ศาลกรมพระสุรัสวดี ศาลกระทรวงนครบาล เป็นต้น นอกจากนี้ ในการได้ส่วนพิจารณาพิพากษาคดีความ ก็มีหลายหน่วยงานทำงานร่วมกัน ได้แก่ กรมรับฟ้อง ตระลาการ ลูกขุน และผู้ปรับ ระบบการศาลไทยดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยโบราณ แต่เมื่อสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นและมีจำนวนราษฎรเพิ่มขึ้น คดีความต่าง ๆ ก็ย่อมมีมากขึ้น เป็นเหตุให้ระบบการศาลไทยที่ใช้อยู่แต่เดิมไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย เพราะราษฎรไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่เป็นที่เชื่อถือของราษฎร คดีความต่าง ๆ คั่งค้างเป็นจำนวนมหาศาล เป็นวิกฤตการณ์ทางการศาลที่น่าวิตกยิ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ดังนั้น รัฐบาลไทยในสมัยนั้น ภายใต้การนำของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงริเริ่มปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลไทยโดยเร่งด่วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ และในที่สุดปลาย ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2434) จึงได้ประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้น ประกาศนี้ลงวันที่ 25 มีนาคม ร.ศ. 110 และได้โอนศาลต่าง ๆ ที่แยกย้ายอยู่หลายกระทรวงทบวงกรมมารวมอยู่ในกระทรวงยุติธรรมแห่งเดียว โดยมีการยุบรวมและเปลี่ยนแปลงศาลบางศาลเพื่อความเหมาะสม ทำให้ศาลต่าง ๆ ที่เคยกระจัดกระจายกันอยู่ทั้งสิ้น 16 ศาล เหลือเพียง 7 ศาล ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม อันได้แก่

1.1 ศาลฎีกา (กรมตรวจฎีกา) เปลี่ยนเป็น ศาลอุทธรณ์คดีหลวง

1.2 ศาลอุทธรณ์มหาดไทย เปลี่ยนเป็น ศาลอุทธรณ์คดีราษฎร

1.3 ศาลนครบาลกับศาลอาญานอก ให้รวมกันแล้วเรียกว่า ศาลพระราช

อาญา

1.4 ศาลแพ่งเกษม ศาลกรมวัง ศาลกรมนา ให้รวมกันแล้วเรียกว่า ศาล

แพ่งเกษม

1.5 ศาลแพ่งกลาง ศาลกรมท่ากลาง ศาลกรมท่าซ้าย ศาลกรมท่าขวา ศาล

ธรรมการ ศาลราชตระกูล ให้รวมกันแล้วเรียกว่า ศาลแพ่งกลาง

1.6 ศาลสรรพากร ศาลมรดก รวมกันเป็น ศาลสรรพากร

1.7 ศาลต่างประเทศ ยังคงเป็น ศาลต่างประเทศ ตามเดิม

2. ความเป็นมาการจัดตั้งศาลปกครอง

2.1 เมื่อประมาณ พ.ศ. 2499 กระทรวงยุติธรรมได้ยกร่างพระราชบัญญัติ

ศาลปกครองเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไปครั้งหนึ่งแล้ว จากนั้นก็มีแนวความคิดที่จะจัดตั้งศาลปกครองตลอดมา

2.2 เมื่อประมาณ พ.ศ. 2517 ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ซึ่งได้มีบทบัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น ต่อมาได้มีกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร และกฎหมายว่าด้วยผังเมือง เป็นต้น บัญญัติให้นำข้อพิพาทไปสู่ศาลปกครอง กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการเตรียมการจัดตั้งศาลปกครองตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2518-2523 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง กระบวนการที่กระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งต้องสิ้นสภาพแต่เนียบายในเรื่องศาลปกครองของกระทรวงยุติธรรมไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาจนกระทั่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2523 ในสมัยที่นายชวน หลีกภัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อ พ.ศ. 2523 ในวันที่ 17 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีมติรับหลักการและส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาใช้เวลาในการตรวจร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นเวลาประมาณเกือบ 2 ปี ต่อมาเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2525 คณะรัฐมนตรี (ซึ่งขณะนั้นมีนายมารุต บุณนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบ จึงเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ร่างฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2525 หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2526 วุฒิสภาลงมติรับหลักการและผ่านการพิจารณาของคณะกรรมาธิการปกครองของวุฒิสภาแล้ว แต่ต้องตกไปเมื่อต้น พ.ศ. 2526 เนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทำการเลือกตั้งทั่วไป

2.3 เมื่อกลาง พ.ศ. 2526 นายสุทัศน์ เงินหมื่นกับคณะเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา แต่ได้ตกไปอีกระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ พ.ศ. 2529

2.4 เมื่อ พ.ศ. 2530 นายถวิล ไพรสณฑ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอีก สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอความเห็นจากกระทรวงยุติธรรมเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือแจ้งไปว่าไม่ขัดข้อง ต่อมาร่างฯ ดังกล่าวตกไปโดยผลของการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ พ.ศ. 2531

2.5 เมื่อเดือนตุลาคม 2531 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวอีกครั้ง แต่ตอนเรื่องกลับไปพิจารณาใหม่

2.6 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2532 ร่างพระราชบัญญัติศาลปกครองได้ถูกคณะรัฐมนตรียักยอกให้น่ากลับไปทบทวนใหม่ เนื่องจากถูกคัดค้านจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.7 ต่อมาใน พ.ศ. 2532 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ขอความเห็นจากกระทรวงยุติธรรมเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ โดยกระทรวงยุติธรรมก็ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเดียวกันเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีลงมติว่า

ก. ไม่รับหลักการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

ข. ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปรับปรุงคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้มีรูปแบบอำนาจหน้าที่ และการดำเนินการในลักษณะของศาลปกครองแทนการจัดตั้งศาลปกครอง ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับนโยบายบริหารระบบราชการของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

3. การพัฒนาคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้เป็นองค์กรวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองที่เต็มรูปแบบของคณะกรรมการกฤษฎีกา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยใช้เวลาพัฒนาไม่ต่ำกว่า 20 ปี

ขั้นตอนที่ 1 (พ.ศ. 2522-พ.ศ. 2529)

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการจัดรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในลักษณะการทำงานของคณะกรรมการที่ส่วนราชการต่าง ๆ ของไทยมีความเคยชินกันอยู่ทั่วไป คือ จัดให้คณะกรรมการฯ ปฏิบัติหน้าที่โดยมี “เลขานุการ” และ “ผู้ช่วยเลขานุการ” และมีเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่ในการทำความเข้าใจหรือทำข้อวิจารณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของนายกรัฐมนตรี ในขั้นตอนนี้กฎหมายยังให้อำนาจนายกรัฐมนตรีมีอำนาจตรวจสอบและสั่งการก่อนที่จะให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีผลบังคับใช้

ขั้นตอนที่ 2 (พ.ศ. 2530-พ.ศ. 2532)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดให้มี “พนักงานคดีปกครอง” (ซึ่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 เรียกว่า “พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน”) เข้าทำหน้าที่ถ่วงดุลการใช้อำนาจดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยเสนอความเห็นชี้ขาดเบื้องต้นต่อคณะกรรมการฯ ก่อนการลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์

ขั้นตอนที่ 3 (พ.ศ. 2533- ?)

ขั้นตอนที่ 3 มีการแบ่งกระบวนการพิจารณาคดีออกเป็น 2 ช่วงโดยชัดเจน คือ ช่วงที่เกี่ยวกับการสอบสวนและการสรุปสำนวน กับช่วงที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาด

ก. ในช่วงการสอบสวนและการสรุปสำนวน จะมีการทำสำนวนโดยนิติกรผู้ทำสำนวน (คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ) และหลังจากนั้นก็จะมีการตรวจสอบสำนวนโดยกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ซึ่งมีองค์คณะ 5 ท่าน

ข. ในช่วงการวินิจฉัยชี้ขาด มีการเสนอความเห็นชี้ขาดเบื้องต้นโดย “พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน” เสียก่อน แล้วจึงมีการวินิจฉัยชี้ขาดโดยกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ซึ่งมีองค์คณะ 10 ท่าน

ขั้นตอนที่ 1 ถึงที่ 3 นี้ เป็นขั้นตอนการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งอยู่ภายใต้การตรวจสอบของนายกรัฐมนตรี (ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร)

ขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนสุดท้ายนี้จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อยกเลิกอำนาจของนายกรัฐมนตรีในการตรวจสอบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เมื่อมีการแก้ไขแล้ว ก็จะทำให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีผลใช้บังคับได้และเป็นคำพิพากษา

ขั้นตอนที่ 4 จะเริ่มต้นเมื่อโดยอ้อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของคณะกรรมการกฤษฎีกาและความพร้อมในทางการเมืองของรัฐบาลที่จะตัดสินใจว่าเมื่อใดจึงจะสมควรตรากฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีผลบังคับใช้ได้เอง

ข้อสังเกต คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยดำเนินการขยับไปขั้นที่ 2 แล้ว โดยเสนอฎกระทรวงต่อคณะรัฐมนตรี แต่กระทรวงยุติธรรมได้ยับยั้งไว้

4. ศาลปกครองในต่างประเทศ

4.1 ศาลปกครองของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส เรียกว่า Conseil d'Etat หรือสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ เป็นองค์กรอิสระไม่ขึ้นกับกระทรวงยุติธรรม Conseil d'Etat มีอำนาจหน้าที่กว้างขวางมาก กล่าวคือ มีอำนาจให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองสาขาต่าง ๆ เช่น การคลัง มหาดไทย โยธาธิการและสังคม และพิจารณาคดีฝ่ายปกครอง นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ร่างกฎหมาย กฎข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป Conseil d'Etat ทำหน้าที่เหมือนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาของไทย

4.2 ศาลปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม มี 2 ชั้น คือ

(1) ศาลปกครองระดับมลรัฐ แบ่งเป็น

(1.1) ศาลปกครองชั้นต้น แบ่งออกเป็น องค์คณะพิจารณาพิพากษาข้อพิพาททางปกครองในฐานะเป็นศาลชั้นต้น องค์คณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษาอาชีพ 3 คน และผู้พิพากษากิตติมศักดิ์ 2 คน

(1.2) ศาลปกครองชั้นสูง มีอำนาจพิจารณาพิพากษาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในฐานะเป็นศาลอุทธรณ์ องค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 3 คน บางมลรัฐกำหนดให้มีผู้พิพากษา 5 คน โดยเพิ่มผู้พิพากษากิตติมศักดิ์ 2 คน

(2) ศาลปกครองสหพันธรัฐ ตั้งอยู่ที่กรุงเบอร์ลิน พิจารณาพิพากษาฎีกาข้อกฎหมายคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นสูง ในกรณีพิเศษอาจเป็นคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ฎีกาข้ามขั้นตอนอุทธรณ์ ประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 5 คน

4.3 การควบคุมและตรวจสอบฝ่ายปกครองในประเทศสหราชอาณาจักร
กฎหมายปกครองของอังกฤษมิได้แยกตัวออกมาเป็นระบบกฎหมายต่างหากจากระบบกฎหมายใหญ่ของประเทศเช่นเดียวกับของฝรั่งเศส อังกฤษยังไม่มีองค์กรหรือวิธีการที่เป็นสากลสำหรับควบคุมหรือตรวจสอบฝ่ายปกครองเหมือนอย่างฝรั่งเศส ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องมาจากการกระทำหรือการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของฝ่ายปกครองอาจขอรับการเยียวยาได้โดยดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรม (The ordinary courts of law) หรือไปดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการกึ่งตุลาการ (quasi-judicial committee หรือ administrative tribunal) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อกิจการนั้นโดยเฉพาะ หรืออาจดำเนินการโดยวิธีอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี (Minister of the Crown) ซึ่งรับผิดชอบในเรื่องนั้นโดยตรงเสียก่อนก็ได้ หรืออาจอาศัยช่องทางทางการเมือง เช่น การร้องขอความเป็นธรรมต่อ "ombudsman"

4.4 ศาลปกครองของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสแต่ได้ดัดแปลงไปเล็กน้อย รัฐธรรมนูญฉบับสุดท้ายของประเทศสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. 1929 มาตรา 129 บัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น แต่การจัดระบบศาลปกครองของประเทศสาธารณรัฐออสเตรียนั้นกำหนดให้ศาลปกครองมีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ไม่ขึ้นต่อฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการ ทั้งนี้ โดยมีความคิดเห็นในทางทฤษฎีว่า หากให้ขึ้นอยู่กับฝ่ายตุลาการแล้วก็จะเท่ากับให้ฝ่ายตุลาการทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของประเทศ และในขณะเดียวกันถ้าหากให้ศาลปกครองขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร อันตรายอาจเกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายบริหารเข้าแทรกแซงผู้พิพากษาของศาลปกครองซึ่งจะทำให้การชี้ขาดคดีปกครองไม่เป็นไปโดยยุติธรรม จึงให้ศาลปกครองมีฐานะเป็นองค์กรอิสระเสีย

4.5 ประเทศญี่ปุ่น ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความทั้งปวง รวมถึงคดีที่พิพาทระหว่างราษฎรกับรัฐซึ่งเกิดจากการกระทำของฝ่ายบริหาร

4.6 ประเทศสหรัฐอเมริกา เดิมศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง เมื่อ ค.ศ. 1950 พระราชบัญญัติทบทวนคำสั่งฝ่ายปกครอง ได้เปลี่ยนให้คดีปกครองไปสู่ศาลอุทธรณ์ แต่ในกรณีสืบพยานศาลอุทธรณ์จะส่งสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นสืบพยานแทน ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1967 ศาลสูงสุดให้ขยายอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ไม่เพียงแต่คู่ความต้องรองถูกคำสั่งใช้บังคับแก่ตน แต่สามารถนำคดีปกครองไปสู่ศาลได้ทันทีนับแต่คำสั่งดังกล่าวถูกประกาศใช้ บังคับ อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบฝ่ายปกครองโดยฝ่ายตุลาการก็มีข้อจำกัดบางประการ

5. คณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลปกครองของคณะรัฐมนตรี ปัจจุบัน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้ดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลภาครัฐ โดยมีอำนาจหน้าที่ ปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ตลอดจนจัดตั้งศาลปกครอง ซึ่งมี ายานาม ดังต่อไปนี้

1. นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	ประธานอนุกรรมการ
2. อธิบดีกรมตำรวจ	อนุกรรมการ
3. นายกล้านรงค์ จันทิก	อนุกรรมการ
4. นายคณิต ณ นคร	อนุกรรมการ
5. นายเฉลิม ศรีมั่นคง	อนุกรรมการ
6. นายชวลิต เตชะไพบูลย์	อนุกรรมการ
7. นายบรรลุ ศิริพานิช	อนุกรรมการ
8. นายปรีชา สุวรรณทัต	อนุกรรมการ
9. นายพนม เี่ยมประยูร	อนุกรรมการ
10. นายพ่ายพ พยอมยงค์	อนุกรรมการ
11. นายพิทยา บวรวัฒนา	อนุกรรมการ
12. นายมานิตย์ นวลละอ	อนุกรรมการ
13. นางวนิดา จิตหมั่น	อนุกรรมการ
14. นายสุรพล นิติไกรพจน์	อนุกรรมการ
15. นายอภิรัตน์ เพ็ชรศิริ	อนุกรรมการ
16. นายอักษราธร จุฬารัตน	อนุกรรมการ
17. นายอดุลย์ บุญประกอบ	อนุกรรมการ
18. นายอุทัย เลาหิเชียร	อนุกรรมการ
19. นายเอนก ศรีสนิท	อนุกรรมการ
20. นายประจัญ เจริญศรี	อนุกรรมการและเลขานุการ
21. นางสาวจันทจิรา เอี่ยมมยุรา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะอนุกรรมการบริหารบุคคลภาครัฐได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ในรูปแบบของศาลคู่ ซึ่งอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยพัฒนามาจากคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และได้มีการแก้ไขปรับปรุงร่างฯ ดังกล่าวเรื่อยมาจนเป็นร่างฯ ฉบับที่ 6 ในปัจจุบัน (กันยายน 2537)

6. ศาลปกครองในสังกัดกระทรวงยุติธรรม

6.1 นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สังกัดพรรคกิจสังคม มีดำริเห็นว่ารัฐบาลมีนโยบายชัดเจนในการจัดตั้งศาลปกครองภายใน 4 ปี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกระทรวงยุติธรรม จึงได้มีคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 451/2536 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2536 แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศาลปกครอง ซึ่งมีรายนาม ดังต่อไปนี้

1. นายอุดม เพื่องพั่ง	ประธานกรรมการ
2. นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ	กรรมการ
3. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ)	กรรมการ
(นายศุภชัย ภู่งาม)	
4. เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	กรรมการ
5. รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	กรรมการ
(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)	
6. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	กรรมการ
7. ผู้แทนสหภาพนายความ	กรรมการ
8. คณบดีคณะนิติศาสตร์	กรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	
9. คณบดีคณะนิติศาสตร์	กรรมการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือผู้แทน	
10. คณบดีคณะนิติศาสตร์	กรรมการ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือผู้แทน	
11. นายจิรนิติ หะวานนท์	กรรมการ
12. นายกมลชัย รัตนสกววงศ์	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
14. นายสุรินทร์ ชลพัฒนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางสาวมาลี กรทอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

6.2 ต่อมาคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมเห็นว่าการจัดตั้งศาลปกครองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม จึงมีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษา

แนวทางการจัดตั้งศาลปกครองขึ้น โดยให้พิจารณาต่อเนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการศึกษา
แนวทางการจัดตั้งศาลปกครอง โดย นายไสว พัฒโน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สังกัด
พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะประธานคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม ได้มีคำสั่ง
คณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมที่ 1/2536 แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนว
ทางการจัดตั้งศาลปกครอง ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2536 ซึ่งมีรายนาม ดังต่อไปนี้

1. นายอุดม เพื่องพั่ง	ประธานอนุกรรมการ
2. นายอรณนิติ ดิษฐอำนาจ	อนุกรรมการ
3. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ)	อนุกรรมการ
(นายศุภชัย ภู่งาม)	
4. เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	อนุกรรมการ
5. รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	อนุกรรมการ
(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)	
6. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสหภาพนายความ	อนุกรรมการ
8. คณบดีคณะนิติศาสตร์	อนุกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	
9. คณบดีคณะนิติศาสตร์	อนุกรรมการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือผู้แทน	
10. คณบดีคณะนิติศาสตร์	อนุกรรมการ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือผู้แทน	
11. นายจิรนิติ หะวานนท์	อนุกรรมการ
12. นายกมลชัย รัตนสภาวะวงศ์	อนุกรรมการ
13. ผู้อำนวยการกองวิชาการ	อนุกรรมการและเลขานุการ
14. นายสุรินทร์ ชลพัฒนา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางสาวมาลี กรทอง	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

6.3 คณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม ได้มีคำสั่งที่ 1/2537

ลงวันที่ 15 มีนาคม 2537 ให้ปรับปรุงองค์ประกอบของอนุกรรมการในคณะกรรมการศึกษา
แนวทางการจัดตั้งศาลปกครองดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. เพิ่ม นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์ เป็น อนุกรรมการ
2. เพิ่ม นายวัฒนาวินิต แจ่มแจ้ง เป็น อนุกรรมการและเลขานุการ

3. เปลี่ยน นายสุรินทร์ ชลพัฒนา จาก อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เป็น อนุกรรมการ

4. เปลี่ยน ผู้อำนวยการกองวิชาการ เป็น อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศาลปกครองได้ดำเนินการประชุม และมีมติให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. แล้วได้นำเสนอร่างฯ ดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2537 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวแล้ว ขณะนี้ (กันยายน 2537) อยู่ในระหว่างรอการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

สำหรับศาลปกครองตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. นั้น กำหนดให้ศาลปกครองสังกัดกระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลปกครองมี 2 ประเภท คือ ผู้พิพากษาศาลปกครองซึ่งรับราชการประจำ กับผู้พิพากษาศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้พิพากษาศาลปกครองซึ่งรับราชการประจำจะได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการชั้น 5 ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง ผู้พิพากษาศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำรงตำแหน่งมาแล้วหนึ่งวาระ ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการตุลาการกำหนด และจากพนักงานคดีปกครองชั้น 3 ทั้งนี้ ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ส่วนผู้พิพากษาศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ

7. รูปแบบศาลปกครองที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

7.1 ความเป็นมาของระบบศาลคู่ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของศาลปกครอง ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชนแล้ว ศาลปกครองที่ดีที่สุดต้องปกป้องภัยจากพายุและฝนทางการเมือง ซึ่งฝ่ายบริหารเองก็ได้ตระหนักถึงข้อนี้จึงพยายามจัดตั้งองค์กรศาลปกครองให้มีความเป็นอิสระ แต่ก็มีความเกร็งเกรงถึงความเป็นอิสระดังกล่าว เนื่องจากหากศาลปกครองมีความเป็นอิสระโดยสังกัดศาลยุติธรรมแล้ว การพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งจะเป็นไปโดยหลักการตามกฎหมายด้วยความชอบธรรม ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าจะต้องกระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารซึ่งเคยใช้อำนาจตามอำเภอใจที่จะต้องคอยระมัดระวังเนื่องจากมีองค์กรคอยตรวจสอบ

ด้วยสาเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้เอง ฝ่ายบริหารจึงมีความพยายามที่จะแยกอำนาจตุลาการออกจากศาลยุติธรรมให้ไปขึ้นกับฝ่ายบริหารส่วนหนึ่งอันเป็นการขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจทั้งสามคือ อำนาจอธิปไตยมีสามนิติบัญญัติเป็นผู้ใช้อำนาจ อำนาจบริหารมีนายกรัฐมนตรี

เป็นผู้ใช้อำนาจ ส่วนอำนาจตุลาการมีศาลยุติธรรมเป็นผู้ใช้อำนาจ ซึ่งความพยายามดังกล่าวสามารถบรรลุผลได้โดยจักรพรรดินโปเลียน โบนาปาร์ต แห่งประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งเป็นผู้แยกอำนาจตุลาการออกจากศาลยุติธรรมโดยอ้างว่าเป็นระบบศาลคู่ คือ ระบบศาลยุติธรรมคู่กับระบบศาลปกครอง ด้วยความมีอัจฉริยะในการปกครองและบริหารของจักรพรรดินโปเลียน ฝ่ายบริหารจึงสามารถจัดตั้งศาลปกครองแยกออกจากศาลยุติธรรมได้ คือ ศาลที่เรียกว่า สภาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) เพื่อรักษาอำนาจการบริหารการปกครองแผ่นดินไว้ ซึ่งระบบศาลคู่ดังกล่าวได้นำเข้าไปใช้ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แต่เนื่องจากระบบศาลยุติธรรมในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีการคัดเลือกผู้พิพากษาและการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยอมรับของฝ่ายประชาชน ประกอบกับประชาชนของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีแนวความคิดที่เป็นเสรีนิยม จึงไม่ยอมให้ศาลปกครองขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร โดยให้หน่วยงานธุรการสังกัดกระทรวงต่าง ๆ 2 กระทรวง คือ ศาลแรงงาน อยู่ในสังกัดกระทรวงแรงงาน ส่วนศาลปกครองอีก 3 ศาล คือ ศาลสังคม ศาลภาษี และศาลปกครองจะอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ดังนั้น ศาลคู่ของระบบศาลเยอรมันจึงมีลักษณะเป็นศาลชำนาญพิเศษ คล้ายศาลชำนาญพิเศษในระบบศาลเดียวในประเทศไทย คือ ศาลแรงงานกลาง และศาลภาษีอากรกลาง

7.2 สำหรับรูปแบบของศาลปกครองในประเทศไทย ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. เป็นศาลชำนาญพิเศษในสังกัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการเตรียมการจัดตั้งศาลปกครองตั้งแต่ พ.ศ. 2518 โดยได้เสนอร่างฯ ดังกล่าวหลายครั้ง แต่ร่างฯ ดังกล่าวไม่สามารถผ่านรัฐสภาได้เนื่องจากมีการปฏิวัติและรัฐประหารตลอดจนยุบสภาม่อยครั้ง แต่มีข้อสังเกตสำหรับการเสนอร่างฯ ดังกล่าวในครั้งสุดท้าย เมื่อ พ.ศ. 2532 ซึ่งเป็นรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในครั้งนั้นคณะรัฐมนตรีมีมติไม่รับหลักการร่างฯ ดังกล่าวของกระทรวงยุติธรรม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปรับปรุงคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้มีรูปแบบ อำนาจหน้าที่ และดำเนินการในลักษณะของศาลปกครอง ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้นำมาแถลงเป็นนโยบายข้อ 1.9 ซึ่งแถลงต่อรัฐสภาในวันพุธที่ 21 ตุลาคม 2535 ซึ่งมีข้อความในนโยบายว่า ให้พัฒนาบุคลากรและกระบวนการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ตลอดจนเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้พร้อม เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งศาลปกครองให้ทันภายใน 4 ปี แต่การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเพิ่งได้มีการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมหลังจากรัฐบาลได้มีการบริหารงานแผ่นดินตามนโยบายข้ออื่น ๆ มาแล้ว 2 ปี และได้มีการเร่งรัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อันเป็นการจัดทำอย่างรีบโดยใช้เวลาจัดทำร่างฯ ดังกล่าวภายในระยะเวลา 4-5 เดือน

และได้มีการแก้ไขในหลักการใหญ่ ๆ หลังจากที่มีการท้วงติงมาแล้วถึง 6 ครั้ง หลักการใหญ่ของร่างฯ ดังกล่าวเป็นการยึดรูปแบบของศาลปกครองในระบบศาลคู่ของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส คือ มีหน่วยงานธุรการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองแยกจากคณะกรรมการตุลาการของศาลยุติธรรม และมีศาลปกครองสูงสุดแยกจากศาลฎีกา แต่เนื่องจากศาลปกครองในระบบศาลคู่ดังกล่าวขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ในหมวด 8 เรื่องศาล จึงได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยเพิ่มหลักการในหมวด 8 ให้มีการจัดตั้งศาลปกครองในระบบศาลคู่โดยตัดข้อความในมาตรา 195 วรรคสองออกและเพิ่มเนื้อหาเป็นร่างมาตรา 195 ทวิ-195 เบญจ ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

“มาตรา 195 ทวิ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ตุลาการในศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง

ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ตุลาการในศาลปกครองต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 195 ตริ การแต่งตั้งและการให้ตุลาการในศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติแล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษตุลาการในศาลปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 195 จัตวา การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา 195 เบญจ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอื่นด้วยกัน ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย”

7.3 ศาลปกครองในระบบศาลคู่ตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รัฐบาลกล่าวว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเพียงหน่วยงานธุรการซึ่งไม่มีผลเกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระของตุลาการศาลปกครอง ฝ่ายบริหาร คือ นายกรัฐมนตรีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตุลาการศาลปกครองนั้นจริงหรือไม่ พิจารณาได้จากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งตามร่างฯ ดังกล่าวบัญญัติถึงที่มาของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองไว้ในร่างมาตรา 25 ดังนี้

“มาตรา 25 ให้มี คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองคณะหนึ่งประกอบด้วย

(1) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นประธาน

(2) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ด้วยกันจำนวนหกคน

(3) ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นด้วยกันจำนวนสี่คน

(4) กรรมการอื่นจำนวนสามคน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเลือกขึ้นสภาละหนึ่งคน และคณะรัฐมนตรีเลือกขึ้นอีกหนึ่งคน ผู้ซึ่งได้รับเลือกตามอนุमतรานี้จะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย อาจารย์ผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น ซึ่งมีใช่ตุลาการศาลปกครอง

(5) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

การเลือกกรรมการตาม (2) และ (3) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด”

ตามร่างมาตรา 25 จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีที่มาจากกาคัดเลือกจากศาลปกครองสูงสุด 6 คน และจากการคัดเลือกจากตุลาการศาลปกครองชั้นต้น 4 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 15 คน แต่ในชั้นแรกที่เริ่มมีการจัดตั้งศาลปกครองซึ่งยังไม่มีตุลาการศาลปกครองในมาตรา 55 ของร่างฯ ดังกล่าวซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดและประธานศาลปกครองสูงสุด ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

“มาตรา 55 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งแรก เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้นายกรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ในการนี้ให้เสนอรายชื่อบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดไปพร้อมกันด้วย

ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งคัดเลือกรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

เมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรานี้แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน ทั้งนี้ สำหรับการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด”

เมื่อพิจารณาบทมาตรา 55 วรรคแรกของร่างฯ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า นายกรัฐมนตรีเป็นผู้คัดเลือกเสนอบุคคลผู้ที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุด ประธานศาล

ปกครองสูงสุด และใน วรคสอง ให้ตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่นายกรัฐมนตรีคัดเลือกเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองชั้นต้น จึงเห็นได้ว่า ที่มาของตุลาการในระบบเริ่มต้นของการจัดตั้งศาลปกครองจะเป็นการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้นำของฝ่ายบริหาร จึงเป็นผลให้ตุลาการศาลปกครองและคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมาจากการคัดเลือกแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร การพิจารณาพิพากษาคดีจึงเป็นไปตามความต้องการของฝ่ายบริหารโดยปริยาย และจะมีระบบสืบทอดอำนาจเนื่องจากการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น จะคัดเลือกโดยคณะกรรมการตุลาการซึ่งเป็นคนของนายกรัฐมนตรีถึง 12 คน จาก 15 คน ดังที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา 14 ดังนี้

“มาตรา 14 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นคนใดให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองได้พิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ให้นำความในมาตรา 11 วรคสองและวรรคห้า มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม”

เมื่อตุลาการศาลปกครองมีที่มาจากฝ่ายบริหาร การพิจารณาพิพากษาคดีย่อมต้องเป็นที่ “รู้ทัน” และ “รู้ใจ” ฝ่ายบริหาร ถึงเวลานั้นแล้ว ภาษิตกฎหมายเก่าแก่ที่ว่า

SALUS POPULI SUPREMA LEX

“ประโยชน์สุขของสาธารณชนคือกฎหมายสูงสุด” คงใช้ไม่ได้อีกต่อไป

7.4 ศาลปกครองในระบบศาลเดียวในสังกัดกระทรวงยุติธรรมยึดหลักความเป็นอิสระเที่ยงธรรม โดยขึ้นอยู่กับคณะกรรมการตุลาการของศาลยุติธรรมที่เป็นหลักประกันความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซง จึงสามารถพิพากษาคดีให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนตามตัวบทกฎหมาย ศาลปกครองในสังกัดกระทรวงยุติธรรม จะมีรูปแบบเป็นศาลชำนาญพิเศษและมีลักษณะคล้ายระบบศาลคู่ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน คือ หน่วยงานธุรการไม่ได้ขึ้นกับฝ่ายบริหาร ส่วนกระบวนการพิจารณาใช้ระบบไต่สวนและนำส่วนดีของระบบกล่าวหาเข้ามาผสมผสาน คือ ให้มีพนักงานอัยการ ทนายความเข้ามาช่วยเหลือคู่ความในการเตรียมเอกสารหรือสืบพยานภายในศาลได้ แต่ฝ่ายบริหารมีข้อติดที่ว่าศาลยุติธรรมซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการไม่เคยได้รับการตรวจสอบเนื่องจากคณะกรรมการตุลาการเป็นระบบปิด ซึ่งต่างกับฝ่ายบริหาร

และสภานิติบัญญัติที่มีการตรวจสอบกันและกันโดยมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบขององค์กรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนด้วยกัน จึงเป็นการตรวจสอบโดยอ้อม ส่วนศาลยุติธรรมซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในการพิพากษารอคดีแก่ประชาชนในพระปรมาภิไธยได้รับการตรวจสอบโดยตรงจากประชาชนซึ่งเข้ามาเป็นคู่ความและฟังการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย และเท่าที่ผ่านมาการพิพากษารอคดีก็เป็นไปโดยเที่ยงธรรม เป็นที่ยอมรับของประชาชน ส่วนข้อเป็นห่วงในเรื่องความรู้ความสามารถของผู้พิพากษาในสังกัดหน่วยงานตุลาการกระทรวงยุติธรรมจะไม่มีความรู้ด้านบริหารนั้น จะเห็นได้ว่า ในการวินิจฉัยคดีปกครอง ศาลปกครองจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการกระบวนการพิจารณา ซึ่งในข้อนี้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมมีความเชี่ยวชาญดี ส่วนในข้อที่อ้างว่าต้องอาศัยความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการปกครอง เพื่อใช้ข้อเท็จจริงประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาให้เป็นไปโดยถูกต้องนั้น ศาลปกครองในสังกัดกระทรวงยุติธรรมก็กำหนดให้มีผู้พิพากษาศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ อันได้แก่ ผู้ที่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดี ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือในตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าว เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนในหมวดวิชากฎหมายมหาชน หมวดวิชารัฐศาสตร์ หรือหมวดวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง การบริหารราชการ การบริหารการคลัง หรือหมวดวิชาอื่นที่คณะกรรมการตุลาการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับวิชาที่ใช้ในศาลปกครอง ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วรวมกัน ไม่น้อยกว่าสิบห้าปีรวมเป็นองค์คณะด้วย ดังนั้น จึงไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านการบริหารการปกครองของผู้พิพากษาในสังกัดกระทรวงยุติธรรมอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันศาลยุติธรรมก็ได้มีการพิจารณาคดีปกครองมาเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะเป็นพิจารณาในรูปแบบของศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลฎีกา ศาลแรงงานกลาง ศาลภาษีอากรกลาง หรือคดีปกครองที่ฟ้องต่อศาลยุติธรรมโดยตรง ซึ่งศาลยุติธรรมจะพิพากษาไปในขอบอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ ส่วนใหญ่จะเป็นการตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติผิดต่อกฎหมายหรือไม่ แต่ไม่ก้าวล่วงไปถึงการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง เช่น คดีเรียกค่าทดแทนกรณีรัฐบาลเวนคืนที่ดิน คดีขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คดีเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารโดยมิชอบ คดีคำสั่งปิดหนังสือพิมพ์ของเจ้าพนักงานการพิมพ์ คดีขอพิสูจน์สัญชาติ คดีขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจดทะเบียนสมรสให้ คดีขอให้จ่ายบำเหน็จบำนาญให้ถูกต้อง คดีขอให้มีการสั่งยุบพรรคการเมือง คดีขอให้เพิกถอนการเลือกตั้งโดยอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐนับคะแนนผิดพลาด คดีขอให้สั่งเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดหรือออกเอกสารสิทธิให้ถูกต้อง หรือฟ้องให้เพิกถอนเอกสารสิทธิ คดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการหรือไม่อนุญาตโดยไม่มีเหตุอันสมควร คดีกล่าวหาว่าข้าราชการการเมืองใช้อำนาจโดยละเมิดปลดข้าราชการประจำ คดีสัญญาสัมปทาน คดีขอให้ยุบสภาเทศบาล สภาจังหวัด คดีที่พนักงานอัยการฟ้องว่าประธานคณะกรรมการอัยการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ฯลฯ

บทสรุป

ศาลปกครองเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องและมีผลกระทบโดยตรง กับสิทธิและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นสถาบันที่มีการจัดตั้งมานานแล้วในต่างประเทศ แต่ยังไม่ได้มีการจัดตั้งในประเทศไทย จึงควรให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาลปกครอง เพื่อที่จะได้เป็นผู้ตัดสินใจว่าจะให้ศาลปกครองอยู่ในรูปแบบใด สังกัดหน่วยงานธุรการใด เนื่องจาก หากมีการตัดสินใจให้ศาลปกครองอยู่ในรูปแบบใด สังกัดหน่วยงานธุรการใดแล้วจะไม่อาจเปลี่ยนแปลง ได้อีก หากมีข้อผิดพลาดขึ้นแล้วบาปเคราะห์ทั้งหลายก็จะตกอยู่กับประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ทุกคน ดังนั้น ผู้แทนประชาชนซึ่งทำหน้าที่บริหารควรจะต้องชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้งศาลปกครองที่เหมาะสมกับประเทศไทย ตลอดจนข้อดีและข้อเสียต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้าใจ อย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะนํานโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

A Brief Introduction to The Ministry of Justice

Functions and Services

The Ministry was established during the reign of King Rama V by the Royal Decree dated March 25th, 1891 for the purpose of unifying various courts which at the time were under the administration of many ministries. All courts including the Supreme Court were incorporated under the Ministry headed by the Minister. To serve the mentioned purpose while maintaining the jurisdictional independence of the judges specifically protected under the constitution, the Ministry is responsible only for the administration and efficient functioning of the court, appointment of all personnel for the court except judges, and for the law reform particularly in the field of legal practice and procedure.

It is also responsible for coordination between the court and various departments of government and is the link between the Judicial Service Commission and the Council of Ministers. Besides these principal functions, the Ministry acts as a channel of communication between Thai and foreign courts in judicial matters especially the handling of requests for taking evidence, service of notice of writs, extradition, and other forms of judicial cooperation. The Ministry has no authority to direct or interfere with the court decisions made by judges.

The Ministry of Justice consists of the office of the Secretary to the Minister, the Office of the Permanent Secretary, the Office of the Judicial Affairs, The Legal Execution Department and the Department of Probation.

The Office of the Secretary to the Minister

This office is headed by the Secretary to the Minister. The Secretary is an administrative officer who assists the Minister in the exercise of his political responsibilities as head of the Ministry. The Secretary is also responsible for the preparation of debate and answers to parliamentary questions. Moreover, the office supplies information on all matters relating to the Ministry.

The Office of the Permanent Secretary

The Office of the Permanent Secretary is headed by the Permanent Secretary who is the highest civil servant in the Ministry. The Permanent Secretary is an administrative officer who exercises general supervision of the administrative matters of the office. The Permanent Secretary is responsible for the administrative control of all courts and of the Ministry.

Under the Judicial Service Act B.E. 2521 (1978), all matters pertaining to appointments, promotions, transfers and disciplinary actions of judges are first to be prepared by the Ministry through the Office of the Judicial Affairs before submitted to the Judicial Service Commission for consideration. These tasks are entrusted to the Permanent Secretary of State for Justice, an *ex officio* member of the Judicial Service Commission. Proposals to be submitted to the Judicial Service Commission are subject to the approval of the Minister of Justice.

As for the other administrative control of all courts and of the Ministry itself, the Office of the Permanent Secretary assists the Ministry in the preparation of the budget and the formulation of the fiscal programs of the court. It is also in charge of

court housing and housing needs, improving and developing the existing structures and related facilities, and of the purchase, supply and maintenance of court furniture, vehicles, equipment and stationery. The Office of the Permanent Secretary is also the central point in the Ministry for the personnel matters of all courts and the Ministry of Justice.

The Office of the Judicial Affairs

The head of the office is Secretary-General of the Judicial Affairs who is answerable to the Permanent Secretary of State for Justice and is the Secretary to the Judicial Service Commission (for further details see page 79)

The Legal Execution Department

This department is responsible for the enforcement of the court judgments and orders of the court in both civil and bankruptcy cases. It involves a wide range of duties which include service of writs, receiving deposit from the parties concerned and liquidation of defunct business entities.

Its duties include seizure and attachment of properties, custody and sales of properties, and distribution of proceeds of sales in accordance with the judgment and orders of the court. In bankruptcy case, it has a variety of duties such as management of businesses and properties of the bankrupt, and of the debtors placed under receiving orders, conducting meeting of creditors, sales of bankrupts' properties, distribution of proceeds of sales to creditors under the order of court, and investigation of bankruptcy offences. It is also responsible for the services of official receivers for the administration of bankruptcy cases in the provincial court.

The Department of Probation

The department is headed by the Director-General. It is responsible for child and adult probation throughout the kingdom.

Probation officers conduct inquiry by court order and submit presentence investigation report of the offender to the court. Other activities include rehabilitative programs and volunteer probation officer programs. Rehabilitative programs have been set up to enable probationers to maintain probation condition, handle and manage daily problems to complete their probation terms. The volunteer probation officer will help probationers reintegrate into community. This will encourage more public participation in the services.

Office of the Judicial Affairs

The Office of the Judicial Affairs, established on November 28th, 1974, is one of the departments in the Ministry of Justice. It consists of five divisions, namely

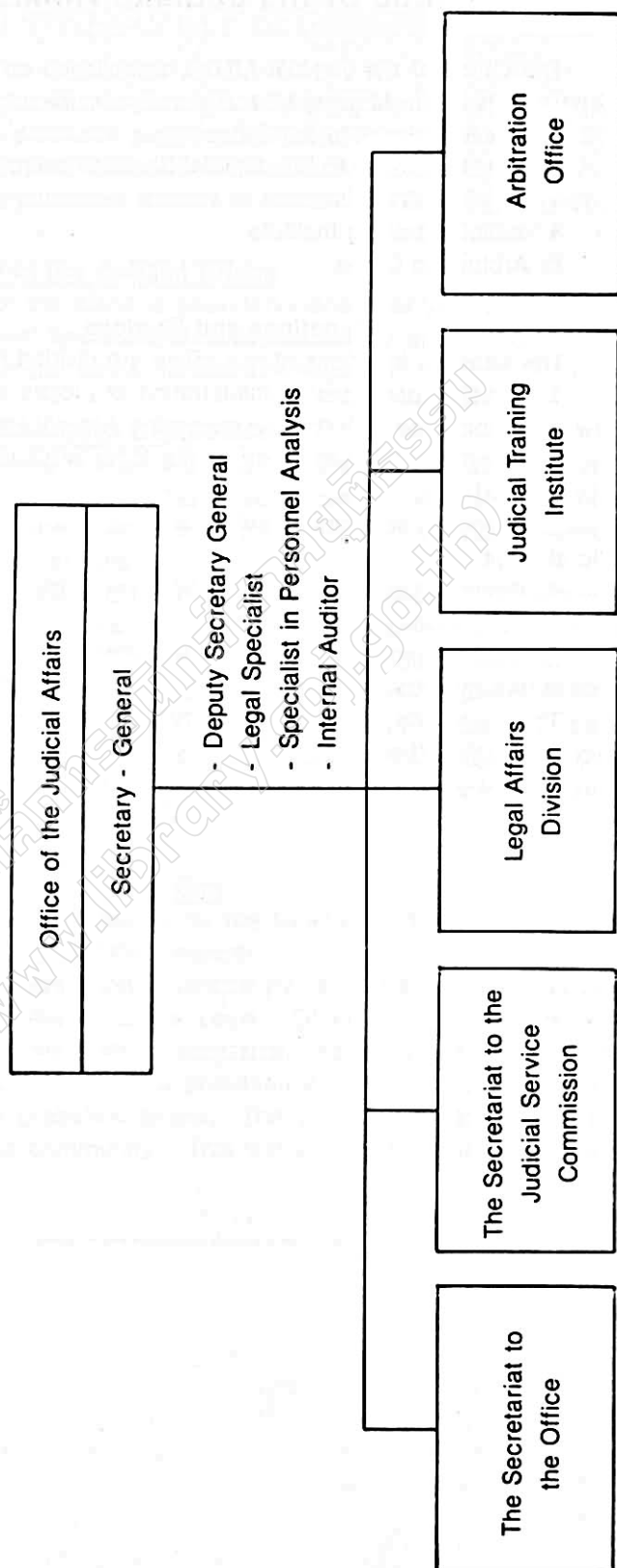
1. The Secretariat to the Office
2. The Secretariat to the Judicial Service Commission
3. Legal Affairs Division
4. Judicial Training Institute
5. Arbitration Office

Functions and Services

The principal functions of this office are divided into five areas:

1. Handling personnel administration of judges and Dato Yutithum (judge for Islamic law) in accordance with the law governing Judicial Service Commission.
2. Reforming laws and performing legal work under the authority of the Ministry or of the Court.
3. Providing academic training and seminars to judges, court personnel and the public at large.
4. Promoting conciliation and arbitration as an alternative dispute resolution in civil and commercial cases.
5. Undertaking any other functions specified by law as work of the office or as assigned by the minister or the cabinet.

There are 166 officials, 33 permanent employees and 76 non-permanent employees working in the office.

The Secretariat to the Office

This office is responsible for administration and general management of The Office of the Judicial Affairs, as well as making proposals regarding general policy, planning, following up and evaluating projects carried out by the office. Also included in the functions are financial services and personnel administration, budgeting, correspondence, public relations and work which is not defined as duty of any other division.

The office is divided into four sections.

1. Records Management and Document Section: This section handles incoming/outgoing mail, correspondence, communications and other papers. It also handles document filing and other general office work such as typing, retrieving government documents and circulating documents such as resolutions of the Cabinet, orders, regulations and circulars.

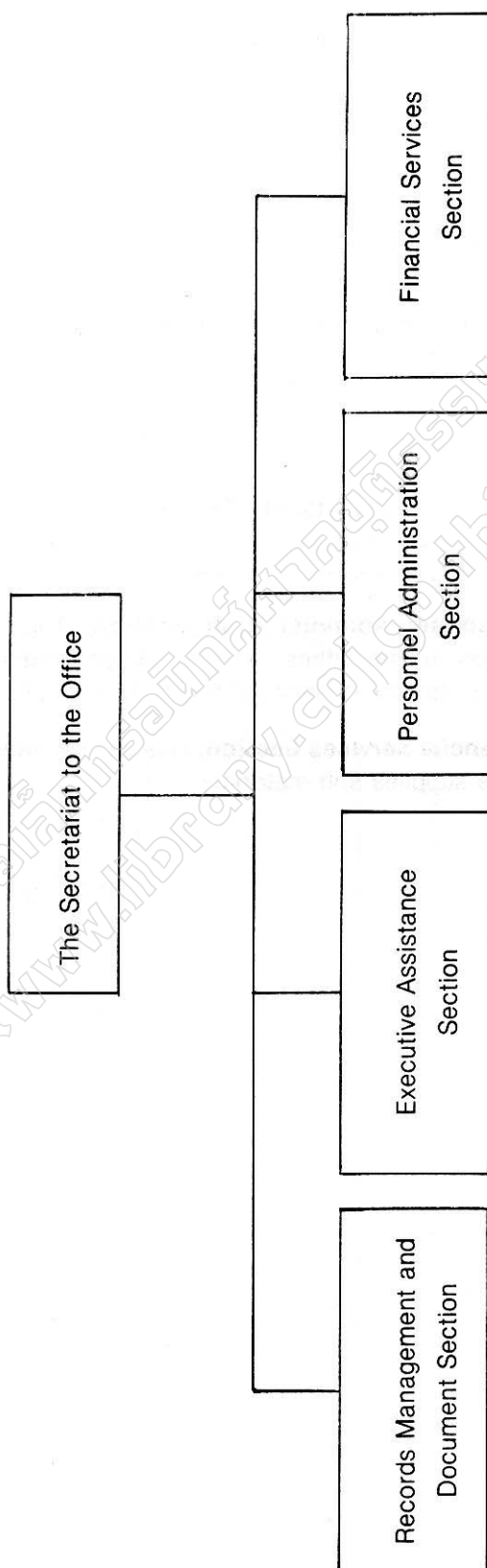
2. Executive Assistance Section: This section which serves as the secretariat to the office's executives is responsible for management program and project planning, follow-up and report, coordination with other divisions, and public relations.

3. Personnel Administration Section: This section is responsible for personnel administration in The Office of the Judicial Affairs and development of new technical management programs to enhance the performance of all personnel in the office.

4. Financial Services Section: This section handles accounting, budgeting, fiscal control and office supplies and materials.

Organization Chart of the Secretariat to the Office

The Secretariat to the Judicial Service Commission

It is responsible for the personnel administration of judges and Dato Yutithum. Its tasks involve manpower planning, recruitment, appointments, transfers, promotions, disciplinary actions, removal and record keeping. It also supervises all the judges to ensure that they perform their duty in accordance with laws, rules, and regulations. At the same time, it gives advice on matters regarding personnel administration. Being an information center of judicial affairs, it analyses relevant data to be used for manpower planning under the guidance of the development plan of the Court and Ministry of Justice. Moreover, it acts as a secretary to the Judicial Service Commission and to any sub-committees nominated by the Commission.

The Secretariat to the Judicial Service Commission is divided into one subsection and two sections.

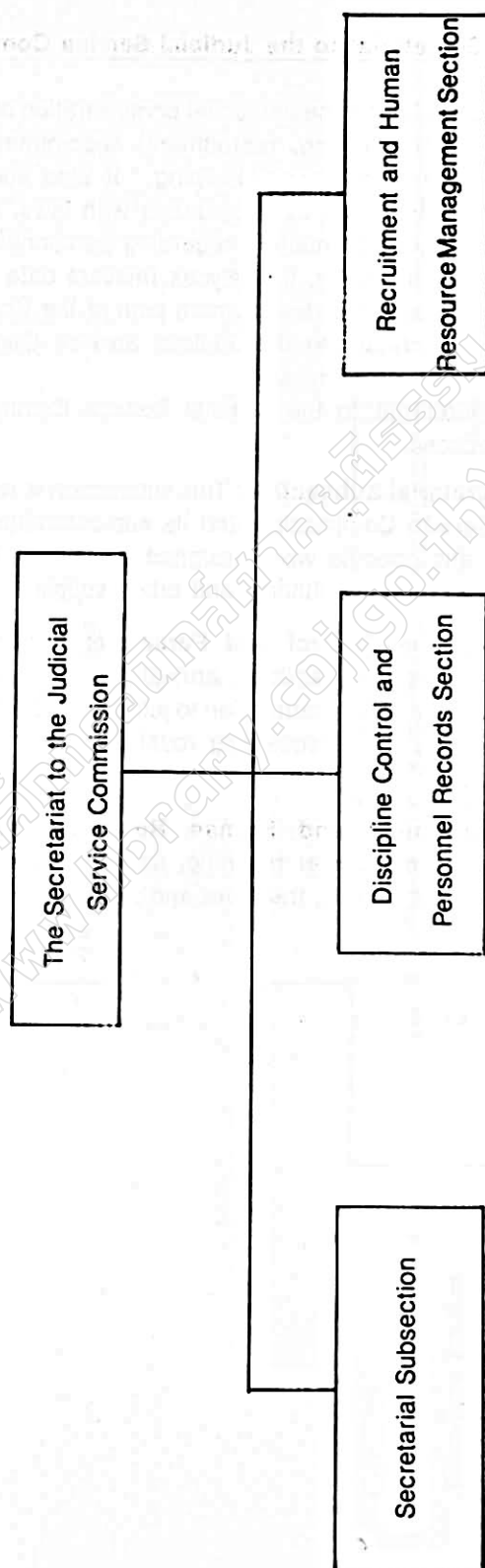
1. Secretarial Subsection: This subsection is responsible for all secretarial work of the Judicial Service Commission and its sub-committees in all meetings, judicial commission elections and specific work assigned by the commission. It also performs general services such as correspondence, and office supplies.

2. Discipline Control and Personnel Records Section: This section deals with matters of disciplinary actions, annual promotion and central personnel file. Other responsibilities include giving permission to judges for leave of absence or participation in training and observation trips, requesting royal decorations on behalf of the judges, keeping records of judges.

3. Recruitment and Human Resource Management Section: This section is responsible for manpower planning, administration of all judicial recruitment/selection procedures, appointments, transfers and promotions.

Organization Chart of the Secretariat to the Judicial Service Commission

Legal Affairs Division

This division is responsible for revising current laws, regulations, and rules related to the Ministry and the Court, reviewing procedures of the court and making appropriate suggestions in order to enhance the speedy and efficient trials. Furthermore, it seeks close cooperation with foreign authorities for extraditions and judicial assistance. It also deals with legal problems, either domestic or international, forwarded to the Ministry. As for general administration, its duty is to register all the court's expert witnesses, review all the contracts to be signed by the Ministry, coordinate with other government agencies in connection with the Court trial, run the Ministry's library, collect any executive regulations and translate foreign documents.

The division is composed of one subsection and three sections.

1. General Administration Subsection: This subsection is responsible for general administration of the division such as personnel administration, document filing, and correspondence.

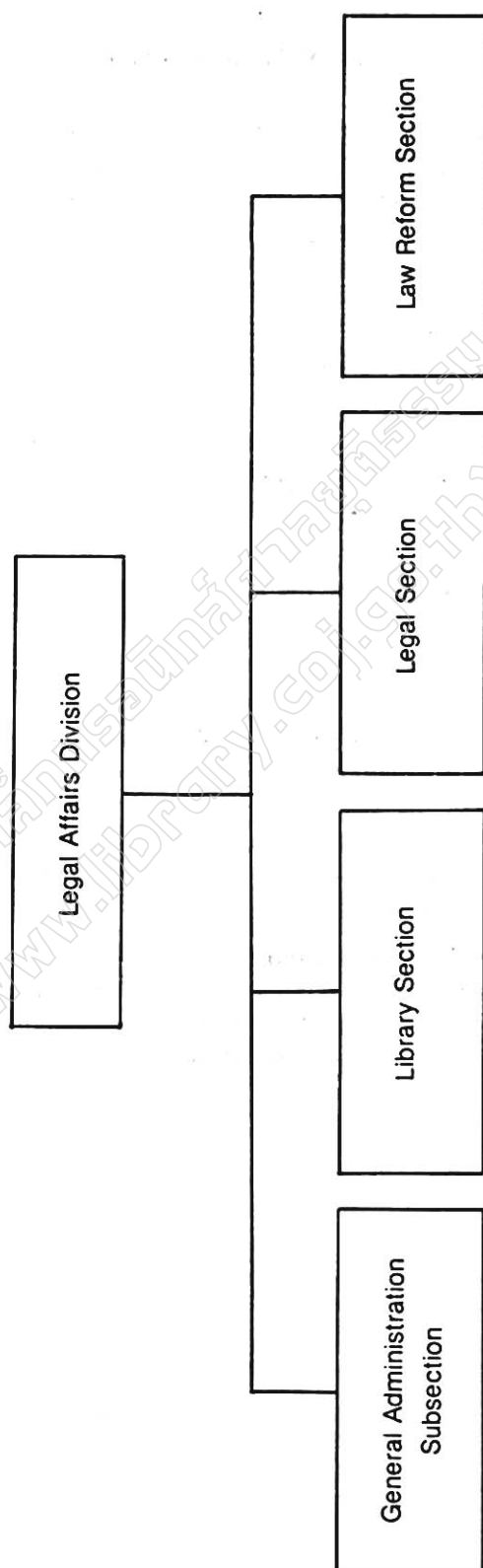
2. Library Section: The section is in charge of the library of the Ministry and it serves as the center of legal information of the Ministry which is responsible for modernizing law indexes, collecting and filing legal documents. It also provides technical advice to the Court libraries throughout the Kingdom.

3. Legal Section: The duty of the section is to give legal comments on any legal problems or ministerial regulations or petitions of unfair trials, review any contracts to be signed by the Ministry, circulate newly enacted laws to the Court and the agencies within the Ministry, deal with foreign relations such as extraditions, exchange of prisoners, coordination with foreign courts, translation of documents and being interpreter for the Ministry and the Court.

4. Law Reform Section: This section engages in doing research on both domestic and foreign laws. It also revises and reforms laws concerning the judicial system, procedural laws and the development of the justice system. It is also responsible for providing information to the Ministry committees and recommend any amendments to the regulations of the Ministry.

Organization Chart of the Legal Affairs Division

Judicial Training Institute

The Institute bears the responsibility of all the training and education programs as well as seminars for judges, court personnel and the public at large. It conducts research on problems related to the human resource development program in order to develop training techniques as well as educational and professional skills and to develop evaluation systems with a view to improving the effectiveness of the officials. Scholarship and observation trips for both domestic and overseas are also under its responsibility.

The Institute is divided into five sections:

1. General Administration Section: It is responsible for correspondence, public relations, dormitory and housekeeping activities, audio-visual equipment, and documentary productions.

2. Technical Services Section: The Technical Services Section is mainly in charge of planning, developing and evaluating training programs or project development. It is also responsible for providing judges and court personnel with local and foreign scholarships and grants for study, training and observation.

3. Instructional Technology Services Section: This section provides tools, machines and other related supplies and material including slides, overhead projectors to be used in training programs organized by the institution. This section has two subsections:

1. Instructional Media and Services Subsection : This subsection provides training equipment and renders services at conference rooms and training centres.

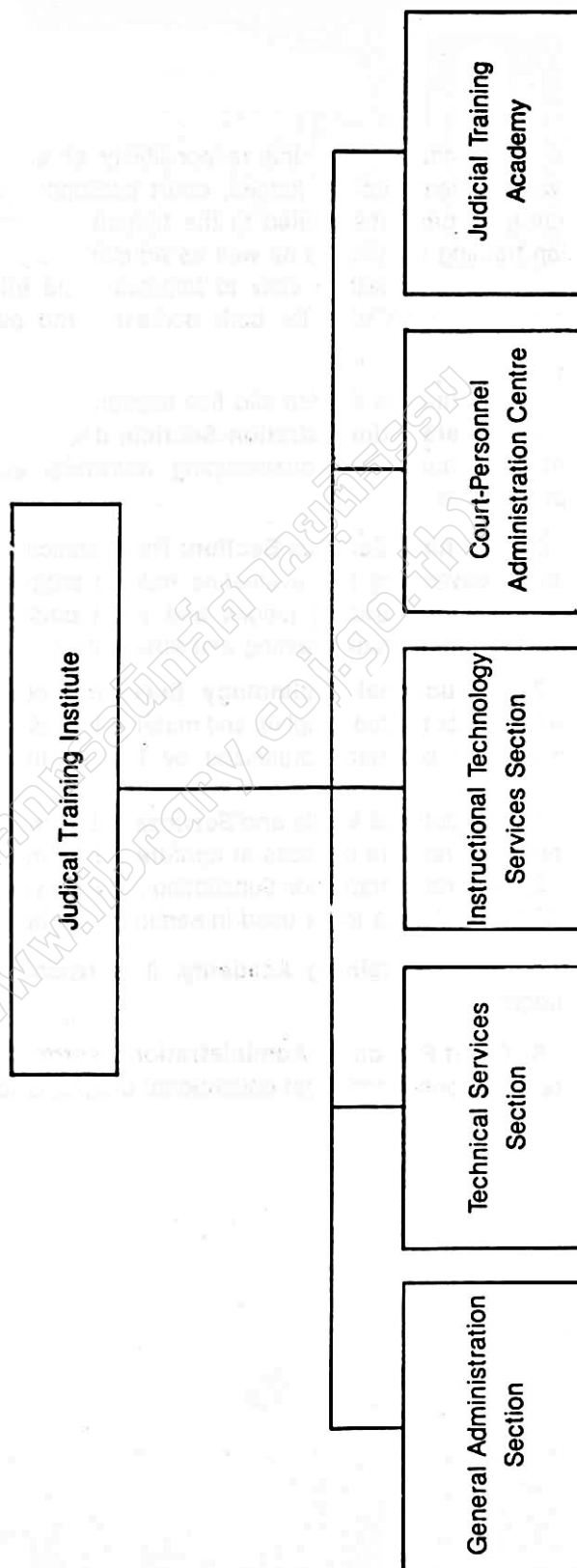
2. Materials Production Subsection : Its main duties are to provide academic documents, books or materials to be used in seminars or training programs.

4. Judicial Training Academy: It is responsible for organizing training programs for judges.

5. Court Personnel Administration Centre : This centre provides training programs to court personnel and legal educational programs to the public.

Organization chart of Judicial Training Institute

Arbitration Office

This office is responsible for the promotion of conciliation and arbitration as an alternative dispute resolution in civil and commercial cases. It also provides legal counsel on arbitration to government agencies and educational programs to the public. The office enlists eminent lawyers and other qualified professionals as arbitrators. To modernize the arbitration laws in Thailand, the office will follow up the progress of treaties, conventions and current arbitration laws.

The office consists of four sections.

1. Secretariat to the Office: This section is responsible for general office work and project development. Besides, it serves as the secretariat to the arbitration committees and their sub-committees and coordinates its functions with The Office of the Judicial Affairs.

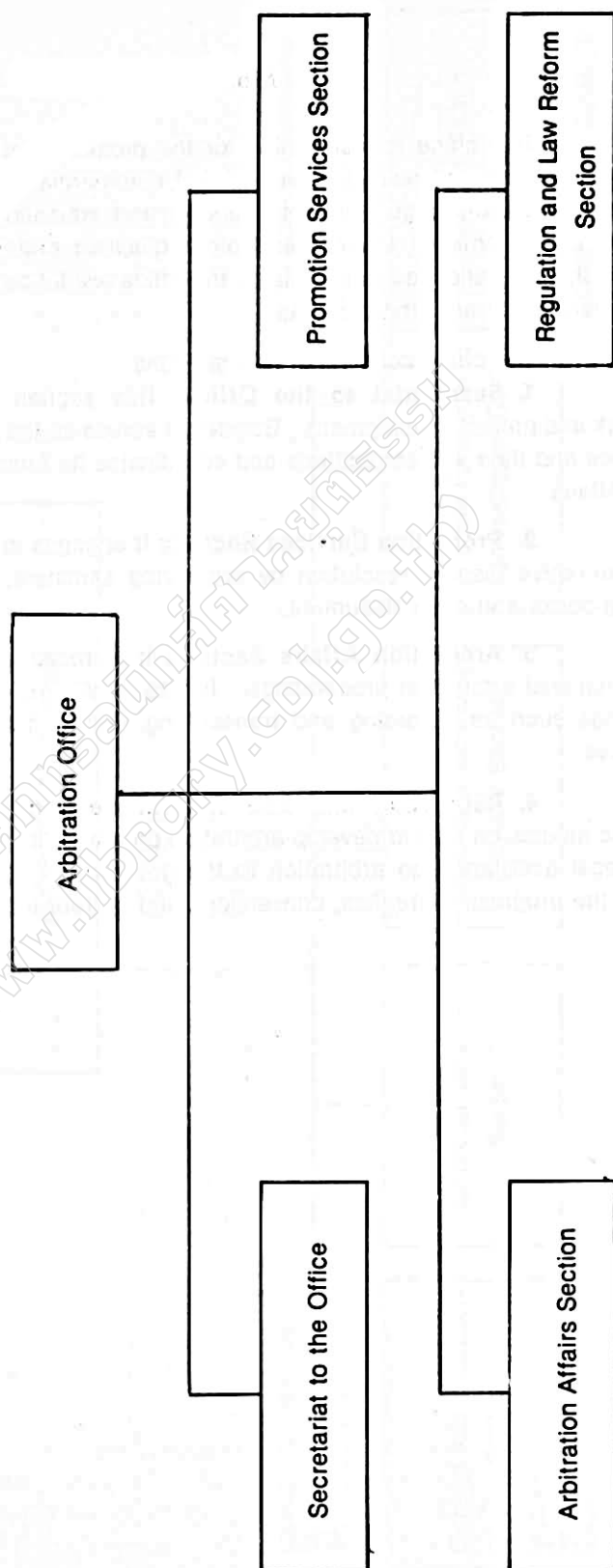
2. Promotion Services Section: It engages in the promotion of arbitration as an alternative dispute resolution by organizing seminars, training, exhibitions, or by publishing books and other documents.

3. Arbitration Affairs Section: It is responsible for operating domestic and international arbitration proceedings. It also handles clerical work pertaining to the proceedings such as recording and transcribing witness testimonies, and summarizing legal issues.

4. Regulation and Law Reform Section: Its duties are to conduct systematic studies on how to develop arbitration programs to meet international standards, provide legal assistance on arbitration to the government agencies and the public, and follow up the progress of treaties, conventions and current arbitration laws.

Organization chart of Arbitration Office

Judicial Assistance

Due to the fact that the court enjoys its authority within boundaries of its own country, but in many occasions judicial proceeding can not be completely and solely undertaken within territory of its country. It needs some certain extra territorial operation, i.e., service of judicial documents or taking of evidence abroad.

To overcome the barrier of states' boundary, States have begun to seek close cooperation on judicial assistance. Major multilateral treaties, such as the Convention Relating to Civil Procedure, 1954, have been formulated, and a number of bilateral treaties have come into existence. However, Thailand is a member only to the Agreement on Judicial Cooperation between the Kingdom of Thailand and the Republic of Indonesia.

Eventhough Thailand takes little part in international treaties in this field, the concept of the judicial assistance is not accordingly diminished. It is incorporated into Section 34 of the Civil Procedure Code.

Section 34: Where any proceeding is to be carried out wholly or in part through the medium of or by request to the authorities in any foreign country, the court shall, in the absence of any international agreement or provision of law governing the matter, comply with the general principles of International Law.

Since the provision of Section 34 renders a vague direction as well as contains a rather ambiguous passage, the Ministry of Justice has introduced regulations on the matter of service of judicial documents and taking of evidence, in order to standardize the practice of judicial assistance in Thai court.

1. Thai court as a requesting party

A. Service of Documents

A party to the case may submit a request to the court asking for service of legal documents to concerned person abroad. The request must be accompanied by related documents and their English translations. Such translation must be certified by a sworn translator. If the request is granted by the court, the court will forward to the Ministry of Justice all documents concerned, including the court's Letter of Request or Letter of Rogatory asking a foreign competent court for such legal assistance.

Because the legal assistance is transmitted through diplomatic channels, the Ministry of Justice will forward the Letter of Request and its accompanying documents to the Ministry of Foreign Affairs for forwarding to the authority designated to receive such request in the requested country.

B. Taking of Evidence

In case of taking of evidence abroad, apart from the same requirements as in the service of documents the following particulars have to be attached to the Letter of Request:

1. The names and addresses of witnesses or the addressee
2. The documents on properties to be inspected.
3. Any necessary information concerning the circumstances as to which

evidence is to be taken, any questions to be put to the persons to be examined, and any requirements that the evidence is to be given on oath or in any specific manner.

2. Thai court as a requested party

When a foreign court needs to undertake its proceeding in the Kingdom, it should submit the Letter of Request (or the Letter of Rogatory) through diplomatic channels. Then the Ministry of Foreign Affairs of Thailand will transmit the said Letter of Request to the Ministry of Justice.

The Letter of Request has to be accompanied by the documents to be served, and shall contain a statement of:

- (a) The title and address of the court making the request;
- (b) The nature of the proceeding to which the service is required;
- (c) The names of the parties to the proceeding;

(d) Any necessary information concerning the object of the request. Where the request is for service of documents, the name and address of the addressee and the nature of the documents to be served and where the request is for obtaining evidence, the circumstances as to which evidence is to be taken and any questions to be put to the witnesses will be included respectively;

(e) An undertaking by the requesting party to reimburse to the Thai court all expenses incurred in the execution of the request.

The Ministry of Justice will take the Letter of Request into its consideration. If there is sufficient ground to execute the request, the Ministry of Justice will forward the Letter of Request and its accompanying documents to the competent court.

The designated court will execute the Letter of Request in the manner prescribed by Thai Law. After the execution is complete or after the court finds that the execution is unable whether on account of absence of the person to whom documents are to be served or whose testimony is to be taken or on account of inability to locate such person or for any similar reasons, the designated court will return to the Ministry of Justice a notification of the fact specifying the manner of the execution of the Letter of Request. In the case of taking of evidence, a written record of any testimony taken is also attached hereto. The designated court will, if any, notify the Ministry of Justice of expenses incurred. The Ministry of Justice will, without delay, forward the said notification and its accompanying documents to the Ministry of Foreign Affairs for transmitting them to the Requesting Country.

Repatriation of Convicted Persons

The repatriation of convicted person, which is widely known as the transfer or exchange of prisoners, is a newly move among nations in order to ensure the more beneficial to the prisoner to be transferred, at least to provide them a closer contact to his family at home. Its mechanism, under the Procedure for cooperation between States in the Execution of Penal Sentences, B.E.2527 (1984) amended in 2530 (1987), are as follows:

General

The transfer of Thai prisoners in foreign countries to continue to serve their sentences in the Kingdom or the transfer of foreign prisoners in the Kingdom to continue their sentences abroad is subject to the following provisions:

(1) The Transferring State and the Receiving State shall enter into a bilateral treaty for cooperation between states in the execution of penal sentences. At present, numbers of treaties are in existence, such as treaties between Thailand and Canada, Thailand and France, Thailand and Spain, Thailand and Italy etc..

(2) The transfer of any prisoner shall take place with the consent of the Transferring State and the Receiving State and of the prisoner who shall be transferred

(3) The offences committed by the Thai prisoner or by the foreign prisoner must be criminal offences under the law of the Receiving State.

(4) The prisoner to be transferred shall not be the subject of criminal case on other charges nor in the process of a retrial of a criminal case in the Transferring State.

(5) The transfer must be either beneficial to or in the best interest of the prisoner to be transferred.

(6) The transfer of any prisoner shall take into account the nature and severity of the crime and the effect of the transfer on the criminal situation and the morale of the populace in the Transferring State and in the Receiving State.

The transfer of prisoners shall not deprive the rights of such prisoners to subsequent pardon, commutation of sentence and reduction of sentence to be granted by the Transferring State after the transfer.

The Committee for Consideration of the Transfer of Prisoners

There is a Committee for Consideration of the Transfer of Prisoners exercising full authority on all matters relating to the transfer of prisoner. The Committee consists of the Permanent Secretary of State for Justice as Chairman of the Committee and the Judge Advocate General of the Judge Advocate General's Department, the Chief Justice of the Criminal Court, the Chief Justice of the Central Juvenile Court, the Attorney-General of the Office of the Public Prosecution Department, the Director-General of Police Department, the Director-General of the Department of Corrections, and the Director-General of the Treaty and Legal Department as members of the Committee; the Director of the Penology Division of the Department of Corrections, shall serve concurrently as member and Secretary of the Committee and the Director of the Treaty Division of the Treaty and Legal Department shall serve concurrently as member and Assistant Secretary of the Committee.

The Transfer of Thai Prisoners

Thai prisoner is an individual who is holding Thai nationality, whether or not such an individual may hold any other nationality, who is subject to sentence or final court order of punishment and who is now serving such sentence abroad.

A Thai prisoner who desires to be transferred from the Transferring State in order to serve a remaining sentence in the Kingdom shall be required to submit a petition, together with supporting documents as prescribed by the Committee, to the responsible official at the Royal Thai Embassy or Royal Thai Consulate having jurisdiction in the Transferring State or to the responsible official at the Ministry of Foreign Affairs as circumstances dictate.

If the Thai prisoner is unable to submit the petition by himself or if the prisoner is a minor or youth under the jurisdiction of the Juvenile Court, the spouse or relative or other interested party shall be empowered to submit the petition on his behalf.

Upon receipt of the petition complete with all supporting documents, the responsible official shall forward the petition and supporting documents to the Secretary of the Committee for submission to the Committee for consideration.

The Committee shall consider the petition and issue an order approving or disapproving the transfer of the Thai prisoner without delay and such an order shall be made known to the petitioner through the Ministry of Foreign Affairs. Should the Committee disapprove the petition for non compliance the Committee shall provide the reasons for such disapproval. The said order of the Committee shall be final.

In the event that the Committee has approved a petition for the transfer of a Thai prisoner, the Committee shall forward the case for action to the Ministry of Foreign Affairs to seek approval for the transfer of the Thai prisoner from the Transferring State. When the Transferring State has informed the Ministry of Foreign Affairs of its decision, the Ministry of Foreign Affairs shall forward the decision to the Committee and to the petitioner without delay.

When agreement to transfer the Thai prisoner has been reached, the Committee shall avail itself of the supporting documents concerning the sentence, officially certified by the Transferring State, as a basis for consideration. If it appears that the sentence imposed by the judgment or order of the Court of the Transferring State is compatible with the sentence prescribed by the law currently in force in the Kingdom, the Committee shall issue a written order to the prison officer or the responsible officials authorized to carry out the procedures for security controls, probation, the procedures for juveniles, suspended sentence, and suspended detention as appropriate to fulfill the requirements of the applicable law.

In the event that it appears that the sentence imposed or the conditions for serving sentence under the law of the Transferring State are not compatible with the sentence or conditions of punishment as prescribed by the law currently in force in the Kingdom, the Committee shall forward the case to the Public Prosecutor for submission of a petition to the Criminal Court or to the Central Juvenile Court for consideration of an adjustment to the sentence or conditions of sentence to have them conform to the law currently in force in the Kingdom. For this purpose, the adjusted sentence or conditions

of punishment shall not be more severe than the sentence or conditions of punishment imposed on the Thai prisoner in the Transferring State.

In the event that it appears that the offence for which the Thai prisoner has been sentenced according to the judgment or order of the Court of the Transferring State is not a chargeable offence under the laws currently in force in the Kingdom, the fact that the Thai prisoner has been sentenced by such judgment or order shall be considered as the basis on which the Court is empowered to order security controls. The Court shall adjust the judgment or order to apply such security controls as the Court shall deem appropriate but the security controls shall not be more severe than the sentence or conditions of sentence that the Thai prisoner would receive in the Transferring State. The order of the Criminal Court or the Central Juvenile Court shall be final.

It shall be considered that a Thai prisoner who has been transferred to serve a remaining sentence in the Kingdom is a prisoner subject to final sentence or is a prisoner subject to security controls, probation, provisions for juveniles, suspended sentence, or suspended detention according to the applicable laws currently in force in the Kingdom.

Pardon, together with amnesty, commutation of sentence, reduction of sentence, suspension of sentence, suspension of detention, and reduction of the length of sentence for the Thai prisoner who continues a sentence in the Kingdom, shall be subject to the law currently in force in the Kingdom, except as stipulated otherwise by treaty in which case the provisions of the treaty shall pertain.

In continuing to serve the remaining sentence in the Kingdom, the Thai prisoner being transferred shall benefit from the following:

(1) The reduction in the length of the sentence imposed on the Thai prisoner according to the law of the Transferring State until the date of transfer of the prisoner.

(2) Pardon, commutation of sentence, and reduction of length of sentence granted by the Transferring State, particularly as such applies to the Thai prisoner.

(3) The subsequent enactment of a law of the Transferring State which stipulated that the offence committed by the Thai prisoner for which he was sentenced is no longer an offence or which includes provisions beneficial to the Thai prisoner.

(4) The amendment, revision or revocation of the judgment or order of the Court of the transferring State.

(5) The reduction of the length of sentence from the date of transfer of the Thai prisoner to the date the Thai prisoner has recommenced the sentence in the Kingdom.

The Transfer of Foreign Prisoners

Foreign prisoner is an individual who is not holding Thai nationality, who is subject to sentence or final Court order of punishment, and who is now serving sentence in the Kingdom.

The petition for the transfer of foreign prisoners to serve their sentence in the Receiving State shall be submitted by the Receiving State through diplomatic channels to the responsible officials of the Ministry of Foreign Affairs in accordance with the procedures and in the documentary format specified by the Committee.

The transfer of foreign prisoners shall not take place under any one of the following circumstances:

(1) When the sentence received by the foreign prisoner, whether in whole or in part, involves an offence against the King, the Queen, or the Prince, the Princess; an offence against the internal security in the Kingdom; an offence against the external security of the Kingdom; or an offence against the laws governing national art treasures.

(2) (A) A foreign prisoner who has served a prison sentence in the Kingdom less than one third of the total sentence imposed or ordered or less than four years, whichever period is less.

(B) A foreign prisoner who has served a prison sentence in the Kingdom less than eight years for charges of production, distribution, import for distribution, or possession for distribution of narcotics, as prescribed by the Narcotics Act, specifically for offenses for which the law prescribes a sentence of life imprisonment.

(3) When the remainder of the total sentence imposed or ordered that the foreign prisoner must serve in the Kingdom is less than one year.

The Committee may disapprove the transfer of a foreign prisoner when it appears that the transfer would threaten the national security or stability of the Kingdom or domestic civil order.

In any case in which a foreign prisoner is required to pay a fine, make restitution of property, or pay compensation for the cost of damages according to a court's judgment in a criminal case or according to the order of a competent authority, the foreign prisoner shall be required to make full payment of the fine, restitution of the property, or compensation for the damages before the Committee shall issue the order approving the transfer.

The Committee shall issue an order approving or disapproving the transfer of a foreign prisoner and the Receiving State shall be informed of the order through the Ministry of Foreign Affairs.

The order of the Committee shall be final and the committee order of approval shall be considered authorization for the transfer of a foreign prisoner to the Receiving State.

Procedures for the Receipt and Delivery of Prisoners

The receipt and delivery of the Thai and foreign prisoners to be transferred shall be conducted through diplomatic channels according to the procedures prescribed by the committee. When a Thai prisoner has been received in the Transferring State, the responsible official shall arrange for the Thai prisoner to travel from the Transferring State to the Kingdom without delay and, except in the case of extraordinary circumstances, within not more than three days from the date of receipt. Upon arrival in the Kingdom, the Thai prisoner shall recommence the sentence immediately.

When a foreign prisoner has been delivered, the foreign prisoner must depart the Kingdom within 24 hours from the time the delivery of the prisoner is completed, except that the Committee or a party authorized by the Committee may extend this period as necessary.

Extradition Under Thai Laws

Introduction

A common interest in the maintenance of law and order has led most states of the world to cooperate with one another especially in the field of criminal justice administration. The Law of Extradition is also founded upon the principle that it is of the interest of civilized communities that crimes, acknowledged to be such, should not go unpunished, and it is part of the comity of nations that one state should afford to another every assistance towards bringing fugitive criminals to justice. However, there still are many states which have always upheld their rights to grant asylum to foreign individuals as an inference from their territorial supremacy. There is, therefore, no universal rule of customary International Law in existence which imposes the duty of extradition.

Since 1929, the general system of extradition has been generated into Thailand and, subsequently, has been incorporated in the Extradition Act, B.E.2472.

This paper is mainly intended to deal with the principles and practice of extradition under the Thai legislations and under Treaties into which Thailand entered with other nations.

Definition

Extradition is defined as the surrender by one state to another of an individual convicted or accused of having committed a crime within the jurisdiction of the demanding state, for trial and punishment.

As having been generally accepted, there are in the main two kinds of fugitive: (1) fugitive political offenders; (2) fugitive criminals, or persons accused of having committed crimes of general character, not of political character, in one country and of having fled to another country. It is with respect to the latter kind of fugitive that extradition will be applied.

The Application of the Extradition Act. B.E.2472 (A.D.1929)

The Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929) is aimed to uniform the processes of extradition in Thailand. It is applicable to all extradition proceedings in Thailand so far as it is not inconsistent with the terms of any Treaty, Convention or Agreement with a foreign State, or any Royal Proclamation issued in connection therewith. This means that all processes as to the extradition in Thailand must be proceeded according to the provisions of the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929), except where the terms of any Treaty, Convention or Agreement with foreign State, or a Royal Proclamation issued in connection therewith provide otherwise.

The Extraditable offences under the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929)

As previously mentioned that the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929) was enacted in order to uniform the processes of extradition and to express the willingness of Thailand authority to hand over those who have been accused or convicted of crimes in other states to those states even with which no extradition treaty exist. This principle had been provided in Section four of The Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929) which states that the Royal Siamese government (now Royal Thai government) may at its discretion surrender to foreign states with which no extradition treaties exist persons accused or convicted of crimes committed within the jurisdiction of such states, provided that by the laws of Thailand such crimes are punishable with imprisonment of not less than one year.

Under this provision, an act or offence of which a person has been accused or convicted is extraditable must be one that is declared an offence and the punishment of which is defined by the law of demanding state, that falls within the jurisdiction of that state, and that is also an offence punishable under the laws of Thailand with imprisonment not less than one year.

Generally speaking, any offence which is under the laws of Thailand punishable by imprisonment not less than one year is extraditable. Most criminal offences are expressly pronounced in the Penal Code.

According to Section 4 stated above, it is not inconsistent with the fundamental principle of extradition which is deemed that state is not under legal obligation to surrender a fugitive in an absence of extradition treaty. If a state surrenders an individual, despite the absence of any treaty commitment, it does so only as a matter of International comity. Section 4 only permits the Government of Thailand to surrender to foreign states with which no extradition treaties exist persons accused or convicted of crimes within the jurisdiction of such states at its discretion. It allows the Thai Government to exercise its discretion and does not specify as legal obligation to do so. Therefore, the discretion of Thai Government may be based on the principle of International comity or the rule of reciprocity or special situations which are deemed proper.

Limitations upon Extradition under the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929)

There are some limitations upon extradition under the Extradition Act B.E. 2472 (A.D.1929) which are as follows:

- (1) Nationals of Thailand.
- (2) Crime of a political character.

A crime or offence for which extradition may be granted by the Thai Government is not only to be confined to an extraditable one, but also it must not be one of a political character.

- (3) Purpose of Punishment.

Another limitation put forward by the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929) was on the purpose of extradition that, if it is in fact to punish the person for a crime other than that is requested and such a crime is of a political character, Thailand shall decline to hand him over.

- (4) Discharge granted or Punishment Served.

If the fact comes to the knowledge of the authority that the person, the subject of extradition, has been discharged by a court in any country in the trial of his alleged crime, or that he has fully served his punishment for such a crime, Thailand shall not grant the extradition of the same.

Extradition Process under the Extradition Act B.E.2472 (A.D.1929)

1. A request for extradition : A request from a requesting state to the Thai Government for extradition must be made through a diplomatic agent of the requesting state. If there is no such diplomatic agent, it may be made through her competent consular officer.

2. Supporting documents : The request for extradition must be made in writing and accompanies by (a), in case of a person who has been convicted of a crime,

duly authenticated copy of the judgment of the competent court of the state that makes the request; or (b) in case of a person charged with a crime, a warrant of arrest issued by the competent authority of the state making the request, or duly authenticated copy thereof, and by such evidence as, according to the laws of the place where the accused is found would justify the committal of the accused for trial if the crime has been committed in Thailand.

3. Ministry of Interior in Charge : When the request is properly made to the Thai Government, unless the Thai Government decides otherwise, it shall be sent to the Ministry of Interior in order that the case may be brought before the court by the public prosecutor. Before the case reaches the court, however, the Ministry of Interior may issue an order to arrest the person, or file an application to the court for a warrant of arrest. When an extradition case is filed to the court, the Ministry of Interior must notify the Ministry of Justice run the trial.

4. Request for Provisional Arrest and Detention : In case of urgency, the Government of a foreign state may ask for a provisional apprehension and detention of a person. Such a request must contain a statement of the act for which it is intended to prosecute or punish such person and the statement of the existence of a warrant of arrest. Upon the receipt of such a request, the Ministry of Foreign Affairs shall, unless the Thai Government decides otherwise, notify the Ministry of Interior who may order the person to be arrested or may apply to the court for a warrant of arrest. When the person is under arrest, he must be brought to the competent court as soon as possible.

Extradition Process under the Control of Courts

1. Provisional Arrest and Detention :

All person under arrest by request for a provisional apprehension must be sent before a competent court. The court will order the person to be detained pending the arrival or the formal request for extradition and the necessary documents, only if it has examined the case and found that (a) there is evidence of the existence of the warrant of arrest, and the crime of which he is accused is expressly stated; (b) such a crime is extraditable; and (c) it is not a crime of a political character.

On the other hand, the court will release the person if a formal request of extradition and those necessary documents are not received within two months from the date the order of his detention is granted, or within a longer period of time as the court thinks fit.

2. Hearing of Extradition Request

The person under arrest by a request of extradition must be brought without delay before a competent court. The court shall make an examination over the request and conduct the hearing according to the Criminal Procedure Code of Thailand. In extradition case, the Extradition Act does suggest that the court should not allow provisional release to the person detained. The implication, therefore, is that the court should conduct the hearing as quickly as possible for the sake of the person's liberty. Nevertheless the court at its full discretion may adjourn the hearing from time to time on the request of either party and when there are reasonable and sufficient grounds.

3. Extradition Granted

In order to grant the extradition of the person demanded, the court has, after hearing all necessary facts and evidence, to be satisfied that (1) the person is the identical person demanded to be extradited, (2) there is sufficient evidence, according to the laws of Thailand, to justify the committal of the person for trial, if the crime had been committed in Thailand, and (3) the crime is extraditable and is not one of the political character. The evidence in this matter may either be witnesses testifying in court or depositions sent to the court if they are properly certified.

In hearing the case, the court need not hear evidence for his defense except upon the following points :

- 1) That he is not the person wanted;
- 2) That the crime is not extraditable or is of a political character;
- 3) That his extradition is in fact being asked for with a view to punish him for a crime of a political character;
- 4) His nationality.

4. Extradition Denied

The person demanded for extradition has, in order to have himself discharged, to prove: (1) that he is not the person wanted; or (2) that the crime he has been accused is not extraditable or is of a political character; or (3) that the purpose of extradition is to punish him for another crime of a political character; or (4) that he is a national of the requested state.

The person's discharge will be granted by the court, if it is satisfied with his pleading and evidence, or if the public prosecutor's evidence is not sufficient. His release will take place after the period of 48 hours from the time the discharge is granted has passed; except the court is notified by the public prosecutor that there shall be an appeal against the order. Then he will be further detained pending the appeal.

If the court is satisfied with the Public Prosecutor's evidence and there is no ground for discharging the person demanded, the court shall issue an order of detention to have him await for the extradition. The extradition will not be carried on before the period of 15 days, which is the time for appeal, is over.

If the person is not extradited within three months, or within a longer period as the court may order, the person shall be discharged.

5. Appeal and the Appellate Jurisdiction

In case that any party disagrees with the court's order, such a party must file an appeal to the Court of Appeals within 15 days from the time order entered. The Court of Appeals decision will be final on both points of laws and facts.

The Court of Appeals shall have to review whether there is sufficient evidence for the lower court to issue such an order. If there is so, the Court of Appeals has no power to alter the decision of the lower court. Nevertheless, the Court of Appeals still has power to review over these points : (1) the nationality of the person; (2) the offence of which the person is accused or convicted is not extraditable ; (3) the offence is one of political character, or the purpose of extradition is for another offence of such character; or, (4) there is no evidence to support the lower court in application of discretion whether to issue such an order.

Conclusion

Extradition is the means of lengthening the arm of territorial criminal justice to ensure the trial of alleged offenders or the punishment of escaped convicts. Especially in the present day when criminals commit their crimes on international scale or they can conveniently escape from one country to another because of communication and transportation availability, the need for international cooperation is still more apparent. However, states differ in their views on the criminal character of human activities, the feasibility of the extradition of their own nationals and the desirability of the extradition of political offenders. Moreover, differences in constitutional structure, especially doubts regarding the independence of the judiciary from the executive in authoritarian or totalitarian states, may impose further severe limitations on international cooperation between democratic and such other types of state. For these reasons, the states requested for extradition usually exercise, in an absence of an extradition treaty, its own territorial sovereign and unlimited discretion. Therefore, extradition is a matter eminently suited for agreements by means of bilateral treaties between states which, on basis of effective reciprocity, are able and willing to assist each other in the administration of their criminal justice. To fulfill this objective, each civilized state should begin to cooperate and express their sincere willingness to assist one another in this matter as far as possible.

So far as Thailand is concerned, she has already expressed her intention to assist other nations in this field by enacting the Extradition Act and entering into the Extradition Treaties with other nations as stated in this paper. It is also believed that her intention still exists and is wide open to cooperate with any other states in the field of extradition as well as in other fields of the administration of criminal justice.

กระทรวงยุติธรรม

MINISTRY OF JUSTICE

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี (The Office of the Secretary to the Minister)

- แผนกการเมือง (Political Section)
- แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น (Petition and Opinion Section)

สำนักงานปลัดกระทรวง (The Office of the Permanent Secretary)

- กองกลาง (Central Division)
- กองการเจ้าหน้าที่ (Personnel Division)
- กองคลัง (Finance Division)
- กองนโยบายและแผน (Policy and Planning Division)
- กองออกแบบและก่อสร้าง (Planning and Construction Division)
- ศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ (Computer Centre.)

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ (The Office of the Judicial Affairs)

- สำนักงานเลขานุการกรม (Secretariat to the Office)
- กองงานคณะกรรมการตุลาการ (Secretariat to the Judicial Service Commission)
- กองวิชาการ (Legal Affairs Division)
- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ (Judicial Training Institute)
- สำนักงานอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Office)

กรมบังคับคดี (The Legal Execution Department)

- สำนักงานเลขานุการกรม (Secretariat to the Department)
- กองคลัง (Finance Division)
- กองบังคับคดีแพ่ง 1 (Execution of Civil Cases Division 1)
- กองบังคับคดีแพ่ง 2 (Execution of Civil Cases Division 2)
- กองบังคับคดีแพ่ง 3 (Execution of Civil Cases Division 3)
- กองบังคับคดีล้มละลาย 1 (Official Receivers Division 1)
- กองบังคับคดีล้มละลาย 2 (Official Receivers Division 2)
- กองบังคับคดีล้มละลาย 3 (Official Receivers Division 3)
- กองบังคับคดีล้มละลาย 4 (Official Receivers Division 4)
- กองบังคับคดีล้มละลาย 5 (Official Receivers Division 5)
- สำนักงานวางทรัพย์กลาง (Deposit of Property Central Office)
- กองคำนวณและเฉลี่ยทรัพย์ (Division of Distribution of Proceeds and Dividends)
- สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์
ภูมิภาค 1-9 (Legal Execution and Deposit of
Property Office Region 1-9)

กรมคุมประพฤติ (The Department of Probation)

- สำนักงานเลขาธิการกรม (Office of the Secretary)
- กองกิจกรรมชุมชน (Community Affairs Division)
- กองวิชาการและแผนงาน (Technical and Planning Division)
- สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร (Bangkok Probation Office)
- สำนักงานคุมประพฤติธนบุรี (Probation Office of the Thon Buri Criminal Court)
- สำนักงานคุมประพฤติภาค 1-9 (Probation Office Region 1-9)

ศาลและหน่วยราชการในกรุงเทพมหานคร

ศาลฎีกา	The Supreme Court
ศาลอุทธรณ์	The Court of Appeal
ศาลอุทธรณ์ภาค 1	The Court of Appeal Region 1
ศาลอุทธรณ์ภาค 2	The Court of Appeal Region 2
ศาลอุทธรณ์ภาค 3	The Court of Appeal Region 3
ศาลแพ่ง	The Civil Court
ศาลแพ่งธนบุรี	The Thon Buri Civil Court
ศาลแพ่งกรุงเทพใต้	The Civil Court of Southern Bangkok
ศาลอาญา	The Criminal Court
ศาลอาญาธนบุรี	The Thon Buri Criminal Court
ศาลอาญากรุงเทพใต้	The Criminal Court of Southern Bangkok
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง	The Central Juvenile and Family Court
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนกลาง	The Observation and Protection Centre
ศาลแรงงานกลาง	The Central Labour Court
ศาลภาษีอากรกลาง	The Central Tax Court

ศาลในภาค 1

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค 1	Office of the Chief Justice of Region 1
ศาลแขวงพระนครใต้	The Bangkok South Kwaeng Court
ศาลแขวงพระนครเหนือ	The Bangkok North Kwaeng Court
ศาลแขวงธนบุรี	The Thon Buri Kwaeng Court
ศาลแขวงดุสิต	The Dusit Kwaeng Court
ศาลแขวงพระโขนง	The Prakanong Kwaeng Court

ศาลแขวงตลิ่งชัน	The Taling Chan Kwaeng Court
ศาลจังหวัดมินบุรี	The Min Buri Provincial Court
ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	The Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Court
ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา	The Phra Nakhon Si Ayutthaya Kwaeng Court
ศาลจังหวัดลพบุรี	The Lop Buri Provincial Court
ศาลแขวงลพบุรี	The Lop Buri Kwaeng Court
ศาลจังหวัดชัยนาท	The Chai Nat Provincial Court
ศาลจังหวัดสิงห์บุรี	The Sing Buri Provincial Court
ศาลจังหวัดอ่างทอง	The Ang Thong Provincial Court
ศาลจังหวัดสระบุรี	The Saraburi Provincial Court
ศาลจังหวัดปทุมธานี	The Pathum Thani Provincial Court
ศาลจังหวัดธัญบุรี	The Thanyaburi Provincial Court
ศาลจังหวัดนนทบุรี	The Nonthaburi Provincial Court
ศาลจังหวัดสมุทรปราการ	The Samut Prakan Provincial Court

ศาลในภาค 2

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 2	Office of The Chief Justice of Region 2
ศาลจังหวัดชลบุรี	The Chon Buri Provincial Court
ศาลจังหวัดพัทยา**	The Pattaya Provincial Court
ศาลแขวงชลบุรี	The Chon Buri Kwaeng Court
ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา	The Chachoengsao Provincial Court
ศาลจังหวัดนครนายก	The Nakhon Nayok Provincial Court
ศาลจังหวัดปราจีนบุรี	The Prachin Buri Provincial Court
ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี	The Kabin Buri Provincial Court
ศาลจังหวัดสระแก้ว*	The Sa Kaeo Provincial Court
ศาลจังหวัดระยอง	The Rayong Provincial Court
ศาลจังหวัดตราด	The Trat Provincial Court
ศาลจังหวัดจันทบุรี	The Chanthaburi Provincial Court

ศาลในภาค 3

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 3	Office of The Chief Justice of Region 3
ศาลจังหวัดนครราชสีมา	The Nakhon Ratchasima Provincial Court

ศาลจังหวัดบัวใหญ่*****

The Bua Yai Provincial Court

ศาลแขวงนครราชสีมา

The Nakhon Ratchasima Kwaeng Court

ศาลจังหวัดสัคคว

The Sikhiu Provincial Court

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

The Chaiyaphum Provincial Court

ศาลจังหวัดภูเขียว

The Phu Khieo Provincial Court

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์

The Buri Ram Provincial Court

ศาลจังหวัดนางรอง**

The Nang Rong Provincial Court

ศาลจังหวัดสุรินทร์

The Surin Provincial Court

ศาลแขวงสุรินทร์

The Surin Kwaeng Court

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

The Si Sa Ket Provincial Court

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี

The Ubon Ratchathani Provincial Court

ศาลแขวงอุบลราชธานี

The Ubon Ratchathani Kwaeng Court

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

The Amnat Chareon Provincial Court

ศาลจังหวัดยโสธร

The Yasothon Provincial Court

ศาลจังหวัดนครราชสีมา (ปากช่อง)****

The Nakhon Ratchasima Provincial Court (Pak Chong)

ศาลแขวงนครราชสีมา (พิมาย)****

The Nakhon Ratchasima Kwaeng Court (Phimai)

ศาลในภาค 4

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4

Office of The Chief Justice of Region 4

ศาลจังหวัดขอนแก่น

The Khon Kaen Provincial Court

ศาลจังหวัดพล*****

The Phon Provincial Court

ศาลแขวงขอนแก่น

The Khon Kaen Kwaeng Court

ศาลจังหวัดอุดรธานี

The Udon Thani Provincial Court

ศาลจังหวัดหนองบัวลำภู*

The Nong Bua Lam Phu Provincial Court

ศาลแขวงอุดรธานี

The Udon Thani Kwaeng Court

ศาลจังหวัดหนองคาย

The Nong Khai Provincial Court

ศาลจังหวัดบึงกาฬ*****

The Bung Kan Provincial Court

ศาลจังหวัดเลย

The Loei Provincial Court

ศาลจังหวัดสกลนคร

The Sakon Nakhon Provincial Court

ศาลจังหวัดสวางคแดนดิน*****

The Sawang Daen Din Provincial Court

ศาลจังหวัดนครพนม

The Nakhon Phanom Provincial Court

ศาลจังหวัดมุกดาหาร	The Mukda Han Provincial Court
ศาลจังหวัดมหาสารคาม	The Maha Sarakham Provincial Court
ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด	The Roi Et Provincial Court
ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์	The Kalasin Provincial Court

ศาลในภาค 5

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 5	Office of The Chief Justice of Region 5
ศาลจังหวัดเชียงใหม่	The Chiang Mai Provincial Court
ศาลแขวงเชียงใหม่	The Chiang Mai Kwaeng Court
ศาลจังหวัดฝาง	The Fang Provincial Court
ศาลจังหวัดลำปาง	The Lampang Provincial Court
ศาลแขวงลำปาง	The Lampang Kwaeng Court
ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน	The Mae Hong Son Provincial Court
ศาลจังหวัดแม่สะเรียง	The Mae Sariang Provincial Court
ศาลจังหวัดเชียงใหม่	The Chiang Rai Provincial Court
ศาลจังหวัดน่าน	The Nan Provincial Court
ศาลจังหวัดลำพูน	The Lamphun Provincial Court
ศาลจังหวัดแพร่	The Phrae Provincial Court
ศาลจังหวัดพะเยา	The Phayao Provincial Court

ศาลในภาค 6

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 6	Office of The Chief Justice of Region 6
ศาลจังหวัดพิษณุโลก	The Phitsanulok Provincial Court
ศาลแขวงพิษณุโลก	The Phitsanulok Kwaeng Court
ศาลจังหวัดสุโขทัย	The Sukhothai Provincial Court
ศาลจังหวัดสวรรคโลก	The Sawankhalok Provincial Court
ศาลจังหวัดอุตรดิตถ์	The Uttaradit Provincial Court
ศาลจังหวัดตาก	The Tak Provincial Court
ศาลจังหวัดแม่สอด	The Mae Sot Provincial Court
ศาลจังหวัดกำแพงเพชร	The Kamphaengphet Provincial Court
ศาลจังหวัดพิจิตร	The Phichit Provincial Court

ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์

The Phetchabun Provincial Court

ศาลจังหวัดหล่มสัก

The Lom Sak Provincial Court

ศาลจังหวัดนครสวรรค์

The Nakhon Sawan Provincial Court

ศาลแขวงนครสวรรค์

The Nakhon Sawan Kwaeng Court

ศาลจังหวัดอุทัยธานี

The Uthai Thani Provincial Court

ศาลในภาค 7

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 7

Office of The Chief Justice of Region 7

ศาลจังหวัดนครปฐม

The Nakhon Pathom Provincial Court

ศาลจังหวัดราชบุรี

The Ratchaburi Provincial Court

ศาลแขวงราชบุรี

The Ratchaburi Kwaeng Court

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี

The Suphan Buri Provincial Court

ศาลแขวงสุพรรณบุรี

The Suphan Buri Kwaeng Court

ศาลจังหวัดกาญจนบุรี

The Kanchanaburi Provincial Court

ศาลจังหวัดเพชรบุรี

The Phetchaburi Provincial Court

ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Prachuap Khiri Khan Provincial Court

ศาลจังหวัดสมุทรสาคร

The Samut Sakhon Provincial Court

ศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

The Samut Songkhram Provincial Court

ศาลจังหวัดกาญจนบุรี (ทองผาภูมิ) ****

The Kanchana Buri Provincial Court (Thong Pha Phum)

ศาลในภาค 8

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 8

Office of The Chief Justice of Region 8

ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช

The Nakhon Si Thammarat Provincial Court

ศาลแขวงนครศรีธรรมราช

The Nakhon Si Thammarat Kwaeng Court

ศาลจังหวัดปากพนัง

The Pak Phanang Provincial Court

ศาลจังหวัดทุ่งสง

The Thung Song Provincial Court

ศาลจังหวัดชุมพร

The Chumphon Provincial Court

ศาลจังหวัดหลังสวน

The Lang Suan Provincial Court

ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

The Surat Thani Provincial Court

ศาลแขวงสุราษฎร์ธานี

The Surat Thani Kwaeng Court

ศาลจังหวัดไชยา

The Chaiya Provincial Court

ศาลจังหวัดระนอง	The Ranong Provincial Court
ศาลจังหวัดกระบี่	The Krabi Provincial Court
ศาลจังหวัดพังงา	The Phang Nga Provincial Court
ศาลจังหวัดตะกั่วป่า	The Takua Pa Provincial Court
ศาลจังหวัดภูเก็ต	The Phuket Provincial Court

ศาลในภาค 9

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 9	Office of The Chief Justice of Region 9
ศาลจังหวัดสงขลา	The Songkhla Provincial Court
ศาลแขวงสงขลา	The Songkhla Kwaeng Court
ศาลจังหวัดตรัง	The Trang Provincial Court
ศาลจังหวัดพัทลุง	The Phatthlong Provincial Court
ศาลจังหวัดสตูล	The Satun Provincial Court
ศาลจังหวัดปัตตานี	The Pattani Provincial Court
ศาลจังหวัดยะลา	The Yala Provincial Court
ศาลจังหวัดเบตง	The Batong Provincial Court
ศาลจังหวัดนราธิวาส	The Narathiwat Provincial Court
ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครราชสีมา	The Juvenile and Family Court of Nakhon Ratchasima
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา	The Observation and Protection Centre of Nakhon Ratchasima
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา	The Juvenile and Family Court of Songkhla
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา	The Observation and Protection Centre of Songkhla
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่	The Juvenile and Family Court of Chiang Mai
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	The Observation and Protection Centre of Chiang Mai
ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี	The Juvenile and Family Court of Ubon Ratchathani
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี	The Observation and Protection Centre of Ubon Ratchathani

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง	The Juvenile and Family Court of Rayong
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง	The Observation and Protection Centre of Rayong
ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี	The Juvenile and Family Court of Surat Thani
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	The Observation and Protection Centre of Surat Thani
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์	The Juvenile and Family Court of Nakhon Sawan
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครสวรรค์	The Observation and Protection Centre of Nakhon Sawan
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น	The Juvenile and Family Court of Khon Kaen
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น	The Observation and Protection Centre of Khon Kaen
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดราชบุรี**	The Juvenile and Family Court of Ratchaburi
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดราชบุรี***	The Observation and Protection Centre of Ratchaburi
ศาลจังหวัดนนทบุรี แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	The Nonthaburi Provincial Court (Juvenile and Family Section)
ศาลจังหวัดสมุทรปราการ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	The Samut Prakan Provincial Court (Juvenile and Family Section)

หมายเหตุ

- * อยู่ในระหว่างการเสนอร่างกฎหมายจัดตั้งศาล
- ** เป็นศาลที่จัดตั้งใหม่ ยังไม่เปิดทำการ
- *** เป็นสถานพินิจที่จัดตั้งใหม่ ยังไม่เปิดทำการ
- **** เป็นศาลสาขา
- ***** เปิดทำการเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2537
- ***** เปิดทำการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2537

ตำแหน่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	Minister of Justice
เลขาธิการรัฐมนตรี	Secretary to the Minister
ปลัดกระทรวงยุติธรรม	Permanent Secretary of State for Justice
เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	Secretary-General of the Office of the Judicial Affairs
รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	Deputy Secretary-General of the Office of the Judicial Affairs
อธิบดีกรมบังคับคดี	Director-General of the Legal Execution Department
รองอธิบดีกรมบังคับคดี	Deputy Director-General of the Legal Execution Department
คณะกรรมการตุลาการ	Judicial Service Commission
ประธานคณะกรรมการตุลาการ	Chairman of the Judicial Service Commission
ประธานศาลฎีกา	President of the Supreme Court
รองประธานศาลฎีกา	Vice-President of the Supreme Court
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	Chief Justice of The Court of Appeal (อังกฤษ) The Court of Appeals (อเมริกัน)
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	Deputy Chief Justice of The Court of Appeal (อังกฤษ) The Court of Appeals (อเมริกัน)
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1-3	Chief Justice of The Court of Appeal Region 1-3
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1-3	Deputy Chief Justice of the Court of Appeal Region 1-3
อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง	Chief Justice of The Civil Court
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา	Chief Justice of The Criminal Court
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ	Senior Judge, Senior Justice (ตั้งแต่ศาลอุทธรณ์ขึ้นไป)
อธิบดีผู้พิพากษาภาค 1-9	Chief Justice of Region 1-9
รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค 1-9	Deputy Chief Justice of Region 1-9
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	Chief Justice of... Judge in charge of...

ผู้ช่วยผู้พิพากษา (ในศาลสูง)	Assistant Judge of...
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง	Judge attached to the Ministry
เลขานุการศาล	Secretary of the Court of...
ผู้ช่วยผู้พิพากษา (ก่อนโปรดเกล้าฯ)	Judge-Trainee
จำศาล	Court Registrar
อธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและ	Chief Justice of the Central Juvenile
เยาวชนและครอบครัวกลาง	and Family Court
ผู้อำนวยการสถานพินิจและ	Director of the Central Observation
คุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง	and Protection Centre

ตำแหน่งช่วยราชการ เช่น

- เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค 1 ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
Secretary of the Court of Appeal of Region 1, working in Civil Court
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง
Chief Judge attached to the Ministry, working in the Central Tax Court
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
Chief Judge attached to the Ministry, working in the Supreme Court
- ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ช่วยทำงานธุรการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ
Judge attached to the Ministry, acting as Director of the Computer Centre
- ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ช่วยทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ
Judge attached to the Ministry, acting as Deputy Secretary-General of the Office of the Judicial Affairs
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรปราการ ช่วยทำงานธุรการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาการ
Judge of Samut Prakan Provincial Court, acting as Director of Legal Affairs Division

ผู้รวบรวม นางสาวจรรณี สุานรตาภรณ์ นิติกร กองวิชาการ

- รวบรวมจาก**
1. หนังสือ 100 ปี กระทรวงยุติธรรม ภาคภาษาอังกฤษ หน้า 10-12, 45, 53, 83, 97, 98
 2. นามลงเคราะห์ประจำปี พ.ศ. 2535 หน้า 433-459
 3. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 104 ตอนที่ 68 ลงวันที่ 10 เมษายน 2530 หน้า 27-67
 4. ดุลพาท เล่ม 2 ปีที่ 23 ประจำเดือนมีนาคม-เมษายน 2519 หน้า 63-67
-

(สำเนา)

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

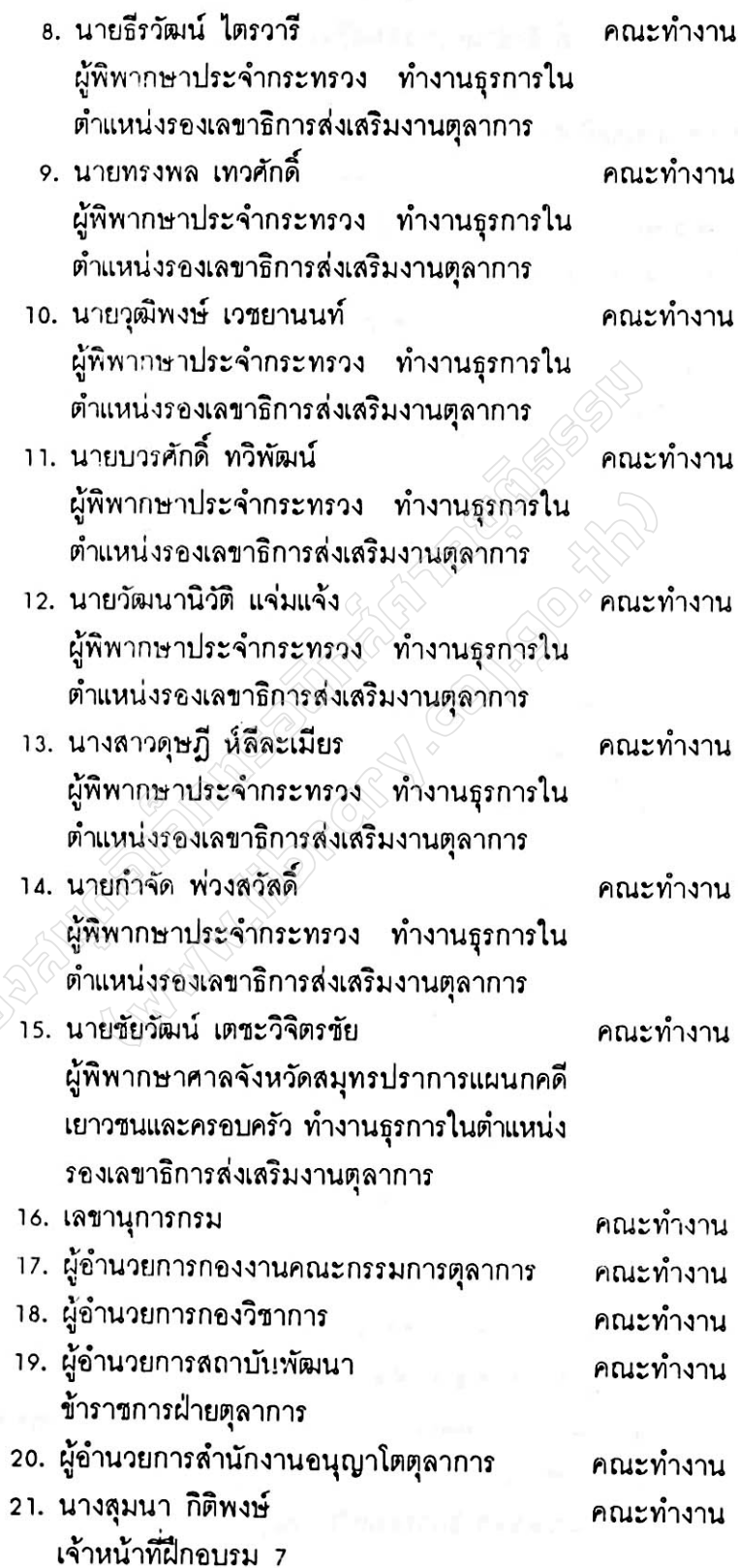
ที่ 98/2537

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2517 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 91 ตอนที่ 200 วันที่ 27 พฤศจิกายน 2517 ได้แบ่งส่วนราชการกระทรวงยุติธรรม โดยจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป นั้น

บัดนี้ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการจะมีอายุครบ 20 ปี ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2537 และเพื่อเป็นการระลึกถึงวาระอันสำคัญยิ่งนี้ เห็นสมควรจัดกิจกรรมเนื่องในวาระอันสำคัญดังกล่าว จึงเห็นสมควรตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาส ครบรอบ 20 ปี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ (อาวุโส) ประธานคณะทำงาน
2. รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ รองประธานคณะทำงาน
3. นายวิชัย อริยะนันทกะ คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ทำงาน
ธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงาน
ตุลาการ
4. นายชัยวัฒน์ ชินวงศ์ คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ทำงาน
ธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงาน
ตุลาการ
5. นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์ คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ทำงาน
ธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงาน
ตุลาการ
6. นางมณฑิรา สมบัติสถาพรกุล คณะทำงาน
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ทำงานธุรการใน
ตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ
7. นางปลื้มจิต ทวีพัฒน์ คณะทำงาน
ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ทำงานธุรการใน
ตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

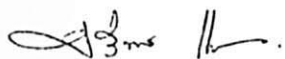
22. นายไพศาล บุญเกิด
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 7	คณะทำงาน
23. นางสาวมาลี กรทอง
นิติกร 7	คณะทำงาน
24. นางวิวรรธณ เจริญนาค
นิติกร 7	คณะทำงาน
25. นางจันทนา สุทธิเรือง
บรรณารักษ์ 6	คณะทำงาน
26. นางสาวสุนี ชลประดิษฐ์
บุคลากร 6	คณะทำงาน
27. นางฉวี ภมรสุต
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6	คณะทำงาน
28. นางสาวณัชชา วรวัฒนเมธิกุล
บุคลากร 6	คณะทำงานและ
เลขานุการ
29. นางชรีพร แพ้วพงศ์ธรรม
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
30. นายโชติรส วิรุฬห์จรรยา
เจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ 5	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดเตรียมการกำหนดแนวทาง เพื่อให้การจัดกิจกรรมดังกล่าวบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2537

สำเนาถูกต้อง

(นางชรีพร แพ้วพงศ์ธรรม)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

(นายจรัญ รักดิธนากุล)
เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

๑. นายจรัญ ภักดีธนากุล	ประธานที่ปรึกษา
๒. นายชัยวัฒน์ ชินวงศ์	ประธานคณะผู้จัดทำ
๓. นายบวรศักดิ์ ทวีพัฒน์	คณะผู้จัดทำ
๔. นางสาวดุชนฎี หัสลิละเมัยร	คณะผู้จัดทำ
๕. นางสาวจารุณี ฐานรตาภรณ์	คณะผู้จัดทำ
๖. นางสาวภารัตน์ พานสมบัติ	คณะผู้จัดทำ
๗. นางจันทนา สุทธิเรือง	คณะผู้จัดทำ
๘. นางสาวสุนี ชลประดิษฐ์	คณะผู้จัดทำ
๙. นางสาวณัชชา วรวัฒนเมธิกุล	คณะผู้จัดทำ
๑๐. นายบุญชัย ภูริเสถียร	คณะผู้จัดทำ
๑๑. นางสาวสุนีย์ แจ่มแจ่มจิตต์	คณะผู้จัดทำ
๑๒. นางชนมทิศา บัวทอง	คณะผู้จัดทำ
๑๓. นางจุฬาลักษณ์ รื่นเจริญ	คณะผู้จัดทำ
๑๔. นางสาวสุนิษา กิตติพงษ์	เลขานุการคณะผู้จัดทำ
๑๕. นางชรีพร แพ้วพงศ์ธรรม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้จัดทำ

